Çağdaş Dünya Edebiyatı / Japonya

İNSANLIĞIMI YİTİRİRKEN

OSAMU DAZAI

KaraKutu

Karakutu Yayınları: 135
Dünya Edebiyatı / Japonya: 9

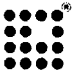
© 2006, Karakutu Yayın sanayi ve Ticaret A.Ş.
© Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve
Sanat Eserleri Yasası Gereğince
Karakutu Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir.
Bu kitabın çeviri hakları Kalem Fikri Haklar Koordinasyon
Merkezi aracılığıyla alınmıştır

Yayın yönetmeni: Rasih Yılmaz
Editör: Asya Çağlar
Yayın Koordinatörü: Z. Aybike Yılmaz

ISBN: 975-6054-71-9

1. Baskı Aralık 2006

İnternet: www.karakutuyayinlari.com
E-mail: karakutu@karakutuyayinlari.com

KaraKutu

Cağaloğlu Yokuşu No: 6-8
Kavrar Han Kat: 4 Eminönü-İstanbul
Tel: (0212) 519 83 74 (3 Hat)
Faks: (0212) 519 83 77

Genel Dağıtım: Gülbahar Mah. Gayret Sk. No: 21-1/2
Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: (0212) 272 45 46 (Pbx) – Faks: (0212) 272 45 55

[İNSANLIĞIMI YİTİRİRKEN]

Osamu Dazai

Japonca aslından çeviren:
Hüseyin Can Erkin

[Osamu DAZAI (1909-1948)]

20. yüzyıl Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından olan Dazai, 1930'lu yıllarda başladığı yazarlık yaşamında, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ölümüne kadar olan sürede önemli öykülere ve romanlara imza atmıştır.

Japon edebiyatının kendine özgü "ben roman" tarzı eserleriyle tanınan Dazai'nin önemli eserleri arasında Bannen (Son Yıllar; 1937), Tsugaru (1944) ve Şayo (Batan Güneş) sayılabilir. Asahi gazetesinde tefrika olarak yayımlanmak üzere kaleme aldığı eseri Good Bye'ı tamamlamak üzereyken intihar ederek yaşamına son vermiştir.

Ningen Şikkaku (İnsanlığımı Yitirirken, 1948) bir anlamda Dazai'nin özyaşam öyküsüdür. Çocukluğunda yaşadığı yanlızlığı, gençliğinde ailesinden kopuşunu ve daha sonra Tokyo'da geçirdiği sıkıntılı yıllarını, intihar girişimlerini, vereme yakalanışını içe dönük bireysel bir anlatı yerine, yaşam alışkanlıkları üzerinde yoğunlaşarak ustalıkla ve yalın bir anlatımla kaleme almıştır.

[Hüseyin Can ERKİN]

Japon tarihi, Japon edebiyatı ve Türk-Japon ilişkileri konularında yayınlanmış kitap ve çok sayıda makaleleri var. Ankara Üniversitesi'nde Japon tarihi, Japon edebiyatı ve Japonca-Türkçe çeviri gibi konularda dersler veriyor. Kitap Çevirmenleri Girişimi ortak projesiyle Türkçeye çevrilen Japon edebiyatının önde gelen klasiği Makura Soşi'nin (Yastıkname, Metis Y., 2006) çevirmenleri arasında yer aldığı gibi, yine bir diğer önemli Japon klasiği Hagakure'yi (Saklı Yapraklar, İş Kültür Y., 2006) özgün dilinden çevirerek Türkçeye kazandırdı. Ayrıca, Atsuko Toyama, Osamu Dazai, Ryunosuke Akutagava, Kenci Miyazava gibi ünlü Japon yazarlarından çevirileri bulunuyor.

Bir Öğrenci Fotoğrafı

O adamın üç ayrı fotoğrafına baktım.

Fotoğraflardan biri, sanırım adamın çocukluk zamanına ait. Tahminen on yaşlarındaki fotoğrafta adam çevresinde kız çocukları (herhalde kızlar o çocuğun kız kardeşleri ve kuzenleridir), bahçedeki havuzun kıyısında yırtık pırtık elbisesiyle ayakta dururken, başını hafifçe sola eğerek çirkince güldüğü bir fotoğraf.

Çirkince?

Estetik kaygısı olmayan insanlar (yani estetik gibi konulara ilgi duymayan insanlar) sıradan bir şeymiş gibi bakıp, gelişigüzel iltifatlarda bulunabilirler:

"Ne şirin çocuk!"

Elbette bu iltifat tamamen yersiz değil. Biraz da olsa çocuğun yüzünde "şirin" sözcüğüne uygun bir şeyleri bulabilmek mümkün. Ama kendini estetik konusunda biraz geliştirmiş bir kişinin ilk bakışta fotoğrafı sinek kovalarmış gibi bir el hareketiyle fırlatıp atarak rahatsızlığını dile getireceği muhakkak:

"Ne kadar da itici bir çocuk!"

Çocuğun gülümsemesi kesinlikle, insanın baktıkça tanımlayamadığı kötü hislere kapılmasına neden oluyor. Bu kesinlikle bir gülümseme değil. Aslında çocuk biraz

bile gülümsemiyor. Bunun kanıtı çocuğun her iki elini de sımsıkı yumruk yapmış olması. İnsanlar gülerken yumruklarını böyle sıkmazlar. Bir maymun. Maymun gülümsemesi. Sadece yüzünü çirkin kırışıklar kaplamış. "Kırışık suratlı velet" dedirtecek kadar, hem de nedense insanı iğrendiren, sinir eden bir yüz ifadesi fotoğrafa yansımış.

İkinci fotoğraftaki yüz de, aynı şekilde şaşılacak kadar garipti. Bir öğrenci fotoğrafı. Liseli midir, üniversiteli mi tam olarak anlaşılmıyor, ama tuhaf bir öğrenci işte. Fakat bu fotoğraftaki de tuhaf bir şekilde canlı bir insan hissi uyandırmıyor. Üzerinde öğrenci üniforması, göğüs cebinden gözüken beyaz mendiliyle sandalyeye oturmuş, ayaklarını birleştirmiş ve yine gülüyor işte. Bu seferki yüz, bir maymunun yüzünü kırıştırarak oluşturduğu gülümsemeden farklı. Oldukça becerikli bir gülümseme; ama bir insan gülümsemesi değil.

Acaba farklılık ağırkanlılığı mı, yoksa yaşam belirtilerinin hafifliği mi demek lazım, doyurucu bir görüntü değil. Bu haliyle, ne kuşu, ancak bir kuş tüyü hafifliğinde, yalnızca beyaz bir kağıt. O haliyle de gülüyor. Öyle ki, baştan sona insan yapımı bir nesne hissi uyandırıyor. Yapmacık sözcüğü hafif kalır. Ne küstah ne de züppe sözcüğü yeterli olur. Elbette zarif de denemez. Üstelik, dikkatle bakıldığında bu güzel görünümlü öğrencide de, hayalet öyküleri gibi insanı tedirgin eden bir şeyler var. Şimdiye kadar böyle güzel görünümlü ama tuhaf bir genci bir kez olsun görmedim.

Son fotoğraf en acayip olanı. Sanki yaşı hiç anlaşılmıyor. Saçlarında birkaç beyaz tel var gibi. Bu, son dere-

ce pis bir odanın (duvarın üç ayrı yerinde sıvasının döküldüğü açıkça belli oluyor) köşesinde küçük bir mangalın üzerine iki elini uzatmış. Bu kez gülümsemiyor. Yüzünde hiçbir ifade yok. Öyle ki, mangala ellerini uzatmış ama aslında ölmüş gibi, gerçekten iğrenç, uğursuz kokular salan bir fotoğraf.

Acayipliği bununla kalmıyor. Bu fotoğrafta nispeten biraz daha büyük yansıdığından, yüzünü incelemeyi başarabildim. Alnı sıradan; alnındaki kırışıklar da sıradan; kaşları, gözleri, çenesi; her şeyi sıradan. Of. Bu yüzde ifade olmadığı gibi insanın aklında tutmasını sağlayacak bir özellik de yok. Hiçbir özelliği yok. Şöyle bu fotoğrafa bakıp da gözlerimi kapatacak olsam, adamın yüzünü çoktan unutmuş olurum. Odanın duvarlarını, küçük mangalı anımsıyorum ama odadaki başrol oyuncusundan edindiğim izlenim kolayca silinip gidiyor, bir türlü gözlerimin önüne getiremiyorum. Resim haline gelmeyen bir yüz. Ne karikatür oluyor ne de başka bir şey. Gözlerimi açıyorum. Aa, böyle bir yüz müydü, anımsadım şimdi dedirtecek bir sevinç bile hissedemiyorum. Hatta, gözümü açıp o fotoğrafı tekrar gördüğümde bile anımsayamıyorum. Sonuçta, sadece rahatsız olup, sinirlenerek gözlerimi başka tarafa kaydırmak istiyorum.

Bildiğimiz bir ölünün yüzünde bile bir ifade, insanın aklında kalacak bir şeyler olur. Bir insanın kafasının yerine bir yük beygiri kafasını geçirecek olsak, böyle olur işte. Her neyse, bakanın 'işte şurası' diyemeyeceği kadar, insanı sinir ediyor, içini bulandırıyor. Şimdiye kadar bu kadar tuhaf bir adam yüzü bir kez olsun görmedim.

Birinci Anılar

Yaşamım utançlarla doludur.

İnsan yaşamının ne olduğu hakkında bir fikrim yok. Taşrada, Tohoku bölgesinde doğdum, ilk kez tren gördüğümde bir hayli büyümüştüm. İstasyondaki üst köprüye tırmanmış, inmiş ve bunun demiryolu hattını geçebilmek için gerekli bir şey olduğunu ayrımsayamayıp, sadece istasyon binalarını yabancı ülkelerdeki lunaparklar gibi, karmaşık ve neşeli, çok renkli hale getirmek için kurulmuş bir şey olduğunu düşünmüştüm. Üstelik oldukça uzun süre bu düşüncem devam etmişti. Tepelere çıkıp inmek en büyük eğlencemdi, istasyondaki köprünün demiryollarının servisleri içerisinde en düşünceli hizmet olduğunu düşünmüştüm. Ancak daha sonra, sadece yolcuların hatlar arasında gidip gelebilmesi için gerekli bir şey olduğunu anladığımda, son derece pratik faydaya yönelik merdivenlerden öte bir şey olmadığını anlamış, heyecanımı yitirmiştim.

Yine çocukluğumda, resimli bir kitapta yeraltı treni dedikleri şeyi gördüğümde de, öyle pratik faydaya yönelik olarak düşünülmüş bir şey değil de, yer üstünde arabaya binmektense, yeraltında arabaya binmek gibi, değişik bir eğlence amacıyla yapıldığını düşünmüştüm hep.

Çocukluğumdan beri bünyem zayıftı ve çok uyurdum. Uyurken, çarşaf, yastık yüzü, yorgan yüzü gibi şeylerin işe yaramaz süsler olduğunu düşünürdüm. Bunların fevkalade pratik faydaya yönelik şeyler olduğunu yirmi yaşın geldiğimde anlamış, insanların tutumluluğu karşısında hayal kırıklığına uğramış, üzülmüştüm.

Yine, açlık nedir bilmezdim. Hayır, hayır. Bunu, geçim sıkıntısı olmayan bir evde büyüdüm anlamında söylemiyorum, öylesine aptalca bir anlamı yok. Sadece 'açlık' duygusunun ne olduğunu ben tam olarak anlayabilmiş değildim. Tuhaf bir ifade belki ama karnım acıksa bile, ben bunun farkına varmazdım. İlkokul, ortaokul. Okuldan dönünce, çevremdekiler "Karnın acıkmıştır. Biz de anımsıyoruz, okuldan feci şekilde acıkmış dönerdik. Tatlı fasulyeye ne dersin? Pandispanya ve ekmek de var" der, başımı ağrıtırlardı. Ben de onlar dedi diye, "Karnım acıktı" diye mırıldanıp, tatlı fasulyelerden on kadarını ağzıma atardım ama açlık duygusunun ne olduğunu bir parça bile bilmezdim.

Kendiliğimden de, elbette çok şey yerdim. Ancak, belleğimde karnım aç olduğundan dolayı bir şeyler yediğime dair hiçbir şey yok. Pek görmediğim şeyleri, harika dedikleri şeyleri yerdim. Yine, bir başkasının evine gittiğimde, önüme konulanları kendimi zorlayarak da olsa yerdim. Sonra, çocukluğumda benim için en sıkıntı veren anlar, gerçekten, kendi evimizdeki yemek saatleriydi.

Taşradaki evimizde, on kişiyi bulan ailemin tüm üyeleri, herkes kendi tepsisini karşılıklı olarak iki çizgi halinde sıralayarak otururdu. En küçük çocuk olduğum

için, elbette en uçta ben otururdum. Yemeklerimizi loş bir odada yerdik. Öğlen yemeklerinde, herkesin sessizce yemeğini yemesi, her zaman tüylerimi ürpertirdi. Üstelik, geleneklere bağlı bir taşra ailesiydik, yemeklerimiz belirli türlerdi. Nadir bulunan, pahalı yiyecekleri aklımıza bile getiremezdik, sonunda yemek saatleri bende bir fobi haline gelmişti. O loş odanın uç sandalyesinde, soğuktan titrer gibi yemekleri azar azar ağzıma götürüp tıkıştırırken, insanın neden günde üç öğün yemek zorunda olduğunu, herkesin ne kadar ciddi bir yüz ifadesi ile yemeğini yediğini düşünürdüm. Kendi kendime 'Sanki bu bir ayin ve aile günde üç kez o loş odada toplanıp tepsilerini muntazaman diziyor, canı istemese bile sessizce yemeğini çiğnerken önlerine bakarak, evin içinde dolaşan ruhlara dua ediyor' dediğim bile olurdu.

"Yemek yemezsen ölürsün" cümlesinin, benim için itici bir tehdit olmaktan başka anlamı yoktu. Bu boş inanç (şimdi bile boş bir inanç olduğunu düşünmeden edemiyorum), yine de, her zaman tedirginliğe ve korkuya kapılmama neden olurdu. "İnsanoğlu yemek yemezse ölür. Onun için çalışıp, yemeğini yemelidir" sözü kadar, benim için anlaşılması güç, kısıtlayıcı ve tehdit edici başka bir söz daha yoktu.

Belki de, insanoğlunun yaşamını şu an bile tam olarak anlamadığım anlamına gelebilir. Kendi mutluluk anlayışım ve alemdeki diğer insanların mutluluk anlayışının tamamen farklı olabileceği endişesi, bu endişeyle geçirdiğim geceler, yattığım yerde dönüp durmama, kıvranmama, çıldıracak gibi olmama bile neden olmuştu. Acaba mutlu değil miyim? Küçüklüğümden beri, gerçek-

ten sık sık mutlu bir çocuk olduğumu söylerlerdi. Ancak, kendimi sanki cehennemdeymiş gibi hisseder, bana mutlu olduğumu söyleyenler, benimle karşılaştırılamayacak kadar huzurlu görünürlerdi.

Sanki on belayı sırtımda taşıyordum da, bunlardan birini bile yanımdaki insan üstlenecek olsa, o tek bir bela bile onun canına mal olacakmış gibi gelirdi.

Yani, anlamıyorum. Çevremdeki insanların sıkıntılarının niteliğini, ölçüsünü, sanki kavrayamıyorum. Pratik sıkıntılar, yalnızca yemek yiyerek atlatılabilen sıkıntılar. Ancak, belki de, esas bunlar en sert ve benim şu on belamı darmadağın edecek kadar dehşetli, sonsuz bir cehennem de olabilir. Bunu bilemiyorum. Yine de, intihar etmeden, çıldırmadan, siyaset konuşarak, ümitsizliğe kapılmadan, teslim olmadan yaşam mücadelemi sürdürüyorum. Öyleyse bir sıkıntım olmamalı. Tam bir egoistim, üstelik bunun doğal bir şey olduğuna inanıyorum, bir kez bile kendimden şüpheye düştüğüm olmadı. Öyleyse, rahat olmalıyım. Fakat belki tüm insanlar öyledir, insanların ulaştıkları doyum noktası budur. Bilemiyorum... Gece güzelce uyuyup, sabah rahatlar mı acaba? Nasıl rüyalar görürler? Yolda yürürken ne düşünürler? Para mı? Sadece bu olmasa gerek. İnsanların yemek için yaşadığını duymuştum ama para için yaşadıklarını hiç duymadım. Yok, ama belki duruma göre... Hayır, bunu da bilemiyorum. Düşündükçe, anlaşılmaz hale geliyor. Sanki sadece ben farklıymışım gibi tedirginlik ve korkuya kapılıyorum. Çevremdekilerle neredeyse hiç konuşamıyorum. Neyi, nasıl söylemeliyim, bilemiyorum.

Böylece aklıma gelen şaklabanlık oldu.

Bu, benim insanlarda son sevgi arayışımdı. Bir yandan insanlardan son derece korkarken, bir yandan da, insanları bir türlü aklımdan çıkaramadım. Öylece, şaklabanlık sayesinde ince bir çizgiyle insanlarla olan bağımı koruyabildim. Dışarıya karşı, durmaksızın gülümseyen yüzümü gösterirken, iç dünyam ölüydü. İşte bu, bin derdi tek bir saç teliyle taşımak gibi, yağa ter karıştırmak gibi bir çabaydı.

Çocukluğumdan beri, ailemdeki insanların bile, ne kadar bunalmış olduklarını, neleri düşünerek yaşadıklarını hiç kestiremezdim. Sadece, o kasvete katlanamaz, korkardım. Çoktan şaklabanlık konusunda ustalaşmıştım bile. Yani, her ne zaman olduysa, tek bir gerçek söz bile söyleyemeyen bir çocuk haline gelmiştim.

O zamanlarda, ailecek çektirdiğimiz fotoğraflara bakıyorum da, diğer herkes ciddi bir yüz ifadesi takınmışken, sadece ben mutlaka tuhaf bir şekilde yüzümü yamultmuş, gülüyorum. Bu da, yine benim küçüklüğümden itibaren kederini taşıdığım şaklabanlığın bir türü idi.

Yine, akrabalarım bana bir şey söylediğinde, onlara bir kez bile cevap vermişliğim olmamıştı. Küçük bir azarı bile, gök gürültüsü gibi şiddetli hisseder, çıldıracak gibi olurdum. Cevap vermek şöyle dursun, o azarın, mutlaka insanoğlunun kırılmaz bir yasası olduğunu, kendimde o yasaya uyacak güç olmadığına göre, artık insanlarla birlikte yaşayamam herhalde, diye düşünürdüm. O yüzden, ne sözlü tartışmalara girebilir, ne de kendimi savunabilirdim. İnsanlar bana kötü bir şeyler söylediğinde, tamamen feci bir yanlış anlamaya kapıldığımı sanar, her

zaman o saldırıları sessizce kabul eder, iç dünyamda ise, insanı çıldırtan bir korkuya kapılırdım.

Elbette, her kim olursa olsun, insanların eleştirilerine, azarına maruz kaldığında kendini iyi hissetmeyebilir. Ama ben, o kızan insanların yüzünde aslanlardan, timsahlardan, ejderhalardan daha korkunç bir hayvanın gerçek doğasını görürdüm.

Normalde o gerçek doğalarını gizliyorlardı belki, ama bir şeyler vesile oluyordu. Söz gelişi, kırda miskin miskin yatan bir ineğin, aniden kuyruğunu kamçı gibi sallayarak karnına konan at sineğini öldürmesi gibi; aniden o insanların gerçek yüzlerini, kızgınlıklarıyla birlikte açığa vurmalarını görünce, tüm saçlarım dikleşmiş gibi bir ürperti hisseder, bu gerçek doğanın insanın yaşamını sürdürmesinde gerekli bir yetenek olduğunu düşününce de, tamamen ümitsizliğe kapılırdım.

İnsanların karşısında, hep korkuyla ürpererek titrer, yine, bir insan olarak kendi konuşma ve tavırlarımda bir parça bile kendime güvenim olmaz ve sadece kendime ait gerginliğimi göğsümdeki küçük bir kutuya kapatır, o çökkünlüğü ve siniri iyice gizler, tamamen safdilli bir rahatlığa bürünürdüm. Böylece bir şaklaban, bir tuhaf insan haline gelmem, an be an tamamlanmış oldu.

'Ne yolla olursa olsun, güldürmeliyim; öyle yaparsam, onların dediği 'yaşantı'nın dışında kalsam bile önemsemezler; her durumda, o insanların gözüne batmamalıyım; ben hiçim, rüzgarım, havayım' gibi düşünceler içimde birikirdi. Şaklabanlıklarımla ailemi hep güldürmüş, ailemden daha çok, daha anlaşılmaz ve korkutucu gelen hizmetçilerimize bile, var gücümle şaklabanlık hizmeti sunmuştum.

Yazın bornozun altına kırmızı yünlü bir süveter giyerek koridorda yürümüş, evdeki herkesi güldürmüştüm. Pek güldüğünü görmediğim ağabeyim bile patlamış, "Yo, bu sana hiç yakışmamış" demişti, sevgi dolu bir ses tonuyla. Ne var yani, elbette, yaz ortasında süveter giyip yürüyecek, sıcağı ve soğuğu ayırt edemeyecek kadar tuhaf bir insan değilim. Ablamın yün tozluklarını kollarıma geçirmiş, bornozun kol ağzından dışarı çıkartarak, süveter giyiyor görüntüsü vermiştim.

Ueno'daki Sakuragi semtinde yazlığımız vardı, babamın sık sık Tokyo'da işi çıkar ve her ayın büyük bir kısmını o yazlıkta geçirirdi. Eve dönerken, evdekilere, hatta akrabalara varana kadar hediyeler getirmek babamın hobisi gibi bir şeydi.

Bir seferinde Tokyo'ya gitmesinden önceki gece, babam bizi misafir odasına toplamış, o seferki dönüşünde ne hediye istediğimizi teker teker sormuş, cevapları tek tek not defterine yazmıştı. Babamın bize bu kadar sevecen davranması çok nadir bir olaydı.

"Sen ne istiyorsun Yozo?" diye, bana da sorduğunda, bir türlü cevap verememiştim.

Ne istediğimi sorulduğunda, canım hiç bir şey istemez hale gelirdim. 'Ne fark eder, nasıl olsa beni eğlendirecek bir şey yok' düşüncesi, hızla harekete geçerdi. Aynı şekilde, insanların verdikleri şeyleri, ne kadar zevkime uymayan bir şey olursa olsun, bir türlü reddedemezdim. İstemediğim bir şeye, istemediğimi söyleyemez, istediğim şeyleri de, gizli saklı çalıyormuşum gibi acı bir tatla, sözcüklere dökemeyeceğim bir korkuyla alırdım. Yani, iki şeyden birini seçmeye bile gücüm yoktu. Bu, daha

sonraki yıllarda, sonunda benim 'utanç dolu yaşamım'ın en etkili unsuru olacak, doğamın bir parçası olduğunu sanıyorum.

Öyle suskun kalınca, babamın da yüz ifadesi değişmişti.

"Elbette, kitap istersin değil mi? Asakusa'daki tapınak önü dükkânlarında yılbaşı aslan dansı için maskelerden, çocukların da takıp eğlenebileceği büyüklükte olanlarından satıyorlardı. İstemez misin?"

'İstemez misin?' denildiği anda, artık her şey bitmişti. Ne şaklabanca cevaplar verebilir, ne de başka bir şeyler yapabilirim. Şaklaban insan, sınıfta kalmıştır artık.

"Kitap iyi olur" dedi ağabeyim, ciddi bir yüz ifadesiyle.

"Öyle mi?"

Babam, keyfi kaçmış bir yüzle, hiçbir şey yazmadan, not defterini kapattı.

Bu ne büyük hata! Babamı kızdırdım, intikamı kesinlikle korkunç olur. Acaba şu an bir şeyler yapıp geri dönebilir miyim?... O gece, yatağımın içinde tir tir titreyerek düşündüm. Usulca kalkıp, misafir odasına geçtim, babamın not defterini az önce koyduğu çekmeceyi açtım, sayfalarını hızla çevirdim, getireceği hediyeleri not ettiği yeri bulup, not defterinin kaleminin ucunu yalayarak 'Arslan maskesi' yazıp, yattım. Aslında o arslan maskesini hiç istemiyordum. Hatta, diyebilirim ki, kitap daha çok istediğim bir şeydi. Ancak, babamın bana o arslan maskelerinden almak istediğinin farkına varmış, onun isteğine uyarak, sadece keyfinin yerine gelmesini sağla-

mak için, gece yarısı misafir odasına gizlice girme macerasını yaşamıştım.

Sonra, benim o sıradışı yöntemim, düşündüğüm gibi büyük başarı sağlamıştı. Sonunda, babam Tokyo'dan döndüğünde, annemle yüksek sesle konuşmasını çocuk odasından dinliyordum.

"Tapınağın önündeki oyuncakçı da, not defterimi açınca, işte, burada 'arslan maskesi' diye yazıyordu. Bu benim yazım değil. 'Kimin acaba?' diye düşününce, anladım. Bu Yozo'nun yaramazlığı. Ona ne istediğini sorduğumda, gülümseyerek durmuş, hiçbir şey söylememişti. Sonradan çok istemiş olmalı. Zaten, tuhaf bir çocuk. İlgisizmiş gibi duruyor ama gelip yazıyor işte. O kadar istiyorduysa, söylese ne olacak? Oyuncakçıda kendi kendime güldüm. Haydi, Yozo'yu çağırıver buraya."

Başka bir seferinde, hizmetçileri Batı tarzı döşenmiş odaya toplamış, erkek hizmetçilerden birisi gelişigüzel tuşları oynatırken (bir taşra eviydi ama çoğu şey vardı evde), o anlamsız müzik eşliğinde Kızılderili dansı yaparak hizmetçileri güldürmüştüm. Ağabeyim flaşı patlatarak benim Kızılderili dansımın fotoğrafını çekmişti. Fotoğraf çıktığında, belime sardığım bezin (kalın dokunmuş bir bohça beziydi) arasından küçük pipimin göründüğünü fark edince evdeki herkes gülmüştü. Benim için, başarılı eylemlerimden biriydi sanırım.

Her ay, yeni yayınlanan onlarca dergi alıyordum. Onun dışında da çeşitli kitapları Tokyo'dan getirtip sessizce okuduğum için, Dr. Meçara Kuçara veya Dr. Nanca Monca gibileri alışkın olduğum insanlardı. Onun dışında

hayalet öyküleri, köşe ve mizah yazıları, Edo fıkraları gibi yazıları da çok iyi anladığım için HYOUKIN NA şeyleri ciddi bir yüz ifadesiyle söylediğimden, ailemdekileri güldürmek konusunda hiçbir eksiğim yoktu.

Ama of, şu okul!

Orada saygı duyulmak üzereydim. Saygı duyulması kavramı da, beni çok korkutuyordu. Hemen herkesi kandırıp, sonra mükemmel ve zeki bir insan tarafından deşifre edilerek acınacak hale getirilip, ölmekten başka yol kalmayacak kadar rezil bir duruma düşmek... İşte bu, benim için 'saygı duyulmak' durumunun tanımıydı. İnsanları kandırıp, saygı duymalarını sağlasam da, sadece bir kişi gerçeği anlıyor. Sonunda, insanlar da o tek kişiden durumu öğrendiklerinde, kızgınlıkları, intikamları nasıl olur acaba? Düşündükçe bile tüylerim diken diken oluyor.

Ben, zengin bir ailede doğmuş olmaktan ziyade, insanların 'başarılı' dedikleri durum sayesinde saygı görmek üzereydim. Çocukluğumdan beri zayıftım. Sık sık bir ay, iki ay, hatta bir dönem evde yatıp, okula gitmediğim zamanlar olmuştu. Yine de, her yanı ağrıyan vücudumla, çek-çeklere binerek okula gidip dönem sonu sınavına girdiğimde sınıftaki herkesten 'başarılı' oluyordum. Kendimi iyi hissettiğim anlarda da, hiç ders çalışmaz, okula gitsem bile ders saatlerinde karikatür çizer, tenefüslerde çizdiğim şeyleri sınıfımdakilere anlatır, güldürmeyi başarırdım. Yine, kompozisyonlarda sürekli komik öyküler yazar, öğretmenlerim uyarsalar bile, son vermedim. Öğretmenlerimin aslında içten içe o komik öykülerden hoşlandıklarını biliyordum çünkü. Bir gün,

her zamanki gibi, annemin yanında trenle Tokyo'ya giderken, çişimi koltukların arasındaki çöp kutusuna yaptığımı anlatan bir hata öyküsünü (ancak, o Tokyo'ya gidişimizde, çöp kutusu olduğunu bilmeden yapmış değildim, çocukluğumun arkasına gizlenerek mahsus yapmıştım) çok üzgün bir tonla yazıya dökmüş öğretmenime vermiştim. Onun güleceğinden emindim. Öğretmenler odasına dönerken, usulca arkasından gitmiştim. Sınıftan çıktıktan sonra hemen, benim o kompozisyonumu, diğer öğrencilerin kâğıtları arasından çekmiş, kıs kıs gülerek okumaya başlamış, sonunda öğretmenler odasına vardığında bitirmiş olacak, odaya girer girmez yüzü kıpkırmızı olana dek kahkahalarla gülmüştü. Sonra, hemen diğer öğretmenlere de gösterdiğini gördüğümde yaşadığım tatmin duygusunun keyfine diyecek yoktu.

Fırlama.

Kendimi fırlama gibi göstermekte başarılı oldum. Saygı görmekten kaçmayı başarmıştım. Karnemde tüm derslerim ondu ama sadece davranış dersi yedi geliyor, altı geliyor ama evdekileri kahkahalara boğmaya yetiyordu. Ancak, özümde fırlama gibi bir şeyle taban tabana zıttım. O sıralarda, hizmetçiler ve uşakların hüzünlü şeyler anlatma tacizlerine uğrardım. Naif bir insana karşı, öyle şeyler yapmanın, insanın işleyebileceği en çirkin sefilce suç olduğu düşüncesini şimdi bile taşıyorum. Ancak, ben saklanmıştım. Orada da yine, insan karakterini anlamama yarayacak bir şey gördüğüm hissine bile kapılmış, güçsüzce gülmüştüm. Eğer, doğruları söyleme alışkanlığına sahip olsaydım, belki onların suçunu ba-

bama ya da anneme sakince şikâyet edebilirdim. Ancak, ne annemi ne de babamı tam olarak anlayabiliyordum. İnsanlara şikâyet etmek. Bu yola asla güvenmiyordum. Babama şikâyet etsem, anneme şikâyet etsem, hatta polise şikâyet etsem bile, sonuçta görmüş geçirmiş bir insanın, herkese güzel gelecek sözleri ile karşılaşırdım herhalde.

Asla işe yaramayacağını anlıyordum. İnsanlara şikâyet etsem neye yarar? İşte her zamanki gibi gerçek olan hiçbir şeyi söylemeden, saklanmak ve şaklabanlığı sürdürmekten başka yol olmadığı hissini taşıyordum. "Ne yani, insanlara inanamadığını mı söylüyorsun? Aa, sen ne zaman Hıristiyan oldun?" diyerek gülecek insanlar da çıkabilir. Ancak, insanlara inanmak, hemen din yoluna açılmıyordur, sanırım. Gerçekte, o gülen insanlar da dahil olmak üzere, insanlar **birbirlerine inançsızlıkları içerisinde**, akıllarına Yehova ya da başka bir şeyi getirmeksizin, normal bir şeymiş gibi yaşamıyorlar mı, işte? Küçük bir çocuktum, babamın üye olduğu siyasi partinin ünlü bir üyesi, kasabamıza konuşma yapmaya gelmiş, dinlemek için uşaklarımızla birlikte tiyatro salonuna gitmiştim. Salon tıklım tıklım doluydu. Kasabamızda babamın samimi olduğu insanların hemen tümünün yüzleriyle karşılaştım. Herkes avuçları patlarcasına alkışlıyordu. Konuşma bittikten sonra, dinleyiciler geceleyin karlı yolda üçerli, beşerli gruplar halinde evlerine dönerlerken, konuşmayla ilgili ağır sözler ediyorlardı. Aralarında, babamın samimi olduğu insanların sesleri de karışıyordu. Babamın açılış konuşmasını beceriksizce yaptığı, şu ünlü siyasetçinin konuşmasında ne demek istediğinin anlaşılmadığı... Babamın 'yoldaşları' kızgın ses tonlarıyla konuşuyorlardı. Sonra da aynı insanlar, evimi-

ze uğrayıp misafir odamıza girerek, çok neşeli yüzlerle babama o akşamki konuşmanın çok başarılı olduğunu söylediler. Uşaklarımıza varana kadar, annem o akşamki konuşmanın nasıl olduğunu sorduğunda, çok ilginç olduğunu söyleyip hiçbir şey yokmuş gibi yapıyorlardı. 'Konuşmalar kadar sıkıcı bir şey olmaz.' Uşaklarımız yol boyunca hayıflanıp durmuşlardı.

Ancak, bu çok küçük bir örnekten başka bir şey değil. Karşılıklı olarak birbirlerini kandırıp, üstelik ne tuhaftır ki, hiçbir yara almadan, sanki karşılıklı olarak birbirlerini kandırdıklarının farkında değillermiş gibi, gerçekten çarpıcı, berrak ışıltılar yayan şen inançsızlık örnekleriyle dolu insan yaşamı. Ancak insanların birbirlerini kandırmakta olmalarının örneklerine özel bir ilgim yok. Ben de, sabahtan akşama kadar şaklabanlıklarımla insanları kandırıyordum. Kitabına uygun adalet ya da ahlak gibi şeyler pek ilgimi çekmiyor. Karşılıklı birbirini kandırarak berrak ışıltılar yayarak şen yaşama ya da yaşayabilme konusunda kendisine güvenen insanları anlayamıyorum. İnsanlar bana bunun özünü öğretmemişlerdi. Eğer bunu anlayabilseydim, insanlara karşı bu ölçüde korku duymama, var gücümle hizmet etmeme gerek kalmazdı. İnsanların yaşamlarıyla zıt düşüp, gece cehennemlerimde bu sıkıntıları yaşamazdım. Yani, hizmetçilerin ve uşakların nefret uyandırıcı o suçlarını bile kimseye şikâyet etmemiş olmam, insanlara inançsızlığımdan değil, elbette Hıristiyan olduğum için de değil, insanların bana karşı inanç kabuklarını sımsıkı kapatmış oldukları için. Çünkü babam, annem bile, benim için anlaşılması güç şeyleri, arada sırada görmeme neden olurlardı.

Sonra, o kimseye söyleyemediğim kendi yalnızlığımın.kokusu, birçok kadının kokladığı, sonraki yıllarda içine sürüklendiğim yaşamın nedenlerinden biri haline geldi sanıyorum.

Yani, kadınlar için, aşkın sırlarını tutabilecek bir erkek oldum.

İkinci Anılar

Neredeyse dalgaların çarpacağı kadar denize yakın bir sahilde, önünde yirmiden fazla dağ kirazının kapkara gövdeleriyle sıralandığı yeni okulumda dönem başlayınca, kahverengiye çalan yeni yapraklarıyla, arkalarında mavi deniz, muhteşem çiçeklerini açmış, sonunda rüzgârla savrularak denize dökülmeye başlayan çiçekler denizin yüzünde dağılarak salınıyor, dalgalarla tekrar kıyıya vuruyordu. O kiraz çiçekleriyle kaplı sahili bahçe olarak kullanan Tohoku Bölgesi'ndeki okula, giriş sınavına doğru dürüst hazırlanmadığım halde, nasılsa girmeyi başarmıştım. Okulun üniformasının bir parçası olan şapkalardaki armalara ve üniformanın düğmelerine de, açan kiraz çiçekleri işlenmişti.

Okulun hemen yakınında, uzaktan akrabalarımız oturuyordu. Biraz da o sebepten, babam o denizi ve kiraz ağaçları olan okulu benim için seçmiş, o aileye emanet etmişti. Okula çok yakındı, ancak sabah zili çalarken, okula koşarak yetişecek kadar tembel bir öğrenciydim. Buna rağmen her zamanki şaklabanlığım sayesinde, günden güne arkadaşlarım arasında popüler olmayı başarmıştım.

Doğduğumdan beri ilk kez başka bir memlekete gitmiştim ama o yeni yerde, kendimi doğduğum memle-

ketimden daha rahat hissediyordum. Bunu, şaklabanlığın o sıralarda iyice kişiliğimin bir parçası haline geldiği, insanları kandırırken eskiden olduğu kadar sıkıntı çekmediğim, şeklinde açıklayabilirim. Fakat çevrede akrabaların mı, yabancıların mı olduğu; memleketinde mi, yoksa başka bir yerde mi, olduğuna göre, yapılan rolün deşifre edilmesinin zorluğu ve kolaylığı; oyuncu ne kadar dahi de olsa, hatta tanrının oğlu İsa bile olsa söz konusudur.

Oyuncular için rol yapmanın en zor olduğu yer, kendi memleketlerinin tiyatrosunda, hısım akrabanın hep bir arada olduğu yerdir. En usta aktör için bile, yaptığı iş rol olmaktan çıkar. Ama ben, rol yapmayı sürdürebilmiştim. Böylesine usta bir insanın, yabancı bir yerde rolünde başarısız olmasına imkân yok.

Benim insan korkum, eskisinden ne daha güçlü ne de daha zayıf olarak, olanca şiddetiyle göğsümün içinde kıvranıyordu, ancak, rol yeteneğim iyice gelişmişti, sınıftakileri güldürmeyi her zaman başarıyordum. Öğretmenimiz bile "Bu sınıf Oniwa olmasa, çok iyi bir sınıf" derdi ama eliyle ağzını kapatarak gülerdi. O gök gürlemesi gibi yabani sesler yükselten askeri okuldan gelme memuru bile gerçekten güldürmeyi başarmıştım.

Artık, kendi özümü tamamen gizlemeyi başardığıma inanırken, gerçekten akıl almaz bir şekilde sırtımdan vuruldum. Bu sırtımdan vuran, başkalarının arasına karışamayan, sınıfta en çelimsiz, solgun yüzlü, herhalde babasının eskisi ceketi yelken gibi yakalı, derslerin hiçbirini beceremeyen, beden eğitimi derslerinde her zaman izleyici olarak kalan idiot türü bir öğrenciydi. Elbette, ona karşı tedbirli olmak aklıma bile gelmemişti.

O gün, beden eğitimi saatinde o öğrenci (Soyadını anımsayamıyorum ama adının Takeiçi olduğu aklımda kalmış) Takeiçi, her zamanki gibi izleyici olarak kalmıştı, biz de barfiks çalışması yapıyorduk. Mahsus, olabildiğince ciddi bir ifade takınarak, bağırarak demir çubuğa sıçramış, olduğu gibi öne doğru uçmuş, kıçımın üstüne kumluğa düşmüştüm. Tamamen planlı bir hareketti. Elbette, herkes bol bol gülmüştü, ben de acı bir gülümsemeyle ayağa kalkarak pantolonumdaki kumları silkerken, ne zaman geldiyse Takeiçi, arkamdan sırtımı dürterek alçak bir sesle fısıldamıştı.

"Mahsus yapıyorsun."

Sarsıldım. Mahsus hata yaptığımı, o kadar insanın içinde Takeiçi'nin çakacağı aklıma bile gelmezdi. Gözlerimin önünde dünya bir anda cehennem alevleri içinde kalmış gibi, haykırarak çıldırmak üzere olan ruhumu olanca gücümle bastırdım.

Ondan sonraki günlerde sadece tedirginlik ve korku vardı.

Dışarıya karşı hiçbir değişiklik olmamış gibi şaklabanlıklarımı sergileyerek herkesi güldürmeye devam ediyordum ama bir an sıkıntılı derin bir nefes alıyor, ne yaparsam yapayım Takeiçi'nin her şeyimi deşifre ettiğini, sonra da bunları mutlaka her önüne gelene anlatarak dolaşacağı düşüncesi aklıma geldikçe şakaklarımdan soğuk terler boşanıyor, çıldırmış gibi boş gözlerle, çevreme aval aval bakıyordum. Eğer mümkün olsa, sabah, öğle, akşam, yirmi dört saat Takeiçi'nin yanından ayrılmadan, sırrımı açığa vermemesi için gözetlemek istiyordum. Hem de, onun peşi sıra dolaşırken, şaklabanlığımın 'mahsus' olmadığını, gerçek bir şey olduğunu düşünme-

si için olabildiğince çaba harcayıp, şansım varsa, eşsiz bir dost olabilmek istiyordum. Eğer bu olmayacaksa, artık onun ölmesini dilemekten başka bir şey aklıma gelmiyordu. Ama elbette, onu öldürmeyi bir kez olsun düşünmemiştim. Şimdiye kadar, birilerinin gelip beni öldürmesini istediğim anlar olmuştu ama bir kez bile insan öldürmeyi düşünmedim. Çünkü bunun korkunç rakibime mutluluk verici bir şey olacağını düşünürdüm.

Onunla yakınlaşabilmek için, yüzümde sahte Hıristiyanlar gibi 'merhametli' bir gülümseme takınarak, başımı otuz derece sola eğip, onun küçük omzunu yavaşça yakaladım, sonra da kedi okşar gibi tatlı bir sesle kaldığım eve oynamaya gelmesi için defalarca davet ettim ama o her seferinde boş boş bakıp, suskun kalmıştı. Fakat bir gün okul bitişinde, evet yaz başlangıcında bir gün, akşamüstü yağmur yağıyordu, diğer öğrenciler binadan çıkmakta tereddüt içerisindeydiler, bense evimiz yakın olduğundan rahatlıkla gideceğimi düşünerek dışarı fırlamak üzereyken, aniden ayakkabı dolaplarımızın gölgesinde Takeiçi'nin boş boş bakındığını gördüm. "Haydi gidelim, şemsiye veririm sana" dedim, hala çekinmekte olan Takeiçi'yi elinden çekiştirerek, dışarı çıkardım. Birlikte yağmurun altında koştuk, eve vardığımızda analığımdan ikimizin elbiselerini kurutmasını istedim, Takeiçi'yle birlikte ikinci kattaki kendi odama çıkmayı başardım.

O aile, yaşı elliyi geçmiş analığımla, otuzlu yaşlarında, hastalıklı olduğunu sandığım gözlüklü, uzun boylu abla (bu abla, bir kez evlenerek evden ayrılmış, sonra tekrar geri dönmüştü. Ben de evdekiler gibi, onu Anesa diye çağırıyordum) ve kız üniversitesinden yeni mezun

olmuş Seççan adlı, büyük ablasına benzemeyen, kısa boylu toparlak yüzlü diğer abla olmak üzere, üç kişiden oluşuyordu. Evin altındaki dükkânda, kırtasiye ve spor malzemeleri diziliydi ama başlıca gelirleri babalarının bıraktığı beş, altı evden gelen kiralardı.

"Kulağım acıyor." dedi Takeiçi, hâlâ ayaktaydı. "Yağmurda ıslanırken acımıyordu."

Yaklaşıp baktığımda, iki kulağının da feci şekilde akıntı yaptığını gördüm. Cerahat, her an kulağından dışarıya akmaya başlayacak gibiydi.

"Feci durumda. Acır elbette" diye, abartılı bir şaşkınlık gösterip, "Yağmurun içine çektim seni de, kusura bakma" dedim. Kadınların kullandığına benzer bir ses tonuyla 'nazikçe' özür dileyip, sonra da aşağıya inerek, pamuk ve alkol alıp getirdim, Takeiçi'nin başını kendi dizime yatırarak, özenle kulaklarını temizledim. Takeiçi bile, bunun sahte bir iyilik numarası olduğunu fark edememiş olacak ki, "Mutlaka kızlar senden hoşlanırlar" diye, dizimde yattığı yerden, beceriksizce iltifatta bulundu.

Fakat bunun, olasılıkla Takeiçi'nin kendisinin de bilincinde olmadığı, korkunç şeytani bir kehanet olduğunu, sonraki yıllarda anlayacaktım. Hoşlanmak, hoşlanılmak. Bu sözcükler çok rezil, dengesiz, her yanıyla ukala, her nasıl 'ciddi' bir durumda bile olsa, orada bu sözcük aniden ortaya çıkınca, an be an depresyon kalelerim yıkılıyor, sadece bir kütle haline gelmişim gibi bir hisse kapılıyordum ama hoşlanılmanın eziyeti, gibi sıradan bir sözcük değil, sevilmenin tedirginliği de diyebileceğim edebi bir ifade kullanacak olursam, güçlü depresyon ka-

lelerimi yerle bir etmeye yetmediğinden, tuhaf bir şey olduğunu düşünüyorum.

Takeiçi, bana kulaklarını temizlettikten sonra "senden hoşlanırlar" gibi aptalca bir iltifatta bulunduğunda yüzüm kızararak gülmüş, herhangi bir yanıt vermemiştim ama gerçekte hayal meyal aklıma gelen bir şeyler vardı. Ancak, 'hoşlanılmak' gibi adi bir sözcük yüzünden doğan kendini beğenmişlik hali karşısında, bana böyle söylendiğinde aklıma gelen bir şeyler var, gibi şeyler yazmak, neredeyse komedilerdeki başrol oyuncularının repliği gibi bir şey bile olamayacak kadar, aptalca etkilendiğimi gösteren bir şey. Asla öylesine hafif, kendini beğenmiş bir ruh haliyle 'aklıma bir şeyler geliyor' değil.

Benim için, kadınlar erkeklerden kat kat daha fazla anlaşılmaz geliyordu. Ailemde, kadınların sayısı erkeklerden daha fazlaydı. Akrabalarımın da kız çocukları çoktu, ayrıca şu 'suçlu' hizmetçi kadınlar da vardı ve küçüklüğümden beri kadınlar arasında oynayarak büyüdüm desem, abartmış olmam. Fakat gerçekten ince bir buza basıyormuşum gibi duygular içinde o kadınlarla iletişimim olmuştu. Neredeyse hiçbir anlam veremiyorum. Bir sis içerisinde ve arada sırada, kaplanın kuyruğunu yakalamakta başarısız olmuş gibi erkeklerin kamçılarından farklı, iç kanama geçirirmiş gibi iç acısı veren, düzelmesi zor bir yaraydı.

Kadınlar kendine çeker ve fırlatıp atarlar, insanların olduğu yerde kendilerini aşağıdaymış, silikmiş gibi gösterir, herkes ortadan çekildiğinde sımsıkı sarmalarlar; kadınlar ölmüş gibi derin uyurlar; belki de kadınlar uyumak için yaşıyorlardır. Bunlar dışında da, çocuklu-

ğumdan beri kadınlarla ilgili birçok gözlemim olmuştu ancak, aynı insan türü olmakla birlikte, erkeklerle tamamen farklı canlılar gibiydiler, hem de anlaşılmaz, açık vermeye gelmez bu canlılardan tuhaf bir şekilde kendimi sakınıyordum. 'Hoşlanılmak' sözcüğü de, hatta 'sevilmek' sözcüğü de, bana hiç uygun değildi. 'İlgilenilmek' sözcüğü, benim durumuma çok daha fazla uyuyordu sanki.

Kadınlar, erkeklerden çok daha fazla şaklabanlıklarla rahatlıyor gibiydiler. Şaklabanlık rolümü yaptığımda, nihayetinde erkekler pek uzun gülmüyorlardı; üstelik benimle aynı cinsten erkeklere karşı, havaya girerek uzun uzun şaklabanlıklarıma devam edersem hata yapacağımı bildiğimden, mutlaka uygun bir yerde kesmeye dikkat ediyordum. Kadınlar, uygun yer konusunu bilmeksizin, sonu gelmeyecek gibi, benim şaklabanlıklarımı sürdürmemi arzuluyor, ben de bu sınırsız 'bir daha'lara uyarak, güçten düşene kadar sürdürüyordum. Gerçekten çok gülüyorlardı. Tüm kadınlar, eğlence konusunda çok daha fazla güç harcıyorlardı sanırım.

Ortaokul yıllarımda bana bakan ailedeki ablalarım da, boş zaman bulduklarında, ikinci kattaki odama gelirler, her seferinde yerimden sıçrayacak şekilde şaşırır, sonra iyice korkardım.

"Çalışıyor musun?"

"Hayır" diyerek kitabı kapatır, "Bugün okulda, Konbo adındaki coğrafya öğretmeni..." diye, ağzımdan akarcasına başlayan, aslında aklımda hiç olmayan bir komik öykü olurdu.

"Yozo, gözlük taksana."

Bir akşam, ablam Seççan, Anesa ile birlikte odama geldiler. Gönüllerince bana şaklabanlıklarımı yaptırdıktan sonra, o istekte bulundular.

"Neden?"

"Taksana sen. Anesa'nın gözlüklerini al."

Her zaman böyle, sert ve emir tonuyla konuşurdu. Şaklabanlık ustası, uslu uslu Anesa'nın gözlüklerini takmıştı. Anında, iki kız gülmekten yerlere yattılar.

"Tıpatıp aynısı. Tıpkı Llyod."

O zamanlar, Harold Lloyd adlı yabancı komedyen Japonya'da çok popülerdi.

Ayağa kalkıp tek elimi havaya kaldırarak "Sayın konuklar." Dedim. "Bugün Japonya'daki hayranlarım için..." diyerek başlangıç selamlamasını geçiştirdikten sonra, yine kahkahalara boğdum onları. Sonra da, Lloyd filmlerinin şehre her gelişinde sinemaya giderek, gizlice onun ifadeleri üzerinde çalıştım.

Yine, bir sonbahar akşamı, yatağımda kitap okurken, Anesa kuş gibi hızlı hareketlerle odama girip, aniden yorganımın üzerine yıkılıp ağlayarak,

"Yozo, sen beni kurtarırsın değil mi? Böyle bir evden birlikte çıkıp gidelim. Kurtar beni, kurtar" diye, hararetle konuştuktan sonra tekrar ağlamaya başladı. Ancak, karşı cinsin bu tür bir tavrıyla ilk kez karşılaşmıyordum. O yüzden Anesa'nın şok edici sözleri beni pek şaşırtmamıştı. O yüzden basmakalıp, hiç ilgi duymamış gibi bir tavırla, usulca yataktan çıkıp, masanın üstündeki hurmayı soyarak, bir dilimini Anesa'ya uzattım. Bunun üzerine, Anesa, ağzını şapırdatarak hurma dilimini yiyip,

"Eğlenceli bir kitabın varsa versene,"dedi.

Rafımdan Soseki'nin *"Ben Kediyim"* kitabını seçip verdim.

"Teşekkürler."

Anesa, utangaçça gülerek odadan çıkıp gitti ama bu Anesa'yla sınırlı olmaksızın, kadınların nasıl hislerle yaşadıklarını düşünmek, benim için bir solucanın düşüncelerini araştırmaktan daha çetrefilli, sıkıntılı, tiksindirici bir eylemdi. Ancak, kadınlar öyle aniden ağladıklarında, tatlı bir şeyler verince, yedikten sonra keyiflerinin yerine geldiğini, küçüklüğümden beri edindiğim deneyimlerimle biliyordum.

Hatta, ablam Seççan, arkadaşlarına varana kadar odama getirir ve ben her zamanki gibi adil olarak hepsini güldürürdüm ama, arkadaşları evlerine dönünce, Seççan hep onların arkasından kötü konuşurdu. 'Şu kız serseridir biraz, dikkatli olmak lazım' derdi. Madem öyle, neden çeke çeke getiriyordu? O sayede odama gelen misafirlerin hemen hemen tamamı kızlar olmuştu.

Ancak, bu kesinlikle Takeiçi'nin iltifatındaki 'hoşlanılmak' olgusunun gerçekleşmesi anlamına gelmiyordu. Şöyle ki, ben, Japonya'nın Tohoku bölgesinin Harold Lloyd'undan öte bir şey değildim. Takeçi'nin bilgisizce iltifatı, ürkütücü bir kehanet halinde, canlılığını kaybetmeden varlığını koruyup, talihsiz bir şekilde ortaya çıkışı, yıllarca sonra olmuştu.

Takeiçi, bana bir de çok önemli bir hediye vermişti.

"Hayalet resmi."

Bir seferinde, benim ikinci kattaki odama oynamaya geldiğinde, beraberinde getirdiği o ana renklerle yaptığım resmi gösterip, açıklamasını öyle yapmıştı.

'Şu işe bak!' dedim. O an, akıbetim belirlenmiş gibiydi, sonraki yıllara kadar bu düşünceyi kafamdan atamadım. Biliyordum. Resmin, Gogh'un ünlü kendi portresinden öteye bir şey olmadığını biliyordum. İlk gençliğim sıralarında, Japonya'da Fransızların empresyonist akımıyla yapılmış resimler büyük moda olmuştu. Batı resmi ile ilgili ilk edinimlerimiz buralardan başladığı için, Gogh, Gogan, Cezanne ve Renoir gibi ressamların eserlerini, taşralı ortaokul öğrencileri bile çoğunlukla fotoğraf resimlerden tanıyorlardı. Ben de, Gogh'un temel renklerle yaptığı resimlerini çok görmüş, hünerinin ilginçliği, renklerin canlılığı ilgimi çekmişti. Ancak, hayalet resmi olduğunu bir kez bile aklıma getirmemiştim.

"Tamam, öyleyse, şu nasıl? Hayalet mi sence de?"

Rafımdan Modigliani resim koleksiyonu kitabını indirip, yanmış bakır gibi tenli, o çıplak kadın resimlerini Takeiçi'ye gösterdim.

"Müthiş!" Gözleri şaşkınlıktan faltaşı gibi açılmıştı. "Cehennem atları gibi."

"Ne dersin, hayalet resmi mi?"

"Ben de, böyle hayalet resimleri yapmak isterim."

İnsanlardan fazlasıyla korkan kişilerin, tersine çok daha korkunç canavarları net olarak kendi gözleriyle görmek isteğine kapıldıkları ruh hali, sinirli ve çabuk korkan insanların o ölçüde kasırganın daha da şiddetlenmesini arzulayan ruh halleri... Of, bu bir grup ressam, insan şekilli hayaletlerin tacizine uğramış, korkularının sonucunda hayallere inanmaya başlamış, güpegündüz doğanın içinde, hayaletleri olduğu gibi görmüşler. Üstelik onlar, bunu şaklabanlıklarla örtmeye çalışmaksızın, gördükleri gibi ifade etmeye çalışmışlar. Takeiçi'nin söy-

lediği gibi korkusuzca 'hayalet resmi' yapıvermişler. Burada kendimin gelecekteki benzerlerimi görünce, ağlayacak kadar heyecanlanıp, "Ben de çizeceğim. Hayalet resimleri yapacağım. Cehennemin atlarını çizeceğim" dedim Takeiçi'ye, nedense sesimi boğuklaştırarak.

İlkokuldan beri, resim yapmayı da, resimlere bakmayı da severdim. Ancak, yaptığım resimler, yazdığım kompozisyonlar kadar çevremdekilerin beğenisini kazanmıyordu. Ben, öncelikle insanların sözlerine inanmadığım için, kompozisyon gibi şeyler benim için şaklabanlığım temelinde yaptığım iletişim şeklinden başka bir şey değildi. İlkokul, ortaokulda öğretmenlerimi çılgınca eğlendirmiştim ama kendi içimde hiç de eğlenceli değildi. Sadece resimler (karikatürler farklı elbette) için, konularının ifadesinde, o küçük kendimce, az çok çaba harcamıştım.

Okuldaki resimler pek iç açıcı değildi. Öğretmenlerin resimleri beceriksizceydi ve ben de tamamen çok farklı ifade yollarını kendi başıma keşfetmek zorundaydım. Ortaokula girdiğimde, yağlı boya takımlarımı da tamamlamıştım ama yeteneklerimi geliştirmenin modelini empresyonist okulda aradığımda, kendi çizdiklerim, sanki renkli kâğıt gibi, neyi ifade ettiği belli olmayan, işe yaraması güç şeylerdi. Yine de ben, Takeiçi'nin sözüyle, o ana kadar resme karşı olan tutumumun tamamen yanlış olduğunun farkına varmıştım. Güzel olduğunu düşündüğüm şeyleri, olduğu gibi ifade etmenin tadının ve korkusunun. Ustalar, ortada olamayan bir şeyi öznellikleriyle estetik olarak yaratıp, hatta çirkinliğin kusturuculuğunu ortaya çıkararak, buna karşı ilgilerini gizlemiyor, ifadenin sevincine gömülüyorlar. İnsanların görüşlerine

bir parça bile takılmaksızın, resmin primitif anahtarını Takeiçi'den alıp, şu karşı cins misafirlerden gizlice, azar azar kendi resimlerimi yapmaya başladım.

Kendimi bile ürpertecek kadar korkunç bir resim çıktı ortaya. Ancak, işte o benim yüreğimin derinliklerinde saklamayı sürdürdüğüm özümdü. Dışarıya karşı neşeyle gülüyor ve insanları da güldürüyordum ama aslında böylesine karanlık bir yüreğim vardı. Yapacak bir şeyim yok, diye gizlice kabullendim ama o resmi elbette Takeiçi'den başka kimseye göstermedim. Şaklabanlığımın derinliklerindeki karanlığın anlaşılmasını ve aniden sinsice tepki verilmesini istemiyordum. Ayrıca, bunun benim özüm olduğunun farkına varılmadan, yeni tür bir şaklabanlık olarak görüleceği ve kahkahalara neden olabileceği çekincem dolayısıyla, bu da her şeyden daha acı verici bir şey olacağından, resmi hemen yüklüğün dibine bir yere sakladım.

Ayrıca, okuldaki resim derslerinde de, o 'hayalet tarzını' gizleyip, o ana kadar olduğu gibi, güzel şeyleri estetik olarak yazma usulüne göre resim yapıyordum.

Sadece Takeiçi'ye önceden beri kırılgan ruh halimi göstermiştim ve bu seferki kendi resmimi de gönül rahatlığıyla Takeiçi'ye gösterdim. Övgüler yağdırınca, iki, üç hayalet resmi daha yaptığımda Takeiçi'nin bir diğer " Sen büyük bir ressam olacaksın" gibi, büyük bir kehanetiyle karşılaştım.

Benden hoşlanılacağı ve büyük bir ressam olacağım kehanetlerinin damgasını, o aptal Takeiçi alnıma bastıktan sonra, nihayet Tokyo'ya geldim. Aslında güzel sanatlar okuluna girmek istiyordum ama babam önceden beni bir yüksekokula yerleştirmişti bile. Sonra da, bürokrat

olmamı istiyordu. Bana bunu söylediğinde en ufak bir yanıt bile veremedim, ancak boş boş bakarak itaat ettim. Dördüncü sınıftan itibaren devam etmemi söyledi. Ben de kiraz ağaçlı, denizli ortaokuldan artık sıkılmıştım, beşinci sınıfa devam etmeden, dördüncü yılı bitirince, Tokyo'daki yüksekokulun giriş sınavına katıldım ve kazandım. Hemen yurt hayatım başlamıştı ama pislik ve dağınıklık yüzünden sıkıldım, şaklabanlıkla değil ama doktordan solunum yetmezliği raporu alarak yurttan çıktım, babamın Ueno Sakuragi semtindeki evine taşındım. Topluluk halinde yaşamak asla bana göre bir şey değildi. Üstelik, 'gençlik coşkusu', 'gençlik gururu' gibi sözcükleri duyduğumda ürperiyordum, bir türlü o liseli ruhuna ayak uyduramadım. Sınıf ve yurt, sapkın cinsel isteklerin çöplüğü gibi bir yer hissi veriyordu. Benim o mükemmele yakın şaklabanlığım bile, orada hiçbir işe yaramadı.

Babam kongre toplantıları olmadığı zamanlarda, ayda iki, üç haftadan fazla o evde kalmadığından, babam yokken, o alabildiğine geniş evde, ev işlerine bakan ihtiyar çiftle birlikte sadece üç kişi kalıyorduk. Arada sırada okulu astığımda, Tokyo'yu gezmek içimden gelmediği için (Sanırım, Meici Cingu, Kusunoki Masaşige'nin bakır heykeli ve Sangakuci Tapınağı'ndaki 47 samuray mezarını hiç göremeyeceğim) evde gün boyunca kitap okuyup, resim yapıyordum. Babam Tokyo'ya gelince, her sabah okula gitmek üzere evden çıkıyordum ama Hongo'daki Sendagi semtinde Batı tarzı resimler yapan ressam Yasuda Şintaro'nun atölyesine katılıp, üç saat, dört saat, desen çalıştığım da oluyordu. Okul yurdundan kurtulduktan sonra, derslere katılsam bile, sanki bir dinleyici öğrenci gibi özel bir konuma yerleştirilmiştim. Belki bu benim aşağılık kompleksimden kaynaklanıyordu

ama her şey bana soğuk gelmeye başlamıştı ve okula gitmek çok daha korkutucu hale geldi. Benim için, ilkokul, ortaokul ve yüksekokul, sonunda okul sevgisi denen şeyi anlayamadan bitti. Okul marşlarını bir kez bile ezberlemeye çalışmadım.

Sonunda, resim atölyesindeki bir öğrenciden içkinin, sigaranın, fahişelerin, rehinecilerin ve sol düşüncenin ne olduğunu öğrendim. Tuhaf bir karışım ama gerçek bu.

Horiki Masao adındaki o öğrenci, Tokyo'nun kenar mahallerinden birinde doğmuştu. Benden altı yaş büyüktü ve özel bir güzel sanatlar okulundan mezun olduktan sonra, kendi evinde atölyesi olmadığından o atölyeye devam etmeye başlamış, Batı resmi çalışmayı sürdürmüştü.

"Beş yen ödünç verir misin?"

Karşılıklı olarak sadece birbirimizin yüzlerini biliyorduk ve o ana kadar tek kelime bile konuşmamıştık. Ikına sıkıla beş yeni verdim.

"Tamam, haydi içelim. Sana ısmarlarım. İyi çocuksun."

Reddetmeyi başaramadım, beni çeke çeke atölyeye yakın Horay semtindeki bir kafeye götürdü. Bu onunla dostluğumuzun başlangıcı oldu.

"Önceden beri gözüm üzerindeydi. İşte, işte, bu dişlerini sıkıyormuş gibi gülümsemen, geleceği parlak ressamlara özgü bir ifade. Yakınlaşmamızın şerefine, *kampai*! Kinu Bey, bu çok yakışıklı değil mi? Hoşlanmaya kalkma sakın. Bu atölyeye geldi diye, maalesef ben yakışıklılıkta ikinciliğe düştüm."

Horiki, hafif esmer düzgün hatlı yüzüyle, resim öğrencisi olarak nadir rastlanacak şekilde, muntazaman takım elbise giyiyordu, kravat seçimi de çok Ortodoks'tu. Saçlarına da krem sürerek, güzelce ortadan ikiye ayırıyordu.

Alışkın olmadığım bir yerdi, sadece korkuyor, kollarımı kavuşturup çözüyor, gerçekten dişlerimi sıkarak gülümsüyordum ama iki, üç bira içtikten sonra, tuhaf bir şekilde özgür bırakılmışım gibi hafiflediğimi hissetmeye başlamıştım.

"Güzel sanatlar okuluna girmeyi düşünüyorum ama..."

"Hayır, işe yaramaz. O tür yerler bir işe yaramaz. Okul gereksizdir. Öğretmenimiz doğanın içinde! Doğa aşkıyla!"

Ancak, onun söylediklerine asla saygı duymuyordum. Aptal biriydi, resmi de beceriksizceydi, ancak, eğlenmeye gelince iyi biri olabileceğini düşünmüştüm. Yani, o an, doğduğumdan beri ilk kez, gerçek bir büyük şehir serserisiyle karşılaşmıştım. Benimle şeklen farklı olsa bile, bu dünyadaki insanların yaşayışına tamamen aykırı ve arayış içinde olmak noktasında, gerçekten aynı türdendik. Sonra, onun şaklabanlıklarını bilincinde olmaksızın yaparken şaklabanlığının trajik yanının hiç farkına varmaması, benimle kökten farklı noktasıydı.

Sadece eğlenmek için, hoş zaman geçirmek için birlikte olduğum biri olarak en baştan itibaren aşağı görmeye başlamış, bazen onunla dostluk etmekten utanıp onun yanında yürürken, sonunda bu adam bile benim özümde ne olduğumu anlamıştı.

Fakat başlangıçta, bu adamın hoş bir insan, ender rastlanılan bir hoş insan olduğunu sanmış, her zaman insanlardan korktuğum halde boş bulunmuş, en fazla Tokyo'yu gezdirecek birini bulduğumu düşünmüştüm. Aslında, tek başına trene bindiğimde kondüktörlerden korkar, Kabuki-za'ya girmek istesem bile o giriş kapılarına halı serili merdivenlerin iki yanında duran kadınlardan korkar, restoranlara girdiğimde gelip arkamda sessizce dikilen ve tabağımın boşalmasını bekleyen komilerden korkar, özellikle hesap öderken, beceriksiz el hareketleriyle, kendi alış verişim için para öderken, cimriliğimden değil, aşırı heyecanımdan, aşırı utangaçlığımdan, aşırı tedirginliğimden, aşırı korkumdan gözlerim kararır, dünya kapkaranlık olur, yarı çıldırmış gibi bir hale düşer, pazarlık etmek bir yana, üstünü almayı bile unutur, hatta sık sık satın aldığım eşyayı bile bırakıp çıktığım olurdu. Bir türlü Tokyo'da tek başıma dolaşmayı başaramaz, gün boyunca evin içinde dolaşır dururdum.

Ama cüzdanımı teslim ederek birlikte gezdiğimizde, Horiki büyük indirimler yaptırdığı gibi, üstelik eğlence ustası olması bir yana, birazcık bir parayla en iyi sonucu elde etmeyi öğrenmişti. Ayrıca, pahalı sofralardan uzak durup, tren, otobüs ve tramvayı ayrı ayrı kullanarak, gitmek istediği yere ulaşmayı biliyordu. Fahişelerin yanından sabah geri dönerken, orada buradaki otellere uğrayıp, sabah banyosuna girip, kaynamış *nattoyla* hafifçe *sake* içmenin ucuz olduğu gibi, insana lüks havası tattırdığını uygulamalı olarak öğretiyordu. Bunun dışında, yol kenarındaki gezgin restoranlarda tavuk şişin fiyatının ucuz ama besin değerinin yüksek olduğunu, sarhoşluktan çabuk ayılmak için biberli brandyden daha iyi bir şey olmadığını garanti ediyor. Her neyse, ödeme konu-

sunda bir kez bile tedirgin olmama, korkmama neden olacak bir şey yapmamıştı.

Ayrıca, Horiki ile dostluk etmenin işe yarayan bir yanı da, Horiki'nin karşısındakinin düşüncelerini tamamen görmezden gelerek, coşkusunun kaynamasına uyarak (belki de, coşku, insanın karşısındakinin durumunu görmezden gelmektir) gün boyunca, ipe sapa gelmez şeylerden konuşmayı sürdürmesi, birlikte gezerken rahatsız edici bir sessizliğin içine gömülme tehlikesinin, hiç olmamasıydı. İnsanlarla temas ederken, o korkunç sessizliğin ortaya çıkmasından çekinerek, aslında suskun biri olmama rağmen, önayak olmak için var gücümle şaklabanlıklarımı yapagelmiştim ama şimdi bu Horiki aptalı, bilincinde olmaksızın, o şaklabanlık rolünü kendiliğinden üstlendiğinden, benim doğru dürüst cevap vermeden, öylesine dinleyip, sadece arada sırada, 'haydi ya!' diyerek gülmem yeterliydi.

İçki, sigara ve fahişelerin, insanlardan korkumu anlık olarak da olsa, unutturabilecek çok iyi bir yol olduğunu, nihayet anlamıştım. Hatta bu yollara girmek için, sahip olduğum her şeyi satıp savursam bile pişman olmayacağımı düşünmeye başlamıştım.

Fahişeler, benim için ne insandı ne de kadın. Beyinsiz, hatta çılgın gibi görürdüm onları ve koyunlarında kendimi çok rahat hisseder, rahat rahat uyurdum. İnsanı üzecek ölçüde, bir parça bile ihtirasları yoktu. Belki de kendimin onlarla aynı türden olduğumu hissediyordum, her zaman o fahişeler bana bunaltmayacak ölçüde samimiyet gösterirlerdi. Art niyetsiz, bir şeyler satmaya çalışmayan, belki bir daha hiç gelmeyecek bir insana karşı samimiyet. O beyinsiz, çılgın oldukları hissine kapıldı-

ğım kadınlarda Meryem'in halesini gerçekten gördüğüm geceler de olmuştu.

Fakat ben, insanlara karşı korkumdan kaçıp, her şeyden uzak bir gece geçirmenin peşinde oraya gidip, tam da kendimle o şekilde 'aynı türden' fahişelerle eğlenirken, ne zaman olduysa bilinçsizce çevremde tedirgin eden bir hava oluşmaya başlamıştı sanki. Bu hiç aklıma gelmeyen bir 'hediye' idi. Gitgide o 'hediye', berrak bir şekilde su yüzüne çıkınca, Horiki bunu tespit etti. Sarsıldım ve kendimi kötü hissetmeye başladım. Üstünkörü, sıradan bir ifade kullanacak olursam, fahişeler sayesinde kadınları öğrenmiş, üstelik son zamanlarda kendimi iyice geliştirmiştim. Fahişeler yoluyla kadınları öğrenmek en zorlu ama o ölçüde de etkin bir yol olacak ki, 'kadın ustası' diyebileceğim bir koku üzerime sinmiş, (fahişelerle sınırlı olmaksızın) kadınların içgüdüleriyle o kokuyu alıp yanıma yaklaşmalarına neden olan kirli ve onursuz bir havayı 'hediye' olarak almıştım. Böylece, her şeyden uzak kalabilmek şöyle dursun, aksine, iyice göze batmaya başlamıştım.

Horiki bu durumu yarı iltifat olarak dile getirmişti. Fakat benim de bununla ilgili içimi sıkan anılarım vardı. Söz gelişi, kafeteryada çalışan bir kadından naif bir mektup aldığımı anımsıyorum. Sakuragi semtinde kapı komşumuz generalin yirmi yaşlarındaki kızı, her sabah okula gideceğim saatlerde, hiçbir işi olmadığı halde hafif makyajlı haliyle kapılarının önünde dolanırdı. Et yemeye gittiğimde, ben suskun kalsam bile o garsonlar... Ayrıca, her zaman alış veriş ettiğim sigaracının kızının verdiği sigara kutusunun içinde... Kabuki izlemeye gittiğimde yanıma oturan kadın... Gece yarısı trende sarhoşlamış

uyurken... Memleketimdeki akrabalarımdan birinin hiç aklımda olmayan kızından gelen mektup... Kim olduğunu bile bilmediğim bir kız, ben yokken elde yapılmış bir bebeği... Son derece pasif olduğumdan, bunların hepsi başlamadan bitmişti. Kadınların hayallere kapılmasını sağlayan bir şeyler bana bulaşmıştı, büyü gibi gelişi güzel bir şaka değildi ve inkâr da edemem. Horiki düzeyinde bir adam bu durumumun farkına varınca, aşağılanmışlığa benzer bir sıkıntı hissettiğim gibi, fahişelerle eğlenmekten de soğudum.

Yine Horiki, o cafcaflı modernitesiyle (Horiki konusunda, bundan başka bir sebep şu an aklıma gelmiyor) beni komünistlerin okuma topluluğunun (R.S. gibi bir adı vardı ama anılarımda berrak değil), gizli okuma toplantılarına götürdü. Horiki gibi bir insan için, komünistlerin gizli toplantısı gibi bir şey bile, şu 'Tokyo rehberliği'nden başka bir şey olmayabilir. Onların sözüyle 'yoldaş'lara tanıtıldım, broşürlerinden bir adet satın alarak, elebaşıları olan feci şekilde çirkin gencin Marksist ekonomi dersini dinledim. Fakat tamamını anlamış gibi hissetmiştim.

Bunun öyle olduğuna şüphe yok ama insanın yüreğinde daha anlaşılmaz, dehşet verici bir şey vardır. İştah demek yetersiz kalır. Kibir demek yine yetersiz, renk ve iştah sözcüklerini bir araya getirmek yetmez. Nedense kendim de anlayamıyorum ama insanların dünyasının derinliklerinde ekonomi ile sınırlı olmayan, özenti bir şeyler olduğu hissine kapılıp, o hayalet öyküsü karşısında korkudan hareketsiz kalan benim için materyalizm, suyun derinliğinde akıyormuş gibi doğal olarak olumlamakla birlikte, fakat bununla birlikte insanlara karşı

korkumdan özgür kalıp, yeşil yapraklara doğru gözlerimi açıp, özlemlediğim sevinci hissedemiyordum. Ancak, ben bir kez bile eksiltmeksizin, o R.S. (sanırım öyle diyorlardı, yanılıyor da olabilirim) toplantılarına katılıp, 'yoldaş'ların son derece önemli bir şeymiş gibi, korkutucu suratlarıyla, bir artı bir iki dermiş gibi, çoğunlukla başlangıç hesapları benzeri tartışmaların irdelenmesine dalmaları komik geliyordu, şu benim şaklabanlıklarımla toplantıları rahatlatmaya çalışıyor, belki de onun için, gitgide toplantılardaki sıkıntılı hava kaybolduğundan, o toplantılar için mutlaka gerekli popüler biri haline gelmiştim.

O basit duruşlu insanlar, beni de kendileri gibi basit ve rahat, komik bir 'yoldaş'tan başka bir şey olarak düşünmemiş olabilirler, eğer öyleyse, ben o insanları baştan sona kandırmıştım. Ben bir yoldaş değildim. Ancak, o toplantılara eksiksiz katılıp, herkese şaklabanlık hizmeti sunmuştum. Çünkü onları seviyordum, hoşuma gidiyorlardı. Ama bu kesinlikle, Marksizm'le pekiştirilmiş bir samimiyet duygusu değildi.

Yasa dışılık. Benim için keyifli olan buydu. Tersine kendimi rahat hissediyordum. Alemde yasaya uygun olan şeyler daha korkutucu (bunu dipsiz, çetin bir şeymiş gibi hissederdim), düzeneği anlaşılmaz, o penceresiz, dondurucu soğuk odada oturamazdım, dışarısı yasa dışılığın denizi olsa bile, uçarak dalıp yüzmek ve nihayetinde ölüme ulaşmak, benim için çok daha rahattı.

Karanlık insanlar denir. İnsanların dünyasında, zavallı, yenik, ahlaksız olanları ifade eden bir sözcük galiba. Ben kendimin doğuştan karanlık bir insan olduğumu hisseder, alemde şu karanlık bir insan diye parmakla

gösterilen biriyle karşılaştığımda, mutlaka içimde bir rahatlama uyanırdı. Üstelik bu rahatlama halim büyülenmiş gibi bir rahatlıktı.

Yine suçluluk bilinci derler. Bu insanların dünyasında, ömrüm boyunca o bilincin cenderesinde olmakla birlikte, bunun bir yastıkta kocayacak bir eş gibi, onunla birlikte yapayalnız zamanı geçirmek, benim yaşam duruşumdu belki de. Yine, halk arasında, suçluluk yarası sözü vardır. O yara, benim bebekliğimden beri, doğal olarak ortaya çıkmış, büyüdükçe iyileşeceği yerde, gittikçe derinleşmiş, kemiğime kadar inmiş, gecelerde yaşadığım sıkıntı sonsuz değişkenli bir cehennem olmakla birlikte, fakat (bu çok tuhaf bir ifade olabilir ama) o yara, gün geçtikçe benim et ve kemiklerimden daha fazla içkinleştiğim bir şey haline gelmiş, o yaranın sancısını, yaranın canlı olduğu, hatta bir sevgi fısıltısı gibi bile hissetmeye başlamış bir adam için, şu yeraltı faaliyetlerindeki grup havası, tuhaf bir şekilde huzurluydu. Yani, o hareketin asıl amacından çok, o hareketin dokusu bana uymuştu. Horiki ise sadece öylesine aptalca takılıyordu ve bir kez beni o toplantıya götürmekle kalmış, 'Marksistlerin üretimle ilgili kafa yormak dışında tüketim konusunda da gözlem yapması gerekir' gibi itici laflar ederek, o topluluğa pek yanaşmadan beni hep tüketim konusunda gözlem yapmaya çağırmıştı. Düşünüyorum da, birçok tür Marksist vardı.

Horiki gibi içi boş moderniteleriyle, bunu kendiliğinden dile getirenler de olduğu gibi, benim gibi sadece yasa dışılığın kokusundan hoşlanarak gidip orada oturanlar da vardı. Eğer bu gerçek Marksistler tarafından anlaşılacak olsa, Horiki de ben de tüm şimşekleri üzeri-

mize çeker, sefil hainler olarak anında kovulurduk. Fakat ben, hatta Horiki bile, pek öyle topluluk dışına itilmedik. Özellikle ben, o yasa dışı dünyada, yasal beyefendilerin dünyasında olduğundan daha rahat, daha 'sağlıklı' tavırlar sergileyebildiğimden, gelecek vaat eden 'yoldaş' olarak, patlamadan duramayacak kadar gizli, birçok işte güvenilir hale geldim. Yine, gerçekte kendim de verdikleri işleri bir kez bile reddetmeksizin, sorun yaratmadan her şeyi kabul ettim. Bocalayıp, köpeklerin (yoldaşlar polisi öyle adlandırıyordu) şüphesini çekerek sorgulamaya alınıp çuvalladığım da olmadı. Gülerek ve insanları güldürerek, onların tehlikeli gördükleri (hareketteki tiplerin büyük olaymış gibi gerginleşip, polisiye romanlardaki gibi davranarak azami dikkat gösterdikleri ve benden rica ettikleri, bence sıradan ve basit, yine de onların tehlikeli gördükleri, önem verdikleri) işleri, muntazaman hallederdim. O sıralarda, benim için parti üyesi olarak yakalanıp, ömür boyu hapishanede yaşamak zorunda kalmak bile sorun değildi. Alemdeki insanların 'gerçek yaşam' dedikleri şeyden korkumla, her geceki uykusuzluk cehennemimde inlemektense, hapishane çok daha rahat olabilir diye düşünüyordum.

Babam, Sakuragi semtindeki yazlığımızda, misafirleri gelir, dışarı çıkardı. Aynı evde yaşadığımız halde, üç dört gün karşılaşmazdık. Fakat yine de, babam ürperticiydi, korkunçtu. O evden ayrılıp bir pansiyona yerleşmeyi düşündüğüm halde söyleyemez haldeydim ki, eve bakan yaşlı kâhyadan babamın o evi satacağını öğrendim.

Babamın milletvekilliği dönemi de sınırına yaklaşmıştı, elbette birçok nedeni olabilir ama bir daha seçimlere girmemekte kararlı gibiydi. Üstelik memleketimizde

de emekliliğinde kullanmak üzere bir ev yaptırdığına göre, Tokyo'da hevesi kalmamış gibiydi. Altı üstü bir lise öğrencisinden başka bir şey olmayan benim için, konak ve uşak çalıştırmayı gereksiz bulmuş olacak (babamın ruh halini de alemdeki diğer insanların olduğu gibi, anlayamıyordum), ev kısa süre sonra el değiştirdi. Ben de Hongo Morikava semtinde Senyukan adlı eski pansiyonun loş odasına taşındım ve çok geçmeden de para sıkıntısı çekmeye başladım.

O zamana kadar, babam her ay belirli bir miktar para verirdi. O para iki üç gün içerisinde bitse bile, evde her zaman sigara, içki, peynir ve meyve olurdu, kitap, kırtasiye ve giysi gibi şeyleri yakınlardaki mağazada hesaba yazdırarak alırdım. Horiki'ye erişte ya da karidesli pilav ısmarlasam bile, eğer babamın sık sık gittiği merkezdeki lokantalardan birindeysek, hiçbir şey söylemeden çıkıp giderdim, sorun olmazdı.

Yaşantım böyleyken, aniden pansiyonda tek başıma yaşamaya başlayıp, her şeyi aylık olarak belirli miktarlarda gelen parayla yetiştirmek zorunda kalınca bir boşluğa düşüvermiştim. Gönderilen para iki üç gün içinde bitiyor, korkuyor, huzursuzluk içinde çıldıracak gibi oluyor, babam, ağabeyim ve ablama sırayla para istemek için üst üste telgraflar ve kısa mektuplar (O mektupların içeriği de tamamen şaklabanlıktan ibaretti. İnsanlardan bir şeyler istemek için önce güldürmek gerektiğini taktik olarak düşünüyordum.) gönderirken, öte yandan da, Horiki'den öğrenerek rehine dükkânına gitmeye başlamıştım, ama yine de para sıkıntım devam ediyordu.

Zaten, hiçbir bağımın olmadığı bir pansiyonda, tek başıma 'yaşam' sürdürecek yeteneğim yoktu. Pansiyo-

nun o odasında, sessizce oturmak korku veriyordu, her an birilerinin saldırısına uğrayacakmışım, hırpalanacakmışım hissine kapılıyor, kendimi şehre attığımda şu harekete yardım ediyor ya da Horiki ile ucuz içki içmek için dolaşıyordum. Okulu ve resim çalışmayı neredeyse tamamen bir tarafa itmiştim. Lisedeki ikinci yılımın Kasım ayında, kendimden yaşça büyük evli bir kadınla aşk intiharı olayı çıkartınca, her şey aniden değişivermişti.

Okulu asıyordum ve derslere hiç çalışmıyordum ama yine de, tuhaf bir şekilde sınav sorularına verdiğim cevaplar olumlu olacak ki, bir şekilde o ana kadar memleketteki akrabalarımı atlatmayı başarmıştım. Ancak, abartınca, okula devam ettiğim gün sayısı gibi konular, okul tarafından gizlice memleketteki babama bildirilmiş olacak ki, babama vekâleten büyük ağabeyim azar dolu uzun mektuplar göndermeye başlamıştı. Fakat ondan daha fazla, bana doğrudan sıkıntı veren, paramın olmayışı ve şu hareketle ilgili işlerin yarı eğlence olarak yapamayacak kadar yoğunlaşmış olmasıydı. Çuo semti miydi, ne semti diyorlardı, nihayetinde Hongo, Koişikava, Kanda...

Oralardaki okulların tamamının Marksist öğrenci eylem birliği lideri olmuştum. Silahlı ayaklanma lafını duyduğumda küçük bir bıçak satın almış (şimdi düşünüyorum da kalem açmaya bile yetmeyecek kadar küçük bir şeydi), yağmurluğumun cebine sokmuş, orada burada dolaşarak, 'iletişim'i sağlamıştım. İçki içmek, güzelce uyumak istiyordum ama param yoktu. Üstelik P (belleğimde kaldığı kadarıyla partiyi o şifre ile ifade ediyorduk, belki de yanlış olabilir) tarafından, nefes almaya fırsat bırakmayacak kadar, birbiri ardına eylem istekleri

geliyordu. Çelimsiz vücudumla tüm o işleri yerine getiremez hale gelmiştim. Zaten, sadece yasa dışılığa olan merakım nedeniyle o topluluğa yardım ediyordum. Bu haliyle, artık şaka götürür yanı kalmamıştı. Nefret ettirecek ölçüde işler yoğunlaşınca, P adamlarının gizlice, benim kökenimin farklı olduğunu, kendilerine kökten bağlı elemanlarına o işleri yaptırmanın daha iyi olacağını düşündürtmeden edemedim ve kaçtım. Kaçtığımda kendimi hiç iyi hissetmemiş, ölmeye karar vermiştim.

O sıralarda bana özel olarak sempati duyan üç kadın vardı. Birisi benim kaldığım Senyukan pansiyoncusunun kızıydı. Bu kız, benim şu harekete yardımlardan halsiz bir şekilde dönüp, yemek bile yemeden yatmam sonrasında mutlaka elinde kâğıt ve kalemle odama gelip, "Kusura bakmayın. Aşağıda kardeşlerim çok gürültü yapıyorlar, doğru dürüst mektup bile yazamıyorum" diyerek, benim masamda bir saatten uzun süre yazı yazardı.

Ben de, umursamadan yatsam olacağı halde, kız her haliyle ona bir şeyler söylememi istermiş gibi durduğundan, her zamanki edilgen ruhumu canlandırarak, gerçekte tek bir söz etmeye bile isteğim olmadığı halde, yorgunluktan bitmiş vücudumla, son bir gayretle sigara içerek konuşurdum.

"Kadınlardan gelen aşk mektuplarıyla banyo suyu ısıtan bir adam varmış."

"Aa, şu işe bak. Kesin sensindir o."

"Süt ısıtıp içtiğim de olmuştu."

"Gurur duyarım, iç."

Bir an önce bu kız çıkıp gitse. Mektubun bahane olduğu ortada. Gelişigüzel çiziktiriyordur mutlaka.

"Göstersene." Ölsem de görmek istemediğim halde sorduğumda, "Aa, olmaz, asla olmaz" diye sevinmesi feci halde sefilce, bıktırıcı bir şeydi. Öyle durumlarda, bir iş vermek gelirdi aklıma.

"Kusura bakma ama şu tren geçen caddedeki eczaneye gidip karmotin alıp gelir misin? Aşırı yorgunluktan yüzüm gerginleşmiş uyuyamıyorum. Kusura bakma. Parasını..."

"Para istemez."

Sevinçle ayağa kalkardı. Bir iş vermenin, kesinlikle kadınları hayal kırıklığına uğratan bir şey olmadığını, aksine kadınların, bir erkek kendilerinden bir iş istediğinde sevindiklerini çok iyi biliyordum.

Bir diğeri ise, kız lisesinde kültür bölümünde okuyan bir 'yoldaş'tı. Bu kızla, şu hareket dolayısıyla, istemesem bile her gün karşılaşmak zorundaydım. Görüşmemiz bittikten sonra da, kız benimle birlikte yürümeye devam eder, durmadan bana bir şeyler alırdı.

"Beni gerçek ablanmışım gibi düşünebilirsin."

Yapmacık titreyerek "Niyetim de o zaten" diyerek sevinçli bir gülümseme takınırdım yüzüme. Her şeyden öte, kızdırmaktan korkuyordum, tek düşüncem bir şeyler yaparak durumu kurtarmaktı. O yüzden, nihayetinde o çirkin kıza hizmet eder hele gelmiş, benim için bir şeyler aldığında (aldığı şeylerin tamamı zevksiz şeylerdi, çoğunlukla hemen tavuk şişçi amcaya verirdim) sevinçli bir yüz takınır, şakalar yaparak onu güldürürdüm. Bir yaz akşamı, ne yaptımsa yanımdan ayrılmak bilmediği için, şehrin karanlık bir köşesinde, sırf çekip gitsin diye onu öpünce, çıldırmış gibi heyecanlanıp araba çağırmış, beni onların eylemleri için gizlice kiraladıkları bir bina-

nın ofis gibi dar bir odasına götürmüştü. Sabaha kadar öyle patırtılı geçmişti ki, böyle abla olmaz olsun, demiş, gizlice acı acı gülmüştüm.

Pansiyoncunun kızı ve bu 'yoldaş' kızla ne olursa olsun her gün karşılaşmak zorundaydım. O ana kadarki diğer kadınlar gibi ustalıkla uzak duramıyordun. Sonunda, her zamanki huzursuz ruh halim dolayısıyla, bu ikisinin gönlünü hoş tutmak için, artık zincire vurulmuş bir hale gelmiştim.

Aynı sıralarda, Ginza'daki bir bayan garsondan aklıma bile gelmeyecek bir yardım görmüş, sadece bir kez karşılaşmış olmama rağmen o yardımı aklıma takarak, her zamanki gibi doğru dürüst hareket edemeyecek ölçüde endişe ve havanın boğucu korkunçluğunu hissettim. O sıralarda artık, Horiki'nin rehberliğine gerek kalmaksızın trenlere binebiliyor, Kabuki-ço ve Ginza'ya gidebiliyor, çamurlu elbiselerimle kafelere girdiğimde bir nebze arsızlık edebiliyordum. Yüreğimde, eskiden olduğu gibi insanların kendine güvenleri ve zorbalıkları tuhafıma gidiyor, korkup bunalarak, yüzeysel olarak başkalarıyla gerçek yüzümle selamlaşabiliyordum. Yok, hayır öyle değil. Ben yenilmişliğin şaklabanlığından kaynaklanan sıkıntıyla takındığım gülümsemem olmaksızın selamlaşamıyordum ama belki de şu hareket için ortalıkla dönüp dolaşmam sayesinde ölesiye korktuğum selamlaşmaları bile bir şekilde yapabilecek kadar bir 'yetenek' sahibi olmuştum. Belki de kadınlar sayesinde. Yoksa içki mi? Ancak, para sıkıntısı içerisinde olmam yüzünden. Nerede olursam olayım, korku içerisindeydim. Tersine büyük bir kafede, insan kalabalığı ya da garsonlar, barmenler arasına karıştığımda, sürekli izleniyormuşum

hissini bir şekilde bastırabileceğimi düşünerek, üzerime on yen alıp, Ginza'daki kafeye tek başıma girmiş, karşıma gelen bayan garsona "On yenden başka param yok, ona göre" demiştim.

"Endişelenmeyin."

Kansai bölgesinden bir yerin şivesiyle konuşuyordu. İşte bu tek sözcük, tuhaf bir şekilde içimde tir tir titreyen yüreğimi sakinleştirmişti. Hayır, para için endişelenmeme gerek kalmadığı için değil, o kadının yakınında olduğumda endişelenmeme gerek olmadığı hissine kapılmıştım.

İçki içtim. Onun yanında huzurluydum, içimden şaklabanlık yapmak gelmiyordu. Kendimin gerçek, suskun ve karanlık halimi olduğu gibi sergileyerek, sessizce içkimi içtim.

"Bu tür şeyleri sever misiniz?"

Kadın önüme türlü türlü meze koymuştu. Başımı salladım.

"Sadece içki mi? Ben de içeyim."

Soğuk bir sonbahar akşamıydı. Tsuneko'nun (sanırım adı buydu ama belleğim silikleşmiş net değil. Birlikte aşk intiharına kalkıştığım kadının ismini bile unutacak biriyim.) söylediği gibi, Ginza'nın arka sokaklarında bir sokak *suşi*cisinde, tatsız tuzsuz *suşi*yi yiyerek kadını beklemiştim (o adamın adını unutsam da, orada yediğim *suşi*nin ne kadar rezil bir şey olduğu, her nedense belleğimde net olarak kalmış. Üstelik yılan suratlı dazlak ihtiyarın, sanki çok ustaymış gibi kafasını sallaya sallaya *suşi* yapışını da çok iyi anımsıyorum. Sonraki yıllarda üç kez, trende birilerine bakıp, daha önce bir yerlerde gör-

düğüm hissine kapıldığım, sonra da o geceki *suşi*ci adama benzediğini fark edip, acı acı gülümsediğim olmuştu. Adamın adı, yüzünün şeklinin belleğimden uzaklaştığı şu an bile, o *suşi*ci adamı resmini yapacak kadar hatırladığıma göre, o geceki o rezil *suşi*, soğuk ve sıkıntı hissetmeme neden olmuştu. Zaten, birilerinin 'nefis *suşi* yapan bir yer' sözüyle peşlerine takılıp gittiğimde, bir kez bile lezzetli olduğunu düşünmemiştim. Büyük geliyordu. Başparmak kalınlığında incecik sarılamaz mı acaba, derdim hep kendi kendime).

Kadın, Honco'daki bir marangozun ikinci katını kiralamıştı. O ikinci kat odasında, kendi günlük sıkıntılarımı bir parça bile saklamaksızın, sanki şiddetli bir diş ağrısına kapılmışım gibi, tek elimle yanağımı tutarak çayımı içtim. Üstelik benim o duruşum, kadının hoşuna gitmiş gibiydi. O da, çevresinde soğuk kış rüzgârları esiyormuş da, uçuşan sarı yaprakların arasında tamamen yalnız kalmış gibi bir kadındı.

Birlikte yatarken kadın, benden iki yaş büyük, memleketinin Hiroşima ve bir kocasının olduğunu, adamın Hiroşima'da berberlik yaparken, geçen yılın ilkbaharında evden kaçıp birlikte Tokyo'ya geldiklerini ama kocasının Tokyo'da doğru dürüst bir iş bulamayıp, derken dolandırıcılık suçundan hapse girdiğini, kadının her gün hapishaneye bir şeyler götürdüğünü, yarından itibaren artık gitmeyeceğini anlatıyordu. Ancak, kadının kendisi ile ilgili anlattıkları hiç ilgimi çekmemişti. Belki de kadının anlatış şeklinin beceriksizliğinden, yani konuşmasının ağırlık noktasını yerleştirme tarzından ötürü, söyledikleri bir kulağımdan girip, diğerinden uçup gidiyordu.

Yalnızım.

Kadının öteden beriden kendisi ile ilgili konuşmasından çok o tek sözcüğün tınısına, yakınlık duyacağım kesin, diye bekliyordum. Ama şu dünyadaki hiçbir kadından, bir kez bile o sözcüğü duymamış olmamı, çok tuhaf buluyordum. Ancak, bu kadın sözcüklerle 'yalnız' olduğunu söylememişti ama suskun, feci bir yalnızlığı vücudunun çevresinde bir karış kalınlığında bir zar gibi taşıyordu ve yaklaştıkça o zarın içine sarmalanıp, kendi taşıdığım biraz batıcı havayla çok iyi kaynaşıyordu, 'suyun dibindeki kayanın üstüne yapışan düşmüş bir yaprak' gibi, benliğimi korkudan ve tedirginlikten uzaklaştırmayı başarabilmiştim.

O beyinsiz fahişelerin koyunlarında, rahatlayıp tasasızca uyumamla tamamen farklıydı (her şeyden önce o genelev kadınları hoppa olurdu). O dolandırıcının karısıyla geçirdiğim gece, benim için mutlu (böylesine insafsız bir sözcüğü, bu hatıratımın tamamında bir kez daha hiçbir tereddüt olmaksızın kullanabileceğimi sanmıyorum), özgür kaldığım bir akşamdı.

Fakat sadece bir gece. Sabah gözlerimi açtığımda, sıçrayarak ayağa kalkıp, tekrar o süslü şaklaban haline gelmiştim. Zayıf insanlar mutluluktan bile korkarlar. İplikle bile yaralanırlar. Bazen, mutluluk da insanları yaralayabilir. Yaralanmadan önce, çabucak, o halde ayrılmak için, her zamanki şaklabanlık perdemi açmıştım.

"Para kesildiğinde, bağlar da kopar, sözü, esasında tersine yorumlanmalı. Para bitince kadınların terk edip gideceğini sanmamalı. Erkeğin parası bitince, kendiliğinden hevesini kaybeder, gülerken bile güçsüzleşir. Sonra, tuhaf bir şekilde kıskançlaşır, dengesizleşir ve adam kadını terk eder. Yarı çıldırmış gibi, uzaklaşıp,

uzaklaşıp, terkeder anlamındaymış. Kanazava Yayınları'ndan çıkan Daicirin sözlüğüne göre. Çok yazık. Bu durumu anlayabiliyorum."

Evet, böyle aptalca bir şeyler söyleyerek, Tsuneko'yu kahkahalara boğmam belleğimde kalmış. Uzun süre kalmama gerek yok, kusura bakma, diyerek yüzümü bile yıkamaksızın çabucak ayrılmıştım. Ancak, o zaman 'Para kesildiğinde, bağlar da kopar' gibi gelişigüzel söylediğim söz, daha sonra en büyük engellerimden biri haline gelecekti.

Ondan sonra bir ay boyunca, o gece bana o iyiliği yapan insanla karşılaşmadım. Ayrılıp, aradan günler geçtikçe, sevincim silikleşmiş, öylesine geçiştirilebilecek bir yardım almış olmam aksine korkunçlaşmış, kendi kendime bağlanmışlık hissine kapılmıştım. O kafedeki hesabı o gün tamamen Tsuneko'ya yüklemiş olmam gibi bir sıradan iş bile, gitgide aklıma takılmış, Tsuneko'nun da o pansiyoncunun kızı ve kız lisesi öğretmeni gibi, beni tehdit etmekten başka bir işe yaramayan bir kadın olduğunu hissetmeye başlamış, uzak ara ayrı olmamıza rağmen, sürekli Tsuneko korkusunu yaşamaya başlamıştım. Bunun üzerine de, birlikte bir gece geçirdiğim kadınlarla tekrar karşılaşınca, aniden müthiş bir kızgınlıkla saldırıya geçecekleri hissine kapılmaya başlamış, karşılaşmaktan feci şekilde korkar bir yapıya sahip olunca, nihayetinde Ginza'dan uzak durmaya başlamıştım. Ancak, o korkak yapım, kesinlikle benim kurnazlığım değil, kadın denen şeyin yatağa girdikten sonraki ve sabah kalktıktan sonraki hali arasında bir zerrecik bağının olmadığını, mutlak bir unutkanlık gibi, mükemmel bir şekilde iki dünyayı birbirinden ayırarak yaşadıklarını, bu tuhaf olguyu henüz tam olarak idrak edememiştim.

Kasım sonunda, Horiki ile birlikte Kanda'da yol üstü seyyar meyhanelerden birinde ucuz sake içmiş, meyhaneden ayrıldıktan sonra, biraz daha içelim lafını ortaya atmış, üzerimizde para kalmadığı halde, içelim, içelim, diye tutturmuştuk. O an, biraz da sarhoşluğun etkisiyle babayiğitleşmiştim.

"Tamam öyleyse. Seni rüyalar ülkesine götüreceğim. Şaşırma, Sakaike Nikubayaşi adlı..."

"Kafe mi?"

"Öyle."

"Gidelim!"

Böyle konuştuktan sonra, ikimiz tramvaya binmiştik. Horiki coşmuştu.

"Bu akşam öylesine kadına açım ki, kuruyup kalmış gibiyim. Bayanlarla öpüşmek serbest mi?"

Horiki'nin bu tür sarhoşluk zırvalarını pek sevmezdim. Horiki de bunu bildiği için, bana karşı dikkatli davranırdı.

"Tamam mı? Öpeceğim. Yanıma oturan kadınla öpüşeceğim. Tamam mı?"

"Fark etmez herhalde."

"Teşekkürler! Kadın konusunda aç susuz kalmıştım."

Ginza'da Yonçome Caddesi'nde inip Sakaike Nikubayaşi kafesine, Tsuneko'ya güvenerek, neredeyse meteliksiz bir halde girmiştik. Boş localardan birine Horiki ile karşılıklı oturduğumuz anda, Tsuneko ile birlikte bir kadın daha yanımıza gelip, o diğer kadın benim yanıma, Tsuneko ise Horiki'nin yanına oturuvermişti. Ürpermiştim. Tsuneko bir başkası tarafından öpülecekti.

Bir şeyleri yitiriyorum hissine kapılmış değildim. Aslında, sahiplenme duygularım zayıftı ve nadiren zayıf bir yitirme duygusuna kapılsam bile, o sahiplenme duygusunu güçlü bir şekilde belirtip, insanlarla mücadele etme hevesim yoktu. Bu halim, daha sonraları kendi birlikte yaşadığım kadının tecavüze uğramasını bile suskunca izleyecek ölçüdeydi.

İnsanların zorluklarına mümkün olduğunca temas etmek istemiyordum. O girdaba kapılmaktan korkuyordum. Tsuneko ile ilişkim sadece bir geceyi birlikte geçirmiş olmaktı. Tsuneko bana ait bir şey değildi. Bir şeyler yitirmek gibi haddim olmayan bir duyguya kapılmama olanak yoktu. Yine de, ürpermiştim.

Bunun nedeni, gözlerimin önünde Horiki'nin kaba öpüşüne maruz kalan Tsuneko'nun halini sürekli düşünmüş olmamdı. Horiki'nin kirlettiği Tsuneko benden ayrılmak zorunda kalacak, fakat bende Tsuneko'yu çekip durduracak ölçüde pozitif bir enerji yok, öff, böylece bitiyor işte. Bu düşünceler içinde bir an ürpermiştim. Ancak, hiç bir şey olmamış gibi düşüncelerimden sıyrılmış, Horiki ve Tsuneko'nun yüzüne bakarak sırıtmıştım.

Ancak, ortam aklıma bile gelmeyecek kadar kötü bir havaya bürünmüştü.

"Vazgeçtim!" dedi Horiki, yüzünü buruşturarak. "Ben bile, böylesi fukara duruşlu bir kadınla..." Dudaklarını hiç açmayacakmış gibi, kollarını göğsünde kavuşturarak dik dik Tsuneko'ya bakıp, acı acı gülümsedi.

"İçki getir. Paramız yok." dedim Tsuneko'ya alçak bir sesle. Bunu söylerken, içinde boğulacak kadar çok içki içmiş gibi olmuştum. Sıradan birinin gözleriyle bakıldığında, Tsuneko sarhoşlukla öpecek değeri bile ol-

mayan, sadece, sefil, fukara duruşlu bir kadındı. Hiç ummazdım, ağır bir duvarın altında kalmış gibiydim. O ana kadar hiç örneği yokmuş gibi, içip, içip, körkütük sarhoş olup, Tsuneko ile yüzyüze gelip, hüzünle gülümseyerek, birileri öyle dedi diye 'Bu tuhaf bir şekilde yorgun, fukara duruşlu bir kadın işte' diye düşünmekle aynı anda, parasız iki kişinin samimiyeti (yoksulların uyuşmazlığı; klişeleşmiş gibi olsa bile, trajedilerin sonsuz teması olduğunu düşünüyorum), işte o samimiyet duygusu, içimi doldurmuş, Tsuneko'yu canayakın bulmuş, doğduğumdan beri ilk kez, kendi içimden gelerek, zayıfça ama aşkın hareketlenmeye başladığının farkına vardım. Kustum. Öncesinde miydi, sonrasında mıydı, kendimi unuttum. İlk kez içki içip de şuurumu kaybediyordum.

Gözlerimi açtığımda, Tsuneko yastığımın ucunda oturuyordu. Honco'daki marangozun ikinci katında yatıyordum.

"Para kesildiğinde, bağlar da kopar, diyince şaka yaptığını düşünmüştüm, ciddi miydin? Gelmedin. Bu nasıl ayrılık böyle. Parayı ben kazansam olmaz mı?"

"Olmaz."

Sonra kadın da yattı, sabaha karşı kadının ağzından 'ölüm' sözcüğü ilk kez çıktı. Kadın da insan olarak yaşamaktan yorulmuş gibiydi. Ben de, dünyaya karşı korkularım, sıkıntılarım, para, şu hareket, kadın, dersler... Düşündükçe daha fazla sabredip yaşayabileceğimi sanmıyordum, kadının önerisine kolayca uydum.

Ancak, o an henüz, gerçek idrak olarak 'ölmek' düşüncem yoktu. Bir yerlerde 'eğlence' gizleniyordu.

O gün öğleden sonra, ikimiz Asakusa'da altıncı mahallede dolaştık. Bir kafeye girip süt içtik.

"Sen öder misin?"

Ayağa kalkıp, yenimden kesemi çıkarıp açtım, üç bakır para. Utançtan da öte, betim benzim atmıştı, o an aklımda canlanan Senyukan pansiyonundaki kendi odam, üniformam ve döşeğimden başka rehine bırakacak bir şeyimin kalmadığı çulsuz odamdı. Onlardan başka o an üzerimdeki çamura bulanmış elbiselerim, paltom kalmıştı. Gerçek buydu, yaşamımı sürdüremezdim, net bir şekilde bu düşünce aklımda şekillenmişti.

Bocaladığımı görünce, kadın da kalkıp keseme göz atıp, "Aa, sadece o kadar mı var?"dedi.

Öylesine söylemişti ama bu da yine, iliklerime kadar işleyen bir acı vermişti. İlk aşık olduğum birinin sesiydi ama acı vermişti. O kadarı, bu kadarı yok. Üç bakır para işe yarayacak bir para değil. O ana kadar yaşamadığım bir eziklik duygusuydu. Taşıyarak yaşayamayacağım bir eziklik duygusu. O sıralarda, henüz zengin çocuğu sınıfından kurtulabilmiş değildim sanırım. O an, kendiliğimden karar vererek, gerçekten isteyerek ölmeye karar verdim.

O gece, Kamakura'da denize atladık. Kadın, kuşağının kafede birlikte çalıştığı bir arkadaşının olduğunu söyleyerek güzelce katlayarak kayaların üstüne koydu. Ben de paltomu çıkarıp aynı yere koydum ve birlikte denize girdik.

Kadın öldü ve ben kurtuldum.

Henüz lise öğrencisiydim, öte yandan babamın adının da hala bir haber değeri olacak ki, gazetelerde büyük haber oldu.

Beni sahildeki bir hastaneye koymuşlardı. Memleketten akrabalarımdan biri gelip, sorunları ve işlemleri halletti ve babam başta olmak üzere memlekette ailemin feci kızdığını, bu olaydan dolayı evlatlıktan reddedilebileceğimi söyledikten sonra geri döndü. Fakat ben ondan daha çok, ölen Tsuneko'ya sevgimle sessiz sessiz ağlıyordum. Gerçekten o ana kadar olan insanlar içinde, sadece o fukara duruşlu Tsuneko'yu sevebilmiştim.

Pansiyoncunun kızından, elli *tanka*nın sıralandığı bir mektup geldi. Tamamı "Yaşa ne olur!" gibi tuhaf bir sözle başlayan elli *tanka*. Ayrıca, hemşireler neşeli yüzlerle hastane odama geliyorlardı, içlerinde elimi güçlüce sıkıp gidenler de vardı.

Sol akciğerimin rahatsız olduğu o hastanede fark edildi. Bu çok işime yaramıştı. Sonuçta, beni intihara teşvik suçuyla hastaneden polise götürdüler ama karakolda bana hasta muamelesi yaptılar, özel olarak revire koydular.

Gece yarısı, revirin yanındaki nöbetçi odasında, uyumaksızın nöbet tutan yaşlı polis, aradaki kapıyı usulca açıp, "Hey, sen!" diye seslenerek "Soğuktur orası, buraya gel ısın" dedi.

Mahsus güçsüz hareketlerle girip, iskemleye oturdum, ellerimi mangala uzattım.

"Şu ölen kadını seviyordun değil mi?"

"Evet."

Fersiz, her an kesilecekmiş bir sesle yanıtladım.

"İşte o, insanlık hali dediğimiz şeydir."

Adam, gittikçe diklenerek konuşmaya başladı.

"Kadınla ilk olarak nerede tanıştın?"

Tam bir hakim gibi, havaya girerek soruyordu. Adam beni çocuk olarak görüyor, bir sonbahar gecesinde vakit öldürmek için, üstelik kendisi sorgulama sorumlusuymuş gibi yapınıyor, benden kirli bir öykü çıkarmaya çalışıyor gibiydi. Bunu çok çabuk gözlemleyince, gülmemek için kendimi zor tuttum. Böylesi bir polisin 'gayri resmi sorgulaması'na asla cevap vermesem de olabileceğini biliyordum. Ancak, sonbahar gecesinin eğlencesini bozmamak için, sonuna kadar, o polis sorgulama sorumlusuymuş, cezamın ne olacağı tamamen o polise bırakılmış ve ben de buna tamamen inanıyormuşum gibi bir tavır takınarak, adamın sinsi merakını, biraz tatmin edecek ölçüde orta karar 'ifade' verdim.

"Hımm, böylece neler olduğunu hemen hemen anlayabiliyorum. Her şeye dürüstçe cevap verirsen, biz de elimizden geleni yaparız."

"Teşekkür ederim. Minnettarım."

Tamamen insanüstü bir rol idi. Benim için, en ufak bir faydası olmayacağı halde başarıyla rol kesiyordum.

Sabah olduğunda, beni komiserin odasına götürdüler. Gerçek sorgulama bu kez başlamıştı. Kapı açılıp, komiserin odasına girdiğim an,

"Oo, yakışıklı çocuk. Bunda kötü olan sen değilsin. Böylesine bir yakışıklıyı doğurmakla annen suçlu."

Hafif koyu tenli, üniversiteden yeni çıkmış havası olan genç bir komiserdi. Aniden bu sözü söyleyince, yü-

zümün yarısını kırmızı bir leke kaplamış, çirkin bir sakat, bir zavallıymışım gibi bir hisse kapıldım.

Judo ya da Kendo sporcusu gibi duran komiserin sorgulaması, gerçekten doğrudan, o gece yarısı yaşlı polisin sinsice yapmaya çalıştığı işgüzar 'sorgulama'dan akla kara kadar farklıydı. Sorgulama bittiğinde, komiser savcılığa göndereceği evrakları kontrol ederken,

"Kendine iyi bakmalısın. Baksana kan tükürüyormuşsun."dedi.

O sabah, tuhaf tuhaf öksürdüm, her öksürüşümde mendilimle ağzımı siliyordum, mendil kırmızı yağmur altında kalmış gibi kıpkırmızı kan bulaşıyordu. Ancak, bu boğazımdan gelen bir kan değildi, önceki gece kulağımın altında çıkan küçük apseyle oynamıştım, o apseden çıkan kandı. Fakat bunu açıklamamamamın daha iyi olacağını anlayınca, sadece "evet" diye yanıtladım, güvenilir bir tavır takınarak.

Komiser evrakları tamamladı.

"Dava açılıp açılmayacağına savcı karar verecek ama senin kefilin olacak kişiye telgraf ya da telefonla bugün Yokohama'ya gelmesini söylesen iyi olur. Birileri vardır değil mi? Senin velin ya da kefilin?"

Babamın Tokyo'daki evine girip çıkan antikacı Şibuta adlı, memleketlimiz olan ve babamın sağ kolu gibi çalışan, bekar kırk yaşlarında bir adamın, okulda velim olduğunu anımsadım. Adamın yüzü, özellikle gözleri dil balığına benzediği için, babam adamı hep dil balığı diye çağırırdı, ben de öyle söylemeye alışmıştım.

Karakoldaki rehberi ödünç alıp, dil balığının ev telefonunu aradım ve buldum. Adama telefon ederek, Yo-

kohama savcılığına gelmesini rica edince, dil balığı sanki farklı biriymiş gibi kibirli bir edayla, yine de kabul etti.

"Hey, o ahizeyi hemen dezenfekte etmekte fayda var. Ne de olsa, kan kusuyor."

Revire döndükten sonra, komiserin polislere yüksek sesle verdiği o emir, oturduğum yerde benim kulağıma kadar da gelmişti.

Öğleden sonra, ince sicimle ellerim bağlandı, paltomla gizlememe izin verilmişti ama sicimin ucunu tutuyorlardı. İkimiz birlikte trenle Yokohama'ya yöneldik.

Ancak, bir parça bile huzursuz değildim, karakoldaki reviri de, yaşlı polisi de özlemeye başlamıştım. Of, ben niye böyleyim? Suçlu olarak ellerim bağlandığında, aksine rahatlamış ve sakinleşmiştim. O ana ait anılarımı şimdi yazmaya kalktığımda bile, gerçekten kendimi gevşemiş hissediyorum.

Ancak, o sıralara ait özlemle andığım anılarım içerisinde de, sadece bir tek şok, ömrüm boyunca unutamayacağım trajik bir çuvallamam oldu. Savcılıktaki loş odada, sorgulamam yapıldı. Savcı kırk yaşlarında, sakin (eğer ben güzel görünüşlü idiysem, bunun şeytani bir güzellik olduğuna şüphe yok ama o savcının yüzü, doğru güzellikte, mutlaka dile getirmek istediğim, zeki ve sakin bir hava taşımaktaydı) telaşa kapılmayan bir adam gibi durduğundan hiç çekinmeden, dalgınca ifade verdim. Aniden, şu öksürüğüm nüksetti ve yenimden mendilimi çıkartıp, öylesine o kana bakıp, burada da öksürüğümün bir işe yarayacağı utanç verici ruh haline kapılıp, öhö, öhö diye iki kez abartılı, sahte öksürük ekleyerek, mendilimle ağzımı kapatarak savcıya baktım. Anında,

"Ciddi misin?" diye sakince güldü. Şok oldum, hayır, şimdi anımsadığımda bile tek ayağımın üzerinde dönüp düşecek gibi oluyorum. Ortaokul dönemimde, şu aptal Takeiçi'nin "mahsus yapıyorsun" diyerek sırtımı dürtüklediği ve beni bir cehenneme ittiği o anki duygularımdan daha ağırdı desem abartmış olmam.

Bu iki olay, yaşamımda rol keserken yaşadığım iki büyük başarısızlık olarak anılarımda kaldı. Arada sırada düşünüyorum da, savcının öylesi aşağılamasıyla karşılaşmış olmaktansa, on yıllık bir ceza almayı yeğlerdim.

Mahkemeye sevkedilmedim. Hiç sevinmemiştim, dünyanın en zavallısı benmişim gibi bir ruh haliyle, savcılıktaki boş odalardan birinde sandalyeye oturup, kefilim dil balığının gelmesini beklemiştim.

Arkamdaki yüksek pencereden akşam güneşiyle kızıla çalan gökyüzünü görebiliyordum. Martılar, 'kadın' şekli çizercesine uçuyorlardı.

Üçüncü Anılar

I.

Takeiçi'nin kehanetlerinden biri tuttu, diğeri gerçekleşmedi. Kadınların benden hoşlanacağına dair pek onurlu olmayan kehaneti tutmuştu ama büyük bir ressam olacağıma dair kutlu kehaneti tutmamıştı.

Ucu ucuna, sıradan bir derginin, isimsiz yeteneksiz bir çizeri olabilmiştim ancak.

Kamakura'daki olay yüzünden, liseden kovulmuş, dil balığının evinde ikinci kattaki 6 metrekarelik odada kalıyordum. Memleketten her ay çok az bir para, doğrudan bana değil de dil balığına gizlice gönderiliyor gibiydi (üstelik bunu memleketteki ağabeylerim, babamdan gizlice gönderiyorlardı) ve bunun dışında memleketimle olan tüm bağlarım kopmuştu. Ayrıca, dil balığı sürekli asabi bir suratla duruyordu, nezaketen gülümsesem bile, gülmüyor, insanın böylesine kolayca, tam anlamıyla elin tersini çevirircesine değişmişti, utanç verici, hayır, komik gelecek kadar feci şekilde değişmişti.

"Çıkmamanız gerekiyor. Neyse, evden çıkmayın."

Bana söylediği tek söz buydu.

Dil balığı, benim intihar etme riskim olduğundan kuşkulanıyor gibiydi. Yani, kadının peşinden gitmek için denize atlama tehlikem olduğunu sanıyor gibiydi, evden çıkmamı kesinlikle yasaklamıştı. Ancak, ne içki ne de sigara içebiliyordum Yalnızca, sabahtan akşama kadar ikinci kattaki o daracık odada yorganın altına gömülerek eski dergileri okumak şeklindeki aptalca yaşantım, intihar etme hevesimi bile kaybettirmişti.

Dil balığının evi, Okubo'daki tıp üniversitesinin yakınlarındaydı. Antikacı Seiryuen, diye gösterişli bir tabelası olsa da, bir evin iki gözünün tek tarafında, girişi dar mağaza tozla kaplanmış, gelişigüzel ıvır zıvır sıralanmıştı (Aslında, dil balığı o dükkândaki ıvır zıvırla ticaret yapıyor değildi, zengin beylerin birbiri arasında saklı tuttukları malları el değiştirecekleri zaman aracılık yaparak para kazanıyordu). Dükkânda hiç oturmaz, genelde sabahtan itibaren sıkıntılı bir suratla çıkıp gider, yerine 17, 18 yaşlarında bir delikanlı tek başına bakardı. Aynı oğlan benim bekçiliğimi de yapıyordu. Boşluk bulduğunda çocuklarla dışarıda beyzbol topuyla oynardı ama ikinci katta kalan kişiyi sanki bir ahmak ya da deli sanıyor olacak ki, yetişkinler gibi vaazlar verir, ben de insanlarla sözlü tartışmaya giremediğim için, yorgun ama çok ilgiliymişim gibi ona itaat ederek dinlerdim. Bu delikanlı Şibuta'nın gayrimeşru çocuğu idi. O yüzden Şibuta, baba-oğul olduklarını söylemezdi. Şibuta'nın bekar olmasının da, bununla ilgili bir şey olduğunu ailemdekilerin konuştuğunu sanıyorum ama insanlarla ilgili meselelerle pek ilgilenmediğim için, meselenin derinliğini bilemiyorum. Fakat o delikanlının gözünde de, tuhaf bir şekilde balık gözünü andıran bir şeyler vardı, belki de gerçekten dil balığının gayrimeşru çocuğu olduğu için... Ama yine

de, ikisi gerçekten ezik bir baba-oğuldu. Ben ikinci kattayken, akşam geç saatlerde erişte gibi şeyler getirterek, ikisi sessizce yerlerdi.

Dil balığının evinde yemekleri hep o delikanlı yapıyor, ikinci kattaki baş belasının yemeğini ayrı bir tepsiye koyarak, üç kez ikinci kata taşıyordu. Dil balığı ve delikanlı, merdivenlerin altındaki küçük odada, tabak çanak şıkırtıları arasında aceleyle yemeklerini yiyorlardı.

Mart ayının sonlarında bir akşam, dil balığı hesapta olmayan bir para mı kazanmıştı, yoksa başka bir şeyler mi tasarlıyordu (bu iki tahminimin ikisi de doğru olsa bile, ayrıca benim tahmin bile edemeyeceğim nedenleri mi vardı) bilinmez, beni alışılmadık şekilde alt kattaki *sake* şişesi bile konmuş masaya davet edip, dil balığından beklenmeyecek ton balığı *saşimi*si ziyafetini kendisi de iştahla götürürken, takdirle, dalgın dalgın bakarken biraz içki ikram ederek sordu.

"Ne yapmak niyetindesin? Bundan sonra?"

Sorusunu yanıtlamaksızın, masadaki tabaktan sardalya dilimi aldığımda, o küçük balıkların kurşuni gözlerine bakarken, dışarıda eğlenerek dolaştığım günlere özlemle doldum, Horiki'yi bile özlemiştim. İyiden iyiye 'özgürlüğüm'ü istiyordum, bir an ağlamaklı oldum.

Bu eve geldiğimden beri, şaklabanlık yapacak gücüm bile yoktu. Sadece dil balığı ve delikanlının aşağılamaları arasında ayakta durmaya çalışıyordum. Dil balığının kendisi de, benimle samimi uzun konuşma yapmaktan sakınıyor gibiydi ve benim de o dil balığının peşine düşüp bir şeylerden şikâyet etme isteğim yoktu. Tamamen aptal suratlı bir haldeydim.

"Mahkemeye sevk edilmemiş olman demek, sabıkanın olmaması demektir. O yüzden, senin biraz çabanla her şeye yeniden başlayabilirsin. Eğer sen kendini toparlar, ciddiyetle bana danışmak istersen dinler, düşünürüm."

Dil balığının konuşma şeklinde, hayır, bu dünyadaki herkesin konuşma şeklinde, böyle can sıkıcı, bir yerleri bulanık, sorumsuzca da diyebileceğim bir karmaşıklık vardı ve tamamının gereksiz olduğunu düşündüğüm sağlam bir ihtiyat, sayısız diyebileceğim çekinceler karşısında her zaman bocalar, boşvermişliğe kapılır, şaklabanlığa kaçar ya da her şeyi sessizce başımı sallayarak geçiştirme yoluna gider, yenilmiş bir tavır alırdım.

Bu kez de, aşağıda anlatacağım gibi dil balığının bana basitçe söylese yeterli olacağını yıllarca sonra öğrendiğimde, dil balığının gereksiz özeninde, hayır, dünyadaki insanların anlaşılmaz görünümleri, hallerinde sıkıntı hissetmiştim.

Dil balığı o gün yaklaşık olarak şöyle söylese yeterli olacaktı.

"Devlet ya da özel, Nisan'dan itibaren bir okula gir. Okula girecek olursan, memleketten sana harçlık olarak daha fazla para gelecek."

Çok sonra anlamıştım ama gerçek böyleydi. Sanırım ben de buna uyardım. Buna rağmen, dil balığının itici ölçüde özenle dolambaçlı yollardan anlatması yüzünden, konuşma tuhaf bir şekilde karmaşıklaşmış, hayatımın gidişatı tamamen değişmişti.

"Benimle ciddiyetle konuşmak istemiyorsan elimden bir şey gelmez gerçi."

"Ne konuşmalıyım?"

Gerçekten, aklıma hiçbir şey gelmiyordu.

"Bu senin içinden gelmeli."

"Söz gelişi?"

"Söz gelişi ne? Sen kendin, bundan sonra ne yapacağını düşünmelisin."

"Çalışsam daha mı iyi olur?"

"Hayır, öyle değil. Senin içinden ne geçiyor?"

"İyi de, okula girmeye kalksam..."

"Bunun için para gerekir elbette. Fakat sorun para değil. Senin niyetin."

Paranın memleketten geleceğini, tek bir sözcükle olsun, neden söylememişti acaba? Bu tek sözcükle ne yapacağıma rahatça karar verirdim oysa. Ancak, her yeri sis kaplamıştı.

"Ne dersin? Gelecekle ilgili bir isteğin var mı? Birine bakmanın ne kadar zor olduğunu, bakılan kişi anlayamaz elbette."

"Özür dilerim."

"Bu konuda gerçekten endişeleniyorum. Ben de, seninle ilgilenmeyi kabul ettiğim müddetçe, senin üstünkörü davranmanı istemem. Güzelce yeniden başlamanı, buna niyetin olduğunu göstermeni istiyorum. Söz gelişi, senin gelecekle ilgili planların, bununla ilgili olarak sen kendin bana danışacak olursan, ben de elimden geleni yaparım. Elbette, bu fukara dil balığının yardımıyla olacağına göre, eskiden olduğu gibi rahat olacağını düşünürsen yanılırsın. Ama senin niyetin sağlam olursa, gelecekle ilgili planlarını net bir şekilde yaparsan ve bana

söyleyecek olursan, ben de, çok az olsa da senin yeniden başlaman için yardım etmeyi düşünüyorum. Anlıyor musun? Benim düşüncelerimi. Bundan sonra ne yapmak istiyorsun?"

"Bu ikinci katta kalmak zorunda olmasaydım, çalışır..."

"Bunu ciddi mi söylüyorsun? Şu an bu dünyada, istersen İmparatorluk üniversitesinden çıkmış ol..."

"Hayır, memur olmaktan sözetmiyorum."

"Ne öyleyse?"

"Ressam."

Kararlılıkla söylemiştim.

"Neee?"

O an boynunu büzüştürerek gülen dil balığının yüzündeki her haliyle sinsilik kokan gölgeyi asla unutamam. Aşağılamaya da benziyordu, belki de farklıydı, dünyayı deniz olarak kabul edersek, o denizin binlerce metre derinliğinde bir yerdeki tuhaf bir gölge, yetişkinlerin yaşamının derinliklerine ait bir gölgeyi görmüştüm o an.

"O dediğin söz konusu olamaz, bir nebze bile ciddiyet yok. İyice düşün, bu gece ciddiyetle düşün." Bu laflardan sonra kovalanır gibi ikinci kata çıktım. Yattığım yerde hiçbir şey düşünemiyordum. Sonra, sabaha karşı dil balığının evinden kaçtım.

'Akşama kesinlikle döneceğim. Aşağıda yazdığım arkadaşımın yanına, geleceğimle ilgili konuşmaya gidiyorum. Endişelenmeyin. Gerçekten.'

Bu notu bir kâğıda büyük harflerle yazdıktan sonra, Horiki Masao'nun Asakusa adresini yazıp, gizlice dil balığının evinden çıktım.

Dil balığının bana nasihat etmesine içerleyerek kaçmış değilim. Tam da dil balığının dediği gibi, ben kararsız, gelecekle ilgili hiçbir planı olmayan biriydim. Daha fazla evinde kalmam dil balığına eziyet olurdu. Zamanla, binde bir ihtimal içimde bir heves canlanıp da kararımı verdiğimde, yaşamımı kurmak için gereken parayı o yoksul dil balığından aylık olarak almak sıkıntı veriyordu, düşündükçe dayanamaz haldeydim.

Fakat şu "gelecekle ilgili planlarım" için, gerçekte Horiki gibi birine danışmayı aklıma getirip de, dil balığının evinden ayrılmış değildim. Bunu sadece, bir parça olsun dil balığını rahatlatmak için (O sırada, biraz olsun uzaklara kaçmak gibi, dedektif romanlarında olan bir planla o notu yazmış olmaktan ziyade, yok, belki biraz bu duyguyu taşıyordum ama daha ziyade, aniden dil balığının şoka uğramasından, kafasının karışmasından korktuğum için öyle yaptım demem daha doğru olur. Nasıl olsa anlaşılacaktı. Ama doğrusunu söylemekten korkmuştum, mutlaka bir süs eklemek benim sefil alışkanlıklarımdan biriydi. Belki, insanların dünyada 'yalancı' diyerek bayağı buldukları karakterle örtüşüyor olabilir. Fakat bana bir faydası olsun diye süslememiştim. Yalnızca, havanın değiştiği o an, nefesim kesilecek kadar korkmuştum. Sonradan zararıma olacağını bildiğim halde, her zamanki 'ölümüne hizmet' alışkanlığımla cılızca, belki de aptalca, hemen tek sözle de olsa bir şekilde süslemeye çalışırdım. Ancak, bu alışkanlığım da, dünyadaki 'dürüst' insanların güçsüzlük nitelemesine maruz kal-

muştı), o an, belleğimin derinliklerinden çıkıp geldiği gibi Horiki'nin adını ve adresini öylesine yazmıştım sadece.

Dil balığının evinden çıkıp, Şincuku'ya kadar yürüdüm, koynumdaki kitapları sattım ve sonra, nereye gideceğimi bilemez bir hale geldim. İnsanlar bana hep iyi davransalar da, 'dostluk' denen şeyi bir kez bile tadamamıştım. Horiki gibi eğlence arkadaşım bir yana, tüm ilişkilerim, yalnızca sıkıntıyla doluydu ve bu sıkıntıyı atlatmak için var gücümle şaklabanlıklar yapar, tersine güçsüz düşer ve bildiğim az sayıdaki insan yüzünü, onlara benzeyen yüzleri bile, yolda gördüğümde bile irkilir, bir an gözümün önü kararmışçasına rahatsız bir titremeye kapılır gibi olurdum. İnsanların beni sevdiğini bilsem bile, insanları sevmek yeteneğim, sanırım yoktu. (Aslında, dünyadaki insanların, 'sevgi' yeteneklerinin olup olmadığı konusunda şüphelerim var). O halimle 'gerçek dost' edinebilmem mümkün değildi, üstelik benim 'ziyaret' yeteneğim de yoktu. Başka insanların evlerinin kapısı, benim için, bir tür ilahi komedya cehenneminin kapısından daha fazla iç karartıcıydı. O kapının içerisinde korkunç canavarlar gibi, nefesi kötü kokan hayvanların kımıldadığını, abartısız gerçekten hissederdim.

Herkesle iletişimim kötüydü. Gidecek yerim yoktu.

Horiki.

İşte, tam anlamıyla şaka gerçek olmuştu. O notta yazdığım gibi, Asakusa'da Horiki'nin yanına gitmeye karar verdim. O ana kadar, kendiliğimden kalkıp da Horiki'nin evine gitmişliğim bir kez bile olmamıştı. Genelde telefonla Horiki'yi kendime çağırırdım ama o an telefon parası bile endişe kaynağıydı. Üstelik düşmüşlüğümle telefon etsem bile Horiki'nin gelmeyebileceğini

düşüncesiyle, her şeyden daha beceriksiz olduğum 'ziyaret'te karar kılarak, derin bir nefes aldım tramvaya bindim. Bu dünyada tutunabileceğim tek dalın o Horiki olduğunu düşündükçe, sırtım buz kesmiş hissine kapıldım.

Horiki evdeydi. Pis ve dar bir sokağın içinde, iki katlı bir evdi. Horiki, ikinci katta sadece 16 metrekarelik tek bir odayı kullanıyor, aşağıda Horiki'nin yaşlı teyzesi ve genç bir usta ile birlikte takunya yapıyorlardı.

Horiki o gün bana, kendisinin büyük şehir insanı yüzlerinden bir yenisi gösterdi. Bu genelde söylendiği şekliyle sinirlilik karakteri idi. Taşralı biri olarak hayal kırıklığı içinde kanımı donduran bir egoizmdi. Benim kadar akıntıyla her yöne sürüklenen bir kişi değildi.

"Bıktım senden. Velinden izin çıktı mı? Daha çıkmadı mı?"

Kaçıp geldiğimi söyleyemedim.

Her zaman olduğu gibi atlattım. Anında Horiki'nin fark edeceğini bildiğim halde atlattım.

"O bir şekilde hallolur."

"Hop! Gülünecek bir şey değil. Uyarayım seni, şu aptallıklarını kes artık. Benim bugün işim var. Şu sıralar çok meşgulüm."

"İşin mi var? Ne gibi?"

"Hey, hey! Minderin ipini sökme!"

Konuşurken altımdaki minderin dikiş yerinin ipliğini mi demeliyim, yoksa bağını mı, o düğüm gibi dört kıyıyı dolaşan iplerden birini farkında olmadan parmağımın ucuyla kurcalamış, çekiştirmiştim. Horiki, kendi evine ait bir eşya olduğunda, bir minder için bile titizleniyordu.

Utanmanın izi olmayan yüzüyle kaşlarını çatmış, bana kızıyordu. Düşünüyorum da, Horiki'nin o ana kadar benimle olan arkadaşlığında hiçbir kaybı olmamıştı.

Horiki'nin yaşlı teyzesi bir tepside iki tas çorba getirdi.

"Oo!" Horiki, katıksız bir vefalı evlat gibi yaşlı kadını başını eğerek selamlayıp, sözcükleri de doğallık dışı bir nezaketle kullanarak "Zahmet olmuş. Çorba ha. Ne muhteşem! Bu kadar zahmet etmeseydin, az sonra dışarı çıkmam gerekiyor. Hayır, ama her zaman övündüğünüz çorbanızı ziyan etmeyelim. Birini de sen ister misin? Teyzem özel olarak yapmış. Harika bu! Muhteşem!" diye, rol yapmıyormuş gibi, sevinç içerisinde iştahla yemeye başladı. Ben de içtim ama kaynar su kokusu vardı ve içindeki malzeme benim anlayabileceğim bir şey değildi. Asla, bu yoksulluklarını aşağılıyor değilim. (O an, yemeğin kötü olduğunu düşünmemiştim. Ayrıca, yaşlı kadının düşünceli halinden etkilenmiştim. Yoksulluk karşısında korkum olsa da, hakir görme gibi bir huyum yoktur.)

O çorba ve aynı çorba için sevinen Horiki sayesinde büyükşehirli insanın hesapçı özünü, ayrıca topluluk içi ve dışını belirgince ayıran Tokyo insanının ailesinin gerçek durumunu görmüş, topluluk içi ve dışında değişiklik olmaksızın, başka bir perde açmaksızın insanların yaşamından kaçmayı sürdüren bir şapşal olarak sadece ben tamamen dışarıda bırakılmışım, Horiki tarafından bile bir kenara itilmişim hissiyle paniğe kapılıp, çorbayla birlikte gelen kabuğu sıyrılmaya yüz tutmuş yemek çubuklarını kullanırken, kendimi dayanılmaz ölçüde yalnız hissettiğimi anlatmak istiyorum sadece.

"Kusura bakma ama bugün işim var benim." dedi Horiki, ayağa kalkıp ceketini giyerken. "Ben çıkıyorum, kusura kalma."

O an, bir Bayan Horiki'yi ziyarete geldi ve benim oradaki durumum da tamamen değişti.

Horiki aniden neşelendi. "Aa, kusura bakma. Tam ben de sana gelmeyi düşünüyordum. Bu tip aniden geliverdi, aldırma. İçeri buyur."

Çok telaşlanmıştı. Oturduğum minderi altımdan çekip arkasını çevirerek verdim, o da tekrar arkasını çevirerek o kadına verdi. Odada Horiki'nin kendi minderinden başka sadece tek bir minder vardı.

Zayıf, uzun boylu bir kadındı. Minderini bir kıyıya koyarak, kapının yakınında bir köşeye oturdu.

Dalgın dalgın ikisinin konuşmalarını dinledim. Kadın herhalde bir dergide çalışıyordu ve Horiki'den ilustrasyon ya da öyle bir şey istemişlerdi, onu almaya gelmiş gibiydi.

"Acelem var."

"Hazır, çoktan hazır. Burada işte, buyur."

Telgraf geldi.

Horiki gelen telgrafı okuyunca, o neşeli yüzü yavaş yavaş allak bullak oluverdi.

"Nee! Sen ne yaptın?"

Telgraf dil balığından geliyordu.

"Her neyse, bir an önce geri dön. Seni ben götürürdüm ama şu an buna hiç vaktim yok. Hem evden kaçmışsın, hem de hiçbir şey olmamış gibi duruyorsun."

"Siz nerede oturuyorsunuz?"

"Okubo." diye yanıtladım, düşünmeden.

"Öyleyse bizim işyerinin yakınında."

Kadın Kai Eyaleti doğumlu ve 28 yaşındaydı. Beş yaşındaki kızıyla birlikte Koenci semtindeki bir apartmanda yaşıyordu. Üç yıl önce dul kaldığını söyledi.

"Sen büyük sıkıntılar içinde büyümüş olmalısın. Çok naziksin. Yazık olmuş."

İlk kez, bir erkek kapatma gibi yaşadım. Şizuko (o bayan muhabirin adı buydu) Şincuku'ya dergiye çalışmaya gidince, ben ve Şigeko adlı beş yaşındaki kızı uslu uslu evde oturuyorduk. O ana kadar, annesi evde yokken, Şigeko apartmanın kapıcısının odasında bekliyormuş ama kendisiyle oynayacak 'nazik' bir amcanın ortaya çıkmasından çok memnun olmuş gibiydi.

Bir hafta kadar avare avare orada kaldım. Apartmanın penceresinin yakından geçen elektrik teline takılan uçurtma tozlu bahar rüzgârıyla yırtılmıştı. Yine de, telden ayrılmıyordu, sanki başıyla bir şeylere olur der gibi salınıyordu. Uçurtmayı her görüşümde acıyla gülümsüyor, yüzüm kızarıyordu. Rüyalarıma bile girmiş, inlemiştim.

"Bana para lazım."

".... Ne kadar?"

"Çok.... Para kesildiğinde, bağlar da kopar, sözü gerçektir."

"Aptalca. Öylesi, eski moda..."

"Öyle mi? Fakat anlamıyorsun. Bu halde kaçıp giderim belki."

"Acaba hangimiz parasız? Kaçmak durumunda olan kim? Amma tuhafsın."

"Kendim kazanıp, o parayla içkimi, yok, sigaramı almak istiyorum. Resim konusunda da, Horiki gibi birinden çok daha iyi olduğumu sanıyorum."

Böylesi anlarda, beynimde kendiliğinden ortaya çıkan, o ortaokul döneminde çizdiğim ve Takeiçi'nin 'hayalet' diye adlandırdığı sayısız portrelerdi. Kayıp eserler. Onları, sık taşınmalarım sırasında kaybetmiştim ama sadece onların muhteşem resimler olduğunu düşünüyorum. Daha sonra, farklı resimler yapsam da, yüreğim boş kalmış gibi, yılgın bir yitirmişlik duygusuna kapılmıştım sürekli.

Yarısı kalmış bir bardak içki.

O sonsuza dek onarılması güç yitirmişlik duygusunu usulca şekillendirmiştim. Söz resimden açılınca, gözlerimin önüne o yarım bıraktığım içki bardağı geliyor, off diyorum, keşke o resimleri buna gösterebilseydim ve kendi resim dehamı anlatabilseydim sıkıntılarımı da dağıtabilirdim.

"Hı, nasıl acaba? Sen ciddi bir yüzle şakalar yapabiliyorsun, çok şekersin."

Şaka değil, gerçek. Off, o resimleri göstermek isterdim. Havada savrulmuş gibi mahzunlaşarak aniden fikrimi değiştirerek, vazgeçtim.

"Karikatür. En azından karikatürlerim Horiki'den iyidir sanıyorum."

Bu atlatma amaçlı şaklabanca sözlerim, aksine daha da ciddiye alınmıştı.

"Orası öyle. Aslında ben de farkındaydım. Şigeko için her zaman çizdiğin resimler beni hep şaşırtıyordu. Bir denesene. Bizim yayın yönetmenine bir sorayım."

Aynı yayıncı, adı pek bilinmeyen aylık bir çocuk dergisi çıkartıyordu.

...Sana bakınca, çoğu kadın senin yararına bir şeyler yapmak arzusunu duyarlar... Her zaman çekingen, hem de espritüelsin... Arada sırada, tek başına feci çökkünleşiyorsun ama o halinle kadınların yüreğini bir kat daha heyecanlandırırsın...

Şizuko başka şeyler de söylemişti. Övmek için söylemiş olabilir ama işte bu tam bir erkek kapatmanın sefil özelliği. Böyle düşündükçe iyice 'çökkün'leşiyor, bir türlü gücümü toparlayamıyordum. Kadından ziyade para, bir şekilde Şizuko'dan kaçıp kendi başıma yaşamak istiyor, çareler arıyordum ama tersine ona iyice bağlanıyordum. Evden kaçmış olma sorunumdan tutun, birçok konu bu erkeksi Kai'lı kadının çabalarıyla hallolmuş, sonuçta Şizuko'ya iyice 'boynu eğik' davranmak durumunda kalmıştım.

Şizuko'nun girişimiyle, dil balığı, Horiki ve Şizuko görüşmüşler, memleketimle bağlarım tamamen kopmuştu. Böylece 'aydınlık günler'de Şizuko ile birlikte yaşamaya başlamıştım. Ayrıca, Şizuko'nun çabaları sayesinde karikatürlerim de para etmeye başlamış, o parayla içki ve sigaramı alabilir hale gelmiştim. Ancak, melankolik, sıkıntılı halim katlanarak azıyordu. Çöktükçe çöküp, Şizuko'nun dergisi için, aylık olarak yayınlanan dizi karikatür 'Kinta ve Ota'nın Maceraları'nı çizerken, aniden memleketimdeki evim aklıma geliyor, yalnızlığımdan kalemim kıpırdamıyor, bazen yüzüstü kapanıp ağlıyordum.

O anlarda beni kurtaran tek şey Şigeko idi. Şigeko, artık o sıralarda beni tepkisizce 'baba' diye çağırmaya başlamıştı.

"Babacığım. Dua edince, tanrının her şeyi vereceği doğru mu?"

Esas ben, o duayı etmek isterdim.

Off, tanrım bana güç ver! 'İnsan'ların özünü anlamama yardım et. İnsanlar, insanların üzerine bassalar da cezası yok. Bana bir öfke maskesi ver!

"Evet, öyle. Sana her şeyi verecektir ama bana vermez herhalde."

Tanrıdan bile korkuyordum. Tanrının sevgisine inanmıyor, sadece cezalandıracağına inanıyordum. İnanç. Bu, sadece tanrının kamçısını yemek için boyun eğerek mahkeme kürsüsüne ilerlemek için gerekli bir şey gibiydi. Cehenneme inansam bile, bir türlü cennetin varlığına inanamıyordum.

"Neden vermez?"

"Annem ve babamın sözlerini dinlemedim."

"Aa? Ama herkes senin çok iyi bir insan olduğunu söylüyor."

Çünkü onları kandırıyorum. O apartmandaki insanların bana sempati duyduğunu ben de biliyorum. Fakat ben onlardan ne kadar çok korkuyordum. Korktukça seviliyor, sevildikçe de korkuyordum. Herkesten uzaklaşmam lazım. Bu talihsiz rahatsızlığımı Şigeko'ya anlatmam çok zordu.

"Şigeko, tanrıdan ne dileyeceksin?" Hiçbir şey düşünmeden konuyu değiştirmiştim.

"Ben, kendi gerçek babamı istiyorum."

İrkilmiştim, gözümün önü kararmıştı. Düşman. Şigeko'nun düşmanı mıyım? Şigeko benim düşmanım mı? İşte burada, onu tedirgin eden, korkutucu bir yetiş-

kin var. Bir yabancı. Anlaşılmaz bir yabancı. Sırlarla dolu bir yabancı. Şigeko'nun yüzü bir an öyle görünmüştü.

Sadece Şigeko bir çocuk demiştim, ama işte, bu çocuk da, 'farkında olmadan yılanı ezen inek kuyruğu' taşıyordu. O andan itibaren, Şigeko'ya karşı da boynu bükük davranmak zorundaydım.

"Manyak! Evde misin?"

Horiki tekrar bana gelmeye başlamıştı. O evden kaçtığım gün, öylesine kendimi yalnız hissetmeme neden olmasına rağmen, işte onu reddedemiyor, hafifçe gülümseyerek karşılıyordum.

"Karikatürlerin oldukça popüler olmuş. Amatörlerde korkusuzca bir cüretkârlık vardır, benim başedebilmem imkânsız. Ama gevşeme. Henüz desenlerin tam oturmamış."

Kalkmış, sanki hocammış gibi davranıyordu. 'Hayalet' resimlerimi bu tipe gösterecek olsam, yüzü ne hal alırdı acaba? Her zamanki çaresizliğimle,

"Öyle söyleme kızarım sonra."

Horiki sonunda çok bilirmiş gibi, "Tanınan dehalar, mutlaka bir hata yaparlar."

Tanınan dehalar... Acı bir gülümseme takınmaktan başka yapacak bir şeyim yoktu. Ben, tanınmış deha! Fakat benim gibi insanlardan korkup, çekinen, kandıran biri. Şu atasözündeki "Dokunmadığın tanrının gazabına uğramazsın" gibi şeytani akıllılıkla hareket etmek, ölçülü davranmakla aynı anlama gelir. Off. İnsanlar karşılıklı olarak birbirlerini anlamıyor. Tamamen yanlış baktıkları için, eşsiz dost oldukları fikrine kapılıyor, ömür boyunca

bunun farkına varamayıp, karşılarındaki öldüğünde ağlayarak, dua okumuyorlar mı?

Horiki nedense (Şizuko'nun baskısıyla istemeye istemeye kabul ettiğine şüphe yok gerçi), benim evden kaçma olayımın halledilmesine katıldığına göre, yeni yaşamımı kurmamda ona minnet borçluymuşum davranıyor, işte ben böylesine büyüğüm dercesine bir suratla öğütler veriyor, geceleri sarhoş bir halde gelip bizde kalıyor, giderken de beş yen (hep beş yen) isteyip gidiyordu.

"Fakat senin bu kadın tutkunu artık bıraksan iyi olur. Bundan fazlasına alem izin vermez."

Alem nedir ki? İnsanların çoğulu mu? Bu alem denilen şey somut olarak neredeđir ki? Yine de her nasılsa, şiddetli, sert, korkutucu bir şey olduğunu düşünerek yaşamıştım hep. Horiki öyle söyleyince, bir an "Alem dediğin, sen olmayasın?" diyecek gibi olduysam da, Horiki'yi kızdırmaktan çekinerek kendimi tuttum.

Alem buna izin vermez.

Alem değil, izin vermeyen sensin.

Böyle şeyler yaparsan, alemin tepkisi sert olur.

Alem değil, sen yaparsın.

Çok geçmez, alem seni gömüverir.

Alem değil, beni gömecek olan sen değil misin?

Herkes, birey olarak kendisinin korkunçluğunu, gizemini, düzenbazlığını, düşkünlüğünü bilsin! Gibi birçok söz aklımdan geçti ama sadece mendilimle yüzümün terini silerek, "Soğuk ter, soğuk ter" dedim, gülerek.

Ancak, o andan sonra 'alem dedikleri aslında bireyler değil mi' düşüncesini taşımaya başladım. Sonra, alemin bireyler olduğu düşüncesini taşımaya başladıktan sonra, şu ana kadar bir ölçü kendi irademle hareket edebilir hale geldim. Şizuko'nun sözcüklerine başvuracak olursam, biraz başına buyruk, ezik davranmaz olmuştum. Horiki'nin sözcüklerini kullanacak olursam, cimrileşmiştim. Hatta Şigeko'nun sözcüklerini ödünç alacak olursam, artık onu sevmez olmuştum.

Suskun, gülmeyen, her gün, Şizuko'nun yokluğunda eve bakarak, "Kinta ve Ota'nın Maceraları"ndan tutun, tasasız baba tiplemesinin atası sayılabilecek sefil "Tasasız Başrahip"e, hatta "Sabırsız Pinçan" gibi kendimin bile anlayamadığım ipe sapa gelmez dizi çizgi romana varana kadar, yayınevlerinin siparişi üzerine (yavaş yavaş, Şizuko'nun yayınevi dışından da sipariş gelmeye başlamıştı ama tamamı Şizuko'nun yayınevinden çok daha minör, üçüncü sınıf yayınevleriydi), gerçekten sıkıntı dolu hislerle yavaş yavaş (kalemin son derece yavaştı) sadece o anki içki paramı çıkartabilmek için çiziyor, Şizuko işten dönünce onunla dönüşümlü olarak usulca dışarıya çıkıp, Koenci İstasyonu yakınlarındaki yol üstü tezgâhlarında ya da ayakta içki içilen barlarda ucuz ama sert içkiler içerek, biraz çakırkeyif apartman dairesine dönüyordum.

"Sana baktıkça, yüzün tuhaflaşıyor. Tasasız Başrahip'in yüzünü aslında senin yatarkenki yüzünden ilham alarak yaptım."

"Senin yatarkenki yüzün de, iyice ihtiyar duruyor. Kırklarında bir adam gibi."

"Senin yüzünden. Eritip bitirdin beni. Suyun akıntısıyla insan erir. Nasıl salınsın su kıyısında söğüt?"

"Çok konuşma, çabuk yat haydi. Yoksa yemek yer misin?"

O kadar sakin ki, beni hiç dikkate değer bulmuyor gibi.

"İçki varsa içerim. Suyun akışıyla insan erir. İnsanın akışıyla, yok suyun akışıyla, su erir."

Şarkı söylerken Şizuko elbiselerimi çıkartır, Şizuko'nun göğsüne yüzümü bastırır uyurdum. Sıradan bir günüm böyleydi.

Ertesi gün de aynı şeyleri tekrarla
Dünden farkı olmayan adet olana uymak yeter
Şiddetli sevinçlerden uzak durduktan sonra,
Doğal olarak büyük üzüntüler de üstüne gelmez
Yol kesen kayayı geçerken
Yılanı ezip geçmektense çevresini dolan.

Ueda Bin'in çevirdiği Charles Craw adlı birinin bu şiirini bulduğumda yüzüm yanıyormuşçasına kızarmıştım.

Yılan.

O benim işte. Alemin müsaade etmesi, etmemesi hiç önemli değil. Gömsün, gömmesin hiç fark etmez. Kedi, köpekten daha sefil bir hayvanım. Yılan. Hantal hantal hareket ediyorum sadece.

İçtiğim içkinin miktarı günden güne arttı. Sadece Koenci İstasyonu yakınlarında değil, Şincuku ve Ginza'ya kadar giderek içiyordum, dışarıda kaldığım geceler de oluyordu. Yalnız, artık 'adet olan'a boyun

eğmemek için, barlarda saldırgan gibi yapıyor, bir baştan kadınları öpüyordum. Yani, tekrar, o aşk intiharı öncesindeki gibi, hayır, o sıralarda olduğundan daha fazla delice içiyordum. Paraya sıkıştığımda, Şizuko'nun giysilerini bile satmaya götürür hale gelmiştim.

Buraya gelip, o yırtık uçurtmanın haline bakarak acıyla gülümsedikten sonra, bir yıldan fazla geçtiğinde, kirazların yapraklarının filizlendiği sıralarda ben yine Şizuko'nun kuşağını, geceliğini alıp rehine dükkânına götürerek para bulup, Ginza'da içmiştim. İki akşam dışarıda kaldıktan sonra, üçüncü günün akşamı pek hoş olmayacağını düşünerek, bilinçsizce apartmanda Şizuko'nun dairesinin önüne kadar geldiğimde, içeriden Şizuko ile Şigeko'nun konuşmasını duydum.

"Neden içki içiyor?"

"Baban sevdiği için içmiyor içkiyi. Aşırı iyi bir insan, o yüzden..."

"İyi insanlar içki mi içer?"

"Öyle de değil ama..."

"Babam kesin çok şaşıracak."

"Belki de sevmez. Bak, bak kutudan dışarıya fırladı."

"Sabırsız Pinçan gibi değil mi?"

"Öyle."

Şizuko'nun, yürekten mutluymuşçasına gülüşünü duydum.

Kapıyı hafifçe aralayıp içeriye göz attım, beyaz bir tavşan yavrusuydu. Zıp zıp zıplayarak odada dolaşıyor, ana-kız peşi sıra koşuşturuyordu.

Mutlular işte, bu insanlar. Benim gibi bir aptal, bu ikisinin arasına girmiş her şeyi mahvetmek üzere. Mutluluk! Off tanrım, benim gibi birinin duasını kabul edersen, ömrüm boyunca bir kez olsun o mutluluğu bahşet!

İçimden, oracıkta kıvrılıp, dua etmek geliyordu. Usulca kapıyı kapatıp, tekrar Ginza'ya döndüm ve bir daha asla o apartman dairesine gitmedim.

Sonra, Kyohaşi'nin hemen yakınındaki ayakta içki içilen bir barın ikinci katında, tekrar erkek kapatma gibi kalmaya başladım.

Alem. Her nasılsa, biraz da olsa ne anlama geldiğini anlamaya başlamış gibiydim. Birey ve birey arasında, üstelik yerinde yapılan çekişmelerle, üstelik orada galip gelmek yeterli. **İnsan asla insana boyun eğmez.** Köleler bile, köle gibi davranırlar. O yüzden insanın konunun ait olduğu yerde yapılacak bir çekişmeye bel bağlamaktan başka çaresi yok. Haksızlığı dile getirerek, çabaların amacı mutlaka birey, bireyin üstünden aşarak yine birey, alemin zorluğu bireyin zorluğu, okyanus alem değil, bireyler. Yaşadığım dünyayı büyük bir deniz gibi hayal ederek korkmaktan biraz kurtulmuşum. Eskisi kadar, her konuda sınırsız titizlik göstermeyi bir kenara bırakarak, söylemeliyim ki, duruma göre gerekli olduğu ölçüde, bir nebze utanmazca davranmayı öğrenmiştim.

Koenci'deki apartman dairesinden ayrıldıktan sonra, Kyohaşi'deki barın sahibesine gittim.

"Ayrıldım."

Söylediğim tek söz buydu. Yeterli olmuştu, bununla üste çıkan bendim. O geceden sonra, zorbaca da olsa barın ikinci katında kalmaya başlamıştım. Fakat korkutucu olması gereken 'alem'in bana hiçbir zararı olmamıştı.

Benim de 'alem'e karşı hiçbir savunma yapmam gerekmemişti. Barın sahibesi istedikten sonra, her şey hallolmuştu.

Orada, barın bir müşterisiydim, sahibiydim, sağa sola gönderilecek elemanıydım, sahibenin akrabasıydım. Başka biri baktığında ne olduğu belirsiz bir varlıktım ama 'alem' en ufak bir tepki vermemişti. Barın müdavimleri de beni "Yozo, Yozo" diye çağırıyor, samimiyet gösteriyor, içki ısmarlıyorlardı.

Yaşadığım dünyaya karşı temkinli olmaktan yavaş yavaş vazgeçtim. Yaşadığım dünyanın o kadar korkulacak bir yer olmadığını düşünmeye başlamıştım. Yani, o ana kadar olan korkum, baharda alerji taşıyan mikropların on binlercesi, hamamda kör edici mikropların on binlercesi, berberde saçkıran mikrobunun on binlercesi, demiryolunda uyuz böceği gibi, yine çiğ balıkta, inek ve domuz eti ızgarasında, tenya, kıl kurdu, bir şeylerin yumurtasının mutlaka gizlenmesi gibi, yine, çıplak ayakla yürürken cam parçalarının topuğuma batması, vücudumda dolaşarak gözüme saplanıp kör etmesi gibi, söylemeliyim ki, 'bilimsel boş inançlar'la beslenen bir korkuydu. Elbette, on binlerce mikrobun ortalıkta yüzmesi 'bilimsel' olarak doğru olsa gerek. Aynı zamanda, onların varlığını tamamen görmezlikten gelebildikten sonra, kendimle en ufak bir bağları kalmadan ortadan kaybolan ' bilim hayaletleri'nden öteye geçmediklerini de anlamıştım. Sefer tasında bıraktığım üç pirinç tanesinin, on milyon kişi her gün tabağında üç pirinç tanesi bırakacak olsa, kaç küfe pirincin boşa gideceği gibi şeylerin, ya da kâğıt peçete konusunda günde on bin kişi tutumluluk gösterse ne kadar kâğıt artacağı gibi 'bilimsel istatistik-

ler'in beni ne kadar tedirgin ettiğini, her bir pirinç tanesi bıraktığımda, burnumu her sildiğimde, dağlar gibi yığılmış pirinç ve kâğıdın boşa harcanması sanrısıyla bunalır, o an çok büyük bir suç işliyormuş hissine kapılırdım. Fakat bunlar 'bilim yalanları' 'istatistik yalanları' 'matematik yalanları' idi.

Üç pirinç tanesi toplanabilecek bir şey değildi, çarpma bölme işlemine uygulanacak bir sorun olarak, gerçekten ilkel bir düşük işlevli bir tema ve ışıksız bir tuvalette insanın ayağı kaç kez deliğe kaçıp insanın düşmesine yol açar ya da devlet demiryolu treninin kapısı ile peronun arasındaki boşluğa yolculardan kaçının ayağı sıkışır gibi olasılıkları hesaplamak kadar saçmadır. Bunlar her an olabilecek şeyler gibi dursalar da, tuvaletin deliğini iki ayak arasına almayı başaramayıp da yaralanma örneği hiç yoktur. Böyle bir varsayımı da, 'bilimsel gerçek' olarak öğrenip, tamamen gerçek olarak kabul edip, korktuğum düne kadarki kendimi tuhaf bularak, gülecek ölçüde, yaşadığım dünyanın gerçek halini biraz biraz anlar hale gelmiştim.

Öyle desem de, insanlar hala benim için korkutucuydu. Barın müşterileriyle karşılaşmayı bile, bir kadeh içki içmedikten sonra beceremiyordum. Her akşam, yine de bara çıkıp, çocukların korktukları hayvana, korkuları ile orantılı ölçüde sıkıca sarılması gibi bar müşterileri ile birlikte sarhoş olup yeteneksiz sanat yorumları hakkında konuşabiliyordum.

Çizer. Off, ama ben, büyük sevinçleri, büyük üzüntüleri olmayan, isimsiz bir çizerim. Büyük üzüntüler sonradan gelse de olur, darmadağınık edecek sevinçlere ihtiyacım olduğunu yüreğimde panik duygusuyla düşün-

sem de, benim o andaki sevincim, müşterilerle boş konuşmalar yapmak, müşterilerden içki içmekti.

Kyohaşi'ye gelip, bu avare yaşantımı bir kadar sürdürdüğümde çizdiğim karikatürler, sadece çocuk dergileri değil, istasyonlarda satılan kaba vesefil dergilerde çıkmaya başlamış İkita Coşi gibi, gelişigüzel bir takma isimle pis çıplak resimler çizerek, alma rubailer ekliyordum.

Boş dualardan vazgeç
Gözyaşı çağıran şeyleri fırlatıp at
Bir kadeh içelim, sadece sevdiğin şeyleri getir aklına
Boşa titizlenmeyi bırak bir yana

Huzursuzluk ve korkuyla insanı titretenler
Kendiliklerinden doğurdukları suç karşısında titrerler
Ölümlülerin intikamına hazırlanır
Kendi başlarına durmadan dert açarlar

Çağır! Şarap dolar, yürek sevinçle dolar
Bu sabah ayıldığımda sadece perişan
Kuşkulu bir gece içinde
Değişiveren şu ruh halim

Lanetlenmeyi düşünmekten vazgeç
Uzaklardan duyulan davulun sesi gibi
Hiçbir şey olmasa da huzursuz eder
Yellenmeye varana kadar suç bir bir hesaplanırsa, kurtuluş zaten yok

Adalet ömrün kumpası derler.
Öyleyse kanla boyanan savaş alanında
Suikastçının kılıcı ucunda
Adaletin nesi vardır?

Yönetim prensibi neredeydir?
Nasıl bir bilgelik ışığı vardır?
Güzel olsa da, korkutucu olan fani dünyadır
Zayıfların çocukları taşıyamayacağı yükü yüklenir

Başedilemeyen bir arzu tohumu ekilmiş
İyilik kötülük, suç ve ceza diye lanetlenir hep
Başedilemez, kafa karışıktır hep
Ezip parçalayacak gücün de, azmin de yardımcısızdır

Nerelerde dolanıyorsun?
Neyi eleştirir, irdeler, yeniden tanırsın?
O! Boş bir rüyayı, olmayan bir hülyayı
Aa! Şarabı unutmak, herkes düşünür aptalca

Ne dersin? Uçsuz bucaksız gökyüzüne bak!
Bunun içinde küçük bir noktasın
Bu dünyanın neden döndüğünü anlar mısın?
Döner, döner tersine de döner, kendi kendine

Her yerde yüce gücü hisseder
Her ülkede her millette
Kendine benzer insan bulursun
Bir ben miyim aykırı?

Herkes kutsal kitabı yanlış okur
Aksi taktirde görgü de, bilgelik de olmaz

Yaşamanın sevinçlerini yasaklayıp, şarabı yasaklayıp
İstemez Mustafa! Ben nefret ederim öyle şeylerden.

Ancak, o sıralarda bana içkiyi bırakmamı söyleyen bir kız vardı.

"Olmaz ama her gün öğlenden itibaren sarhoşsun."

Barın karşısındaki, küçük tütün dükkânının 17, 18 yaşlarındaki kızıydı. Yoşiko, beyaz tenli, dişlek bir kızdı. Her sigara almaya gidişimde, gülerek uyarırdı.

"Neden olmasın? Neresi kötü? 'Olan içkiyi iç, insanoğlusun, kötülüğü sil, sil' demiş, eskiden bir İranlı. Neyse bırakalım şimdi bunu. 'Üzüntüden yorulan yüreğe umut taşıyan, yalnızca mest eden kadeh ol' demiş. Anlayabiliyor musun?"

"Anlamıyorum."

"Seni gidi. Öperim şimdi seni ha!"

"Öpsene."

Hiç çekinmeden dudaklarını uzatıyordu.

"Ne kadar aptalca. Namus kavramı..."

Fakat Yoşiko her şeyiyle hiç kimse tarafından kirletilmemiş genç kız kokusu yayıyordu.

Yeni yılın soğuk gecelerinden birinde, sarhoş halde sigara almaya çıktığımda, tütün dükkânının önündeki su çukuruna düştüm, Yoşiko'yu yardıma çağırdım. Beni yukarıya çekti, sağ kolumdaki yarama baktı. O sırada ciddiyetle,

"Çok fazla içiyorsun" dedi, ciddiyetle.

Ölmekten korkmuyordum ama yaralanıp kanımın akmasını, sakat kalmayı da istemiyordum. Yoşiko yara-

ma bakarken, artık içkiyi bırakmam gerektiğini düşündüm.

"Bırakıyorum. Yarından itibaren bir damla bile içmem."

"Gerçekten mi?"

"Kesin bırakıyorum. Yoşiko, bırakırsam karım olur musun?"

Fakat karım olmasını şaka olarak söylemiştim.

"Elbet."

Elbet, "elbette" sözcüğünün kısaltması. Elbi, elbe vs., o sıralarda sözcükleri kısaltmak modaydı.

"Tamam öyleyse. Sözleşelim. Kesin bırakıyorum."

Sonra, ertesi gün, her zaman olduğu gibi öğlenden başladım içmeye.

Akşamüstü, sallana sallana dışarı çıkıp, Yoşiko'nun dükkânının önünde durdum.

"Yoşiko, özür dilerim. İçtim işte."

"Aa, çok kötüsün. İçmiş taklidi yapmasana."

Ürperdim. Neredeyse ayılmıştım.

"Hayır gerçek. Gerçekten içtim. İçmiş taklidi yapıyor değilim."

"Dalga geçme ya! Çok kötüsün."

Bir parça bile şüphelenmiyordu.

"Bakarsan anlaşılacak bir şey. Bugün de öğlenden başladım içmeye. Affet."

"Çok iyi rol kesiyorsun."

"Rol değil. Aptal! Öperim seni ha!"

"Öpsene."

"Hayır, buna hakkım yok. Karım olmandan da vazgeçmeliyim. Yüzüme bak, kızarmış değil mi? İçtim işte."

"Yüzüne akşam güneşi vurduğu için. Sırtıma almaya çalışsam bile beceremem. Dün söz vermiştin. Nasıl içersin? İçmene imkân yok. Sözleşmiştik. İçtiğin yalan, yalan, yalan."

Loş dükkânın içinde oturmuş gülümseyen Yoşiko'nun beyaz yüzü. Off, kirlilik bilmeyen bekaret sözcüğü bile hafif kalır. O ana kadar, kendimden genç bir kızla yatmamıştım. Evleneyim. Bu yüzden ne kadar büyük bir üzüntüyü peşi sıra getirirse getirsin, ömrümde bir kez olsun çılgınca bir sevinç. Bakirelik ve güzellik. Bunların aptal şairlerin duygusal hayallerinden öteye geçmeyeceğini düşünürdüm ama bu dünyada yaşıyorum işte. Evlenip, bahar geldiğinde birlikte bisikletle yeşillikler içindeki şelaleyi görmeye gidelim. İşte böyle, oracıkta kararımı verdim, yani 'her şeyimle çabalayarak' o çiçeği çalmakta hiç tereddüt etmedim.

Sonunda evlendik. Bu sayede yaşadığım sevinç kesinlikle büyük değildi, ama peşi sıra gelen üzüntü, dehşet sözcüğünün yetersiz bırakacak ölçüde, tahminlerimi ezip geçecek kadar büyüktü. Benim için 'alem' dibini göremediğim dehşetli bir yerdi. Kesinlikle, öyle her şeyimle çabalayarak her şeyi belirleyebileceğim kolay bir yer de değildi.

II.

Horiki ve ben.

İlişkimizde karşılıklı olarak birbirimizi aşağılıyor, karşılıklı olarak birbirimizi değersizleştiriyorduk. Eğer, bu alemdeki 'dostluk'un görünümü böyleyse, Horiki ile benim aramdaki de tam bir 'dostluk' idi.

O Kyohaşi'deki barın sahibesinin cömertliğine sığınıp (bir kadının cömertliği tuhaf bir ifade olabilir ama benim tecrübelerime göre, kadınlar, erkeklerden çok daha fazla cömerttir. Erkekler genelde korka korka, durmadan gösterişle süsleniyorlar ve cimridirler) o tütüncü Yoşiko'yu nikâhsız karı olarak almayı başarıp, sonra Tsukici Semti'nde Sumida Nehri yakınlarında ahşap iki katlı apartmanın alt katında bir göz odayı kiralayıp, ikimiz birlikte yaşamaya başladık. İçkiyi bıraktım, neredeyse belirli işim haline gelen çizerlikte yoğunlaştım. Akşam yemeklerinden sonra birlikte sinema izlemeye çıkıyor, dönüşte cafe gibi bir yere girip, saksıda çiçek aldığımız oluyordu. Yok, daha ziyade bana yürekten inanan küçük çiçekçinin anlattıklarını dinlemek, hareketlerine bakmak eğlenceli oluyordu. Tam kendimin de belki, daha insansı hale gelebileceğimi, trajik ölüm şeklim olmayacağı dü-

şüncesini hafif hafif düşünmeye başlamıştım ki, Horiki tekrar karşıma çıkıverdi.

"Oo! Manyak. Bak sen?! Böylelikle yüzün bir parça adama dönmüş. Beni sana Koenci'deki kâtibe yolladı" diyecek gibi olduysa da, aniden mutfakta çay hazırlayan Yoşiko'ya bakarak çenesini dışarı çıkartıp, konuşmasında bir sorun olup olmadığını sordu.

"Fark etmez, her şeyi konuşabilirsin." diye yanıtladım, sakince.

Aslında Yoşiko, bir güven abidesi diyebileceğim kadar, Kyohaşi'deki bar sahibesiyle ilişkimden elbette, Kamakura'da neden olduğum olayı anlatsam da Tsuneko ile ilişkimden bile şüphe etmemişti. Bu benim yalan söylemekteki ustalığım sayesinde değildi, bazen samimiyetle konuştuğum olduğu halde, Yoşiko tamamını şaka olarak algılıyor gibiydi.

"Hiç değişmemişsin, süklüm püklümsün. O kadar önemli bir şey değil gerçi. Arada bir Koenci'ye de uğramanı söylememi istedi."

Tam unutmak üzereyken cehennem kuşu kanatlarını çırparak gelmiş, belleğimdeki yarayı gagasıyla kavlatmıştı. Anında, geçmişteki utanç ve suçluluk anılarım olduğu gibi canlanmış, çığlık atacak kadar korkuya kapılmış, oturduğum yerde kalamaz olmuştum.

"İçelim mi?" dedim.

"Olur." dedi, Horiki.

Horiki ve ben. Şeklimiz benziyordu. Tıpatıp benzeyen iki insan olduğumuzu düşündüğüm de olmuştu. Elbette bu, sadece sağda solda ucuz içki içerek gezindi-

ğimiz zamanlardı ama bir şekilde karşılaşınca, açıkça şekli aynı, tüyleri aynı köpekler haline gelip, karlı yolda koşuşturuyor gibiydik.

O günden sonra ikimiz eski dostluğumuzu tazelemiş olduk. Kyohaşi'deki o küçük bara da birlikte gitmiş, sonra nihayetinde Şizuko'nun Koenci'deki dairesine o çamura bulanmış iki köpek halimizle gidip, gece orada kaldığımız da olmuştu.

Unutamam. Nemli bir yaz gecesiydi. Horiki akşamüstü, havadar bir düz elbise giymiş Tsukuci'deki evime gelmişti. O gün bir ihtiyaçtan dolayı yaz elbiselerini rehine verdiğini ama bunu yaşlı teyzesinin duymasının pekiyi olmayacağını, bir an önce elbiselerini geri almak için borç vermemi istedi. Ne yazık ki, bende de para yoktu. Her zamanki gibi, durumu Yoşiko'ya anlattım, Yoşiko'nun giysilerini rehineciye götürüp para bulduk. Horiki'nin istediği borcu verdikten sonra, geriye biraz para kalınca, Yoşiko'ya *şoçu* aldırıp, apartmanın terasına çıkarak, arada sırada Sumida Nehri'nden hafifçe esen çökek kokulu rüzgâra karşı, tam anlamıyla sönük ve soğuk sofдолжımızı kurduk.

O gece, komedi ve trajedi adlarını denkleştirme oyunu oynadık. Bu benim uydurduğum bir eğlenceydi. Adların eril, dişil ve orta şeklinde ayrımlarının olduğunu, aynı zamanda komedi ve trajedi ayrımının da olması gerektiğini, söz gelişi buharlı gemi ve trenin her ikisinin trajedi adı, tramvay ve otobüsün komedi adları olduğunu, bunu anlamayanların sanat hakkında konuşmakta yetersiz kalacağını, komedide bir tane bile trajedi adı kullanan bir senaristin, haliyle sınıfta kalmış olduğunu, trajedi için de durumun aynı olduğunu düşünürdüm.

"Tamam mı? Tütün?" diye sordum.

"Tra (trajedinin kısaltması)." diye yanıtladı Horiki, gözlerini kaçırarak.

"İlaç?"

"Toz mu, draje mi?"

"Şırınga."

"Tra."

"Acaba? Hormon şırıngaları da var ya."

"Hayır, net bir şekilde tra. İğne zaten, mükemmel bir tra."

"Tamam, yenildim. Fakat ilaç ve doktorlar o halleriyle, sandığımızın tersine kome (komedinin kısaltması) adlarıdır. Peki ya ölüm?"

"Kome. Çömezler de rahipler de aynıdır."

"Aynen öyle. Sonra, yaşam da tra olsa gerek."

"Yanlış. O da kome."

"Hayır, öyleyse her şey kome olur. Öyleyse bir tane daha sorayım, çizer? Buna da kome diyemezsin artık."

"Tra, tra. Büyük bir trajedi adı."

"Öyleyse, büyük tra sen oluyorsun."

Böyle beceriksiz bir espri oyunu haline gelince ilgi çekiciliğini kaybediyordu ama biz o oyunu dünyadaki hiçbir salonda geçmişte hiç olmamış müthiş eğlenceli bir şey olarak görüyorduk.

O sıralarda, buna benzer bir oyun daha bulmuştum. Karşıt anlamlısı, *antonim* bulma oyunu. Siyahın antosu

(anto; antonimin kısaltması) beyaz. Ancak, beyazın antosu kırmızı. Kırmızının antosu siyah.

"Çiçeğin antosu?" diye sorunca, Horiki bir süre dudaklarını büzerek düşündü.

"Hımm, Çiçekli Ay diye bir restoran vardı. Ay."

"Hayır, o anto değil aksine sinonim (eş anlamlı). Yıldızla menekşe de eş anlamlıdır. Anto değil."

"Anladım. Yanıtı arı."

"Arı?"

"Şakayıkta... arı yani?"

"İyi de o motif. Kandırmaya uğraşma."

"Anladım. Çiçekte puslu bulut..."

"O dediğin, ayda puslu bulut"

"Tamam, tamam. Çiçeğe rüzgâr. Rüzgâr. Çiçeğin antosu rüzgâr."

"Olmadı. O dediğin gezgin aşıkların lafı. Memleketinin neresi olduğu ortaya çıkar."

"Öyleyse, *biwa*."

"Daha da kötü. Çiçeğin antosu... Bu dünyada çiçeğe en benzemeyen şeyi bulmalısın."

"Öyleyse, şu... Dur bakalım, tamam, kadın."

"Peki, kadının sinonimi?"

"Bağırsaklar"

"Sen, şiirden anlamıyorsun ya. Öyleyse, bağırsağın antosu?"

"Süt."

"Bu oldu işte. Havanı bulmuşken bir tane daha. Utanç."

· "Utanmaz. Popüler çizer İkuta Coşi."

"Peki, Masao Horiki?"

Bu kısımdan itibaren, artık ikimiz de gülmemeye başlamış, *şoçu* sarhoşluğuna özgü, şu insanın kafasının cam parçalarıyla dolmuş gibi olduğu, sıkıntılı ruh haline gelmiştim.

"Çok konuşma. Henüz senin gibi elimi sicimle bağlatıp dolaşmadım."

İrkildim. Horiki, içten içe beni tam bir insan olarak görmüyordu. Beni sadece, aslında ölmüş olması gereken, utanmaz, şapşal bir hayalet, yani "canlı cenaze"den öte bir şey olarak algılamıyordu. Bunun üstüne, kendi eğlencesi için kullanabildiği kadar kullanıyordu ve 'dostluk' dediği bununla sınırlıydı. Böyle düşününce elbette kendimi iyi hissetmemiştim ama yine de, Horiki'nin beni öyle görmesi çok doğaldı. Eskiden beri insanlık ehliyeti olmayan bir çocuktum. Horiki'nin bile beni aşağılamasından daha doğal ne olabilirdi. Kendimi toparladım.

"Suç. Suçun antonimi nedir sence? Bu biraz zor, haberin olsun." dedim, hiçbir şey olmamış gibi bir ifade takınarak.

"Yasa."

Horiki'nin doğallıkla verdiği bu yanıt üzerine, tekrar yüzüne baktım. Yakınlardaki binaların yanıp sönen neon ışıkları vurdukça, Horiki'nin yüzü kurt dedektiflerin kendine güvenini yansıtıyordu. Görünüyordu. İyice bıktım.

"Suç dediğin öyle bir şey değildir."

Suçun karşıt anlamlısı yasa! Fakat alemdeki insanların tümü o ölçüde basite alıp geçiştirerek yaşıyor olabilirler. Cezanın olmadığı yerde suç hareket halindedir, diye.

"Ne öyleyse? Tanrı mı? Sende biraz rahip kokan bir taraf vardır. Taciz ediyorsun."

"Ya, o kadar hafife alma. Biraz daha ikimiz düşünelim. İlginç bir tema. Bu temada vereceği cevaba göre, bir insanın her şeyinin anlaşılabileceğini sanıyorum."

"Sakın... Suçun antosu iyilik. İyi yurttaşlar. Yani, benim gibi işte."

"Dalga geçmeyi bırak. Fakat iyilik kötülüğün antosu. Suçun değil."

"Kötülük ve suç farklı mı?"

"Sanırım farklı. İyilik-kötülük kavramı insanların ürettiği bir şeydir. İnsanların kendi başlarına ürettikleri ahlakla ilgili sözcüklerdir."

"Çok konuşma. Öyleyse, tanrı olması lazım. Tanrı, tanrı. Her şeyi tanrıya havale edersek yanlış yapmış olmayız. Karnım acıktı."

"Şimdi, Yoşiko aşağıda fasulye haşlıyordu."

"Harika. Çok severim."

Ellerimi başımın arkasında birleştirerek sırtüstü uzandım.

"Senin, suç konusuna pek ilgin yok galiba.

"Orası öyle. Senin gibi bir suçlu değilim. Ben eğlensem de, kadınların ölmesine neden olmam, karı parası yemem."

Ölmesine neden olmadım, parasını yemedim. Yüreğimin bir yerlerinde cılız ama can havliyle gelen bir itiraz yükselse de, yine de kendimin kötü olduğumu düşünme alışkanlığım.

Bir türlü yüz yüze tartışamıyorum. *Şoçu*'nun bunaltıcı sarhoşluğu yüzünden, an be an içim kalkmaya başlamasını var gücümle bastırarak, tamamen kendi kendime konuşur gibi söyledim.

"Fakat hapishaneye konulmak suç değildir. Suçun antosunu anlarsan, suç gerçeğini kavramış olursun... Tanrı... kurtuluş... aşk... ışık... Fakat tanrı için şeytan antosu vardır. Kurtuluşun antosu sıkıntıdır. Aşk için nefret, ışık için karanlık, iyilik için kötülük. Suç ve dua, suç ve pişmanlık, suç ve itiraf, suç ve ... Off, hepsi sinonim. Suçun karşıtı ne?"

"Suçun tersi çus. Karnım acıktı. Yiyecek bir şeyler getirsene."

"Sen getir öyleyse!"

Belki de doğduğumdan beri ilk kez ağzımdan çıkan kızgınlık dolu bir sesti.

"Tamam. Öyleyse aşağıya gidip, Yoşiko'yla suç işleyip geleyim. Teoriden ziyade pratik. Suçun antosu çus, yok yok, fasulye."

Neredeyse dilim dönmeyecek kadar sarhoştum.

"Kafana göre takıl. Tozol!"

"Suç ve açlık, açlık ve fasulye. Hayır, bu sinonim olsa gerek." Gelişigüzel konuşarak kalktı.

Suç ve ceza. Dostoyevski. Bir an aklımın bir köşesinden geçiverince rahatladım. Eğer o Dosto, suç ve cezayı

sinonim olarak düşünmeksizin, antonim olarak sıralamışsa? Suç ve ceza, asla yan yana gelmez, su ile ateş gibi birbirine karışmaz. Suç ve cezayı antonim olarak düşünen Dosto'nun çamura bulanmış kokuşmuş havuzu, çöplüğünün dibi... Anlamaya başladım, hayır henüz değil... Bu düşünceler beynimin içinde dönüp duruyordu.

"Hey! Gel de şu fasulyeye bak!"

Horiki'nin sesi değişmiş, beti benzi atmıştı. Horiki, yeni kalkıp gitti derken, geri dönmüştü.

"Ne var?"

Müthiş gerilmiştik, ikimiz ikinci kata, ikinci kattan da alt kattaki odama inen merdivenlerde Horiki durup,

"Bak!" dedi alçak bir sesle, parmağıyla işaret ederek.

Odamın yüksek penceresi açıktı ve oradan içerisi görünüyordu. Işıklar yanık haldeyken, iki hayvan vardı.

Gözlerim kararak, bu da insanın görüntüsü, bu da insanın görüntüsü, şaşıracak bir şey yok diye, derin nefesler alarak içimden geçirdim. Yoşiko'yu kurtarmayı bile unutup, merdivenlerde kalakaldım.

Horiki yüksek sesle öksürdü. Kaçar gibi terasa çıktım, uzanıp yaz yağmurlarını taşıyan gökyüzüne çevirdim yüzümü. O an üzerime gelen duygu, kızgınlık, nefret ya da üzüntü değildi, müthiş bir korkuydu. Hem de, mezarlıktaki hayaletlere karşı duyulan türden bir korku değil, belki tapınakların ağaçlıklarında beyaz giysili ruhlarla karşılaştığımızda duyulan türden, insanın nutkunun tutulmasına yol açan kavim bir korkuydu. Saçlarım o gece ağarmaya başladı, her şeye karşı güvenimi kaybettim, sonunda insanlara karşı sonsuz bir kuşku duy-

maya başladım, bu dünyadaki her şeyle ilgili ümitlerimi, sevinçlerimi, hayretlerimi sonsuza kadar kaybettim. Gerçekten de, bu benim ömrümde belirleyici bir olaydı. Tam karşımdan, alnımın şahından vurulmuş, sonra o yaram, hangi insana yaklaşırsam yaklaşayım acı verdi.

"Sana acıyorum ama böylelikle sen de anlamışsındır artık. Artık, bir daha buraya gelmem. Sanki bir cehennem. Yine de, Yoşiko'yu affet. Zaten sen de doğru dürüst bir adam değilsin. Haydi eyvallah."

Uygunsuz yerlerde, uzun uzun kalacak kadar aptal Horiki değildi.

Kalkıp tek başıma *şoçu* içmeye devam ettim, sonra da sesli sesli ağladım. Sonsuza kadar ağlayabilirdim.

Ne zaman geldiyse, Yoşiko fasulyeyle doldurduğu tabakla arkamda dalgın dalgın duruyordu.

"Hiçbir şey yapmayacağım demişti..."

"Bırak, hiçbir şey söyleme. Sen insanlardan kuşkulanmayı bilmezsin. Otur. Fasulye yiyelim."

Yan yana oturup fasulye yedik. Off, güven suç mudur? Onunla birlikteki adam, bana karikatür çizdirdikçe üç beş kuruş para bırakıp giden, otuz yaşlarında cahil bir tüccardı.

Elbette o tüccar daha sonra hiç gelmedi ama benim için o tüccara karşı öfkeden ziyade, ilk gördüğünde bir öksürüğe bile gerek duymadan, olduğu gibi bana söylemek için terasa dönen Horiki'ye karşı öfke ve kızgınlığım uyuyamadığım gecelerde iyice şiddetleniyordu.

Affetmek ya da affedememek yoktu. Yoşiko güven abidesiydi. İnsanlardan kuşkulanmayı bilmiyordu. Fakat o yüzden trajedi doğmuştu.

Sorarım tanrıya! Güven suç mudur?

Yoşiko'nun kirletilmiş olmasından ziyade, Yoşiko'nun güveninin zedelenmiş olması, daha sonra benim için uzun yıllar, yaşamamı güçleştirecek ölçüde bir sıkıntının kaynağı oldu. Benim gibi, sefilce ezik, durmadan insanların yüzlerinin rengine bakan, insanlara güvenme yeteneği paramparça olmuş bir insan için, Yoşiko'nun güven dolu saf yüreği, işte o yüzden yeşil yapraklarla kaplı şelale kadar zor gelmişti. Onun yerini bir gecede sarımtırak kirli bir su almıştı. Bak işte! Yoşiko, o geceden sonra bir bakışı, bir gülüşü için düşünür olmuştu.

"Hey!" diye seslendiğimde, irkilen Yoşiko nereye bakacağını bilemez haldeydi. Ne kadar güldürmeye çalışsam da, şaklabanlıklar yapsam da, sıkılganlaşmış, diken üstünde durmaya başlamış, sürekli saygı dili kullanır hale gelmişti.

Acaba, güven dolu saf bir yürek, suçun kaynağı mıdır?

Evli kadınların tecavüze uğradıkları kitapları arayıp, okudum. Ancak, Yoşiko trajik bir biçimde tecavüze uğrayan bir tek kadın bile olmadığını düşünüyordu. En başta, bir öykü bile olamazdı. O tıfıl tüccarla, Yoşiko'nun arasında bir parça bile sevgi benzeri bir duygu olsaydı, bu beni rahatlatabilirdi. Yalnızca, o gece Yoşiko adama güvendiği için, sonra da öylece, üstelik o yüzden ben alnımın şahından vurulup, sesim çatallaşıp saçlarım ağar-

maya başlayınca, Yoşiko tüm ömrü boyunca suçluluk duygusunu yaşamak durumunda kalmıştı. Çoğu öyküler, o kadının 'eylem'ini kocanın affedip affetmemesi üzerinde odaklanmıştı ama benim için bu o kadar sıkıntılı bir sorun değildi. Affetmek ya da affetmemek. Ne mutlu bu hakka sahip bir kocaya! Asla affedemeyeceğini düşünürse, fazla patırtı yapmadan karısından ayrılır yeni bir kadınla evlenir.

Bunu yapamıyorsa, 'affederek' sabreder. Hangi seçenekte olursa olsun, kocanın duygularının hafiflemiş olacağını bile düşündüm. Yani, böyle bir olayda, gerçekten de koca için büyük bir şok söz konusu olsa bile, fakat bu bir 'şok'tur ve o ana kadar ardı arkası kesilmeyen dalgalarla farklı olarak, hakkı olan bir kocanın kızgınlığıyla hallolacak bir sorun gibi gelmişti. Ancak, bizim durumumuzda, kocanın hiçbir hakkı yokmuş, düşündükçe her açıdan kötü olan benmişim gibi gelmeye başladı. Kızgınlık bir yana, bir azar bile söyleyemedim. Ayrıca kadın, sahip olduğu ender bulunur erdem yüzünden tecavüze uğramıştı. Üstelik o erdem kocasının sürekli hayranlık beslediği güven dolu saf bir yürek gibi dayanılmaz hoşlukta bir şeydi.

Acaba, güven dolu saf bir yürek, suç mudur?

Tek dayanağım olan erdem için bile şüphe taşır hale gelmiş, artık her şey anlaşılmaz gelmeye başlamış ve sarılacağım tek şey olarak alkol kalmıştı. Yüz ifadem müthiş kötüleşmişti. *Şoçu* içmeye sabahtan başlıyordum, dişlerim dökülmüştü. Karikatürlerim de artık, tamamen erotik şeylerdi. Hayır, açıkça söyleyeyim. O sıralardan itibaren, porno resimlerin kopyalarını çıkartarak el altın-

dan sattım. *Şoçu* alacak paraya ihtiyacım vardı. Sürekli bakışlarını benden kaçırarak sıkılgan davranan Yoşiko'ya baktıkça, bu kadın diyordum, tedbir namına hiçbir şey bilmediği için sadece o tüccarla bir kez beraber mi olmuştu, yoksa Horiki ile de? Hayır, benim bilmediğim insanlarla da? Kuşkular kuşkuları doğuruyordu. Bir güçle bunları sorgulama isteğim bile yoktu.

Her zamanki tedirginliğim ve korkum başımın üzerinde dönüp duruyordu. Sadece *şoçu* içip sarhoş olduğumda, hafif zoraki sorgulamaları tedirginlikle deneyip, içimden, aptalca bir sevinip bir kederleniyor, dışarıda ise sürekli şaklabanlıklar yapıyor, sonra, o olaydan itibaren Yoşiko'ya karşı cehennem gibi bunaltıcı bir şefkat gösteriyor, çamur gibi uyuyup duruyordum.

O yılın sonlarında, bir gece körkütük sarhoş olup eve döndüğümde, şekerli su içmek istedim. Yoşiko uyuyor gibiydi. Gidip şeker küpünü buldum, kapağını açtığımda hiç şeker kalmamıştı. İçinde sadece, siyah, ince uzun kâğıt bir küçük kutu vardı. Öylesine elime alıp baktığımda, kutunun üzerine yapıştırılmış kâğıdı gördüğümde şaşırdım. Kâğıt tırnakla kazınmıştı ama yabancı alfabeyle yazılı kısmı duruyordu ve açıkça okunabiliyordu. DIAL.

Dial. O sıralar hep *şoçu* içiyordum, uyku ilacı kullanmıyordum ama uykusuzluk bana özel bir hastalıktı, çoğu uyku ilacını biliyordum. Bir kutu Dial, bildiğim kadarıyla öldürücü bir miktardı. Henüz kutunun ağzı açılmamıştı. Fakat bir ara kesinlikle, **uygulamak** niyetiyle böyle bir yere, etiketini sıyırarak saklamış olduğuma şüphe yok. Ne yazık ki, o kızcağız etiketteki yabancı ya-

zıyı okuyamaz diye tırnağımla yarısını kazımış, yeterli olacağını düşünmüştüm herhalde. (Senin suçun yok.)

Sessizce bardağı suyla doldurdum, sonra yavaşça kutunun kapağını açıp, bir çırpıda hepsini ağzıma tıkıştırdım, sakince bardaktaki suyu içtim, ışığı kapatıp, yattım.

Üç gün, üç gece ölü gibi yatmışım. Doktor intihar teşebbüsü olarak görüp, polise bildirmeden beklemiş. Uyanır gibi olduğumda, bir gece önce uykumda sayıkladığım sözcükler 'eve döneceğim' olmuş. Ev demekle nereyi kastettiğimi kendim de tam olarak bilemiyorum ama işte öyle deyip, feci şekilde ağlamışım.

Gözümün önündeki sis iyice kalktığında, yastığımın ucunda dil balığı huzursuz bir yüzle oturuyordu.

"Geçen seferde yıl sonuydu. Herkesin başı dönecek kadar yoğun olduğu yıl sonuna denk getirirsen, bizim canımız tehlikede demektir."

Dil balığının konuşmasını dinleyen Kyohaşi'deki barın sahibesiydi.

"Madam" diye seslendim.

"Oo, ne var? Kendine geldin mi?" dedi madam, güleryüzüyle neredeyse yüzümü örtercesine.

Gözyaşlarım durmaksızın akmaya başladı.

"Yoşiko ile ayrılmamı sağla."

Aklıma bile gelmeyen sözcükler ağzımdan çıkıvermişti.

Madam kendini toparlayıp, derin bir nefes aldı.

Sonra, yine gerçekten aklımda bile olmayan, komik belki de aptalca, betimlemekte zorlanacağım bir pot daha kırdım.

"Kadınların olmadığı bir yere gideceğim."

Hahhahhaa. Önce dil balığı yüksek sesle, ardından madam kıskıs güldü ve ben de gözyaşlarım içerisinde yüzüm kızararak, acıyla gülümsedim.

"Evet, öylesi daha iyi olur." dedi dil balığı, o arsız gülüşünü sürdürürken. "Kadınların olmadığı bir yere gitmen daha iyi olur. Kadınlar olunca, bir türlü kendini bulamıyorsun. Kadınların olmadığı yer, aklına iyi gelmiş."

Kadınların olmadığı bir yer. Fakat aptalca sayıklamalarım, daha sonra son derece trajikbir şekilde gerçek olmuştu.

Yoşiko, benim kendimi onun yerine zehirlediğimi düşünüyor olacak, öncesinden daha fazla bana karşı sıkılganca davranıyor, ne söylersem söyleyeyim gülmüyor, doğru dürüst konuşmuyordu bile. Ben de apartman odasının içinde kalmaktan sıkılınca, sonunda dışarıya çıkıp eskiden olduğu gibi ucuz içkilere gömülmeye başladım. Fakat o dial olayından sonra, iyice zayıflamış, el ve ayaklarım bitkin düşmüştü. Karikatür işini de savsaklamaya başlamış, dil balığının geçmiş olsun niyetiyle getirdiği para ile (dil balığı o paranın kendisinden olduğunu canla başla anlatmaya çalışmıştı ama o para da memleketteki ağabeylerimden geliyordu. O sıralarda, dil balığının evinden kaçtığım zamanla farklı olarak, dil balığının böbürlenme numaralarını çözebilir hale geldiğimden, ben de sinsice hiç farkında değilmişim gibi, uslu us-

lu para için dil balığına teşekkür etmiştim. Fakat dil balığının neden öyle sıkıcı numaralara başvurduğunu hem anlayabiliyor, hem de anlamıyordum. Bana çok tuhaf geliyordu.) bir gayret Güney İzu'daki kaplıcalara gitmiştim ama hiç öyle kaplıca gezecek bir mizacım yoktu. Yoşiko'yu düşündüğümde yalnızlığım sınırsızdı. Pansiyonun penceresinden dağları izlemek gibi sakin bir ruh halinden oldukça uzaktım. Kalın elbisemi değiştirmeksizin, kaplıcaya da girmeden, dışarıya fırladığım gibi salaş bir kafeye dalıp, boğulacak kadar *şoçu* içtim ve iyice rahatsızlanıp Tokyo'ya geri döndüm.

Karlı bir Tokyo gecesiydi. Sarhoş halde Ginza'nın arka sokaklarında 'Burası memleketimden millerce uzak, burası memleketimden millerce uzak' diye, alçak bir sesle defalarca tekrarlayıp şarkı söyleyerek, halen yağıp birikmeye devam eden karları, ayakkabımın ucuyla tekmeleyerek yürüyüp, aniden kustum. Bu benim ilk kan kusuşumdu. Karın üzerinde kocaman bir Japon bayrağı oluşmuştu. Bir süre çömeldim ve sonra temiz karları elime alıp, yüzüme sürerek ağladım.

Bu sokak neresi?

Bu sokak neresi?

Uzaklardan, halüsinasyon gibi, zavallı bir kız çocuğunun cılız şarkı sesi duyuluyordu. Mutsuzluk. Bu dünyada, farklı farklı mutsuz insanlar var, hayır, her yer mutsuz insanlarla dolu desem abartmış olmam. Fakat bu insanların mutsuzluğu, aleme karşı göğüslerini gere gere tepkilerini gösterip, yine 'alem' de o insanların tepkisini kolaylıkla kavrayıp anlayabiliyor. Fakat benim mutsuzluğum tamamen suç ve kötülükten kaynaklanıyor, kim-

seye gösterebilecek bir tepkim yok. Yine, ağzımda yuvarlayarak tek bir sözcük bile söylemeye kalksam, sadece dil balığı olmasa bile alemdeki insanların tümü, öyle lafları nasıl edebildiğimi dillerine dolayarak beni aptal yerine koyacaklarına şüphe yok. Benim insanların dediği gibi 'başına buyruk' bir şey mi, yoksa bunun aksine aşırı zayıf mı olduğumu kendim de anlayabilmiş değilim. Neticede, galiba suç ve kötülük yumağıyım ve nerede olursam olayım mutsuzluğum katlanıyor, bunu engelleyecek somut bir fikrim de yok.

Ayağa kalktım, uygun bir ilaç bulma düşüncesiyle, yakınlardaki bir eczaneye girerek, oradaki kadınla yüz yüze geldiğim anda, kadın yüzüne flaş tutulmuş gibi başını kaldırarak gözlerini faltaşı gibi açıp sopa yutmuş gibi doğruldu. Fakat o kocaman açılan gözlerde, şaşkınlıktan ve aşağılamadan eser yoktu, tamamen yardım istermiş gibi, hüzünlü bir ifadeye bürünmüştü. Off, bu insan da kesin mutsuz bir insan, çünkü insanların mutsuzluğu konusunda çok duyarlı. Bu düşünce aklıma takıldığında kadının, bir bastona dayanarak zar zor ayakta durduğunu fark ettim. Yaklaşmak isteğimi bastırarak, halen kadınla yüz yüze beklerken tekrar gözyaşlarım akmaya başladı. Bunun üzerine kadının o kocaman gözlerinden de, gözyaşları düşmeye başladı.

Öylece, tek bir söz söylemeksizin, o eczaneden çıkıp, yalpalaya yalpalaya eve döndüm. Yoşiko'ya tuzlu su hazırlatıp içtim, sessizce yattım. Ertesi gün, üzerimde bir kırgınlık olduğu yalanını söyleyerek gün boyu yattım. Gece, o gizlediğim kan kusmam bir türlü aklımdan çıkmadı ve kalkıp aynı eczaneye gittim. Bu kez, gülerek,

gerçekten dürüstçe o ana kadarki sağlık durumumu açıkça anlatıp, danıştım.

"İçkiyi bırakmalısın."

Sanki akraba gibiydik.

"Belki de alkolik olmuşumdur. Şu an bile içmek istiyorum."

"Olmaz. Benim eşim de tüberküloz olduğu halde, mikrobu içkiyle öldürdüğünü söyleyerek durmadan içti, kendi kendine ömrünü kısalttı."

"Huzursuzluktan olduğum yerde duramıyorum. Korkuyorum, çok kötü durumdayım."

"İlaç vereyim. İçkiyi bırak ama."

Kadın (duldu, bir erkek çocuğu vardı ve Çiba idi herhalde, bir yerdeki tıp üniversitesine girmiş, hemen sonra babasıyla aynı hastalığa yakalanmıştı. Okula ara vermiş, hastanede yatıyordu. Evde kötürüm kayınpederi yatıyordu. Kadının kendisi beş yaşında çocuk felci geçirerek, tek ayağını tamamen kaybetmişti.), bastonunu tıkırdatarak, benim için raflardan ve çekmecelerden bir sürü ilaç çıkardı.

Bu, kan yapar.

Bu vitamin iğnesi. Şırıngası bu.

Bu kalsiyum hapı. Mideni bozmaman için.

Bu şu, şu şu, diye beş altı ilacın açıklamasını içten bir dille yaptı. Fakat bu mutsuz kadının içtenliği de, bana fazla gelmişti. Son olarak kadın, eğer bir türlü içki içme isteğimi bastıramazsam kullanacağım ilaç olduğunu söyleyerek çabucak küçük bir kutuyu kâğıtla sardı.

Morfin bir şırınga türüydü.

İçkiden daha az zararlı olduğunu kadın da söyleyince, ona inandım. Bir diğer neden de, içkinin sarhoşluğunu artık pis bir şey olarak görmeye başladığım sıralardı ve uzun bir aradan sonra alkol şeytanından kurtulabileceğime sevinerek, tereddüt etmeksizin, kendi koluma o morfini şırınga ettim. Endişelerim, sıkılganlıklarım, utangaçlıklarım güzelce temizlenip, çok neşeli bir konuşmacı olabiliyordum. Sonra, o şırıngayı yaptığımda, vücudumun zayıflığını unutup, kendimi karikatüre verebiliyordum. Çizerken kendi kendime gülecek kadar hoş fikirler doğuyordu.

Günde bir kez derken, iki oldu, dört keze çıktığında o olmaksızın, işimi yapamaz hale geldim.

"Olmaz öyle. Bağımlı olursan bu çok büyük bir sorun olur."

Eczacı kadın öyle söyleyince, artık oldukça bağımlı bir hale geldiğimi sanarak, (İnsanların önerilerine gerçekten kolayca kapılıyordum. Para harcamamalısın, deseler de, konu sen olunca, dendiğinde, bir şekilde harcamam lazım geldiği düşüncesiyle, insanların beklentisini boşa çıkarmamak gibi bir sanrıya kapılıp, mutlaka o parayı hemen harcardım.) o bağımlılık konusundan duyduğum huzursuzlukla, çok daha fazla ilaç ister hale gelmiştim.

"Ne olur! Bir kutu daha. Parasını ay sonunda mutlaka öderim."

"Parası ne zaman olursa fark etmez ama polis biraz sıkıntı yaratıyor."

Off, her zaman çevremde, bir şekilde bulanık karanlık, yalancı gölgeler dolaşıyor gibi geliyor.

"İşin orasını bir şekilde hallediverin. Lütfen! Öpüşelim isterseniz."

Kadının yüzü kızarmıştı.

İyice yüklendim.

"İlaç olmayınca, işimi bir parça bile yapamıyorum. Benim için o ilaç kuvvet verici bir şey."

"Öyleyse, hormon aşısı çok daha iyi olur."

"Beni aptal yerine koymayın. İçki, olmazsa ilaç. İkisinden biri olmayınca işimi yapamıyorum."

"İçki olmaz."

"Öyle değil mi? O ilacı kullanmaya başladığımdan beri, bir damla bile içki içmedim. O sayede, kendimi çok iyi hissediyorum. Ben de, sürekli sefil karikatürler çizmek istemiyorum. Bundan sonra, içkiyi bırakıp, sağlığımı düzelterek güçlendirip, mutlaka büyük bir çizer olacağım. Şu an çok önemli. O yüzden, lütfen. Öpeyim mi sizi?"

Kadın gülmeye başladı.

"Baş belasısın. Bağımlı haline gelirsen, ben bilmem."

Bastonunu tıkırdatarak, ilacı raftan aldı.

"Bir kutu vermem. Hemen kullanırsın. Yarısı, tamam mı?"

"Amma cimrisin, ne yapalım, çare yok."

Eve dönüp hemen bir şırınga yaptım.

"Acımadı mı?" diye sordu Yoşiko, utana sıkıla.

"Acımasına acıyor. Ama işimi yapabilmek için, istemesem de bunu yapmalıyım. Bu sıralarda çok sağlıklıyım değil mi? Haydi bakalım, iş. İş, iş" Neredeyse neşe saçıyordum.

Eczanenin kapısını gece yarısı çaldığım da olmuştu. Geceliğiyle, bastonunu tıkırdatarak gelen kadına birden sarılarak öpmüş, ağlama taklidi yapmıştım.

Kadın çıkarıp bir kutu vermişti sessizce.

İlacın da, *şoçu* ile aynı şekilde, hayır, daha fazla berbat, iğrenç bir şey olduğunu tam olarak anladığımda, artık tam bir bağımlı haline gelmiştim. Gerçek bir utanmazdım. O ilacı elde etmek için, yine porno resim kopyaları çıkartmaya başlamış, üstelik o eczanedeki sakat kadınla harfi harfine şeytani ilişkiye bile girmiştim.

Ölmek istiyorum, daha fazla ölmek istiyorum. Artık geri dönüşüm yok. Ne yapsam da, nasıl yapsam da sonu olmuyor. Utançlarıma utanç katıyorum. Bisikletle yeşilliklerle kaplı şelaleye gitmek gibi şeyler, benim isteyebileceğim şeyler değil. Yalnızca, kirli suçlarıma utanç dolu sefil suçlar ekleniyor. Sıkıntılarım büyüyüp şiddetleniyor. Ölmek istiyorum, ölmeliyim. Yaşamam bir tür suç. Kafamda bu düşünceler dolaşsa da, sonunda apartmanla eczane arasında yarı çılgın bir halde gidip geliyordum sadece.

Ne kadar iş çıkartsam da, ilaç kullanma miktarım da arttığından, ilaç parası borcum müthiş rakamlara ulaşmıştı. Kadın benim yüzümü görünce ağlamaya başlıyordu, ben de gözyaşlarımı tutamıyordum.

Cehennem.

Bu cehennemden kaçmak için son çare, eğer bunda başarısız olursam, geriye kendimi asmaktan başka bir şey kalmıyor. Tanrının varlığını deniyormuşçasına bir kararla memleketteki babama uzun bir mektup yazıp, başımdan geçenleri olduğu gibi (kadınlarla ilgili konuları elbette yazamamıştım) itiraf etmeye karar verdim.

Fakat sonuç çok daha kötüydü. Beklesem de, zaman geçirsem de, hiçbir yanıt yoktu. O sıkılganlık ve huzursuzluk yüzünden, tersine kullandığım ilaç miktarı artmıştı.

Bu gece on ampul şırınga edip, büyük bir nehre atlayım, diye gizlice karar verdiğim o günün öğleden sonrası, dil balığı şeytani bir duyguyla koku almış gibi, yanında Horiki ile çıkageldi.

"Kan kusmuşsun doğru mu?"dedi Horiki, önümde bağdaş kurup otururken. O ana kadar hiç görmediğim bir şekilde, nazikçe gülümsedi. O nazik gülümsemesine müteşekkirdim, sevinmiştim. Sonunda, yüzümü çevirip ağladım. Sonra da onun o nazik gülümsemesiyle, tamamen çözüldüm, toprağın altına gömülüverdim.

Bir otomobile bindirildim. Öncelikle hastaneye yatman lazım, sonrasını bize bırak. Dil balığı da sakin ses tonuyla (merhamet dolu diye betimlemeyi çok istediğim, sakin bir ses tonuydu) konuşunca, azmi, kararı, hiçbir şeyi olmayan biri gibi, sadece siğil siğil ağlayarak itiraz etmeden ikisinin söylediklerine itaat ettim. Yoşiko ile birlikte dördümüz, uzun süre arabanın sallantıları içinde ilerledik. Çevre karardığı sıralarda, orman içinde büyük bir hastanenin kapısına ulaştık.

Hep bir sanatoryum olduğunu düşünmüştüm.

Genç bir doktor, beni itici ölçüde nazik ve titizce muayene etti. Sonra doktor,

"Bir süre burada sakince bakıma alalım." dedi, sanki utangaçça gülümseyerek. Dil balığı, Horiki ve Yoşiko beni bırakıp gittiler. Yoşiko, yedek giysilerimin olduğu bohçayı verdikten sonra sessizce kuşağının arasından şırınga ve geride kalan ampulleri uzattı. İşte, sürekli güçlendirici ilaç olduğunu düşünmüştü.

"Hayır, artık gerekmez."

Gerçekten nadir bir olaydı. Bir şey önerildiğinde, reddettiğim, o ana kadarki ömrüm boyunca o tek seferdi desem yalan olmaz. Mutsuzluğum, reddetme yeteneği olmayan birinin mutsuzluğuydu. Bir şeyler teklif edilip de reddedince, karşımdakinin yüreğinde de kendi yüreğimde de, sonsuza dek onarılamayacak aleni bir çatlağın oluşacağı korkusunu taşırdım hep. Ancak, o an, öylesine yarı çılgın bir hale düşerek istediğim morfini gerçekten doğallıkla reddetmiştim. Belki de, Yoşiko'nun 'bilgisizlik abidesi' olması çarpıcı olmuştu. Belki de o an bağımlılıktan kurtulmuştum.

Ancak, hemen sonra o utangaççа gülümseyen doktorun arkasına düşerek bir koğuşa gittim. Anahtar tıkırtılarla üzerime kapandı. Orası bir akıl hastanesiydi.

Kadının olmadığı bir yere gitmek istiyorum. O dial içtiğim zamanki aptalca sayıklamalarım gerçek olmuştu. Koğuş erkek akıl hastalarıyla doluydu, hastabakıcım bile erkekti, bir kadın bile yoktu.

Artık ben bir suçlu değil, çılgındım. Hayır, kesinlikle çıldırmış değildim. Bir an bile çıldırmış değilim. Ancak, off, çılgınlar genelde kendilerini böyle anlatırlar. Yani, bu

hastaneye konan insanlar deli, konulmayanlar normal oluyor işte.

Sorarım tanrıya. Direnç göstermemek suç mudur?

Horiki'nin o farklı güzel gülümsemesi karşısında ağlamış, karar vermeyi, direnç göstermeyi bir yana bırakıp arabaya binmiş, buraya getirilince de çılgın sınıfına konmuştum. Şu an, buradan çıkacak olsam bile, bir çılgın, hayır bir çökkün olduğum damgasını yüzümde taşırım herhalde.

İnsanlığımı yitirdim.

Artık ben, asla bir insan değilim.

Oraya geldiğimde yaz başıydı, demir parmaklıklı pencereden hastanenin bahçesindeki küçük havuzda kırmızı zambak çiçeklerinin açtığını görebiliyordum. Üç ay geçip de, bahçede yıldız çiçekleri açmaya başladığında, ummadığım bir anda memleketteki ağabeyim yanında dil balığı ile beni almaya geldi. Babamın geçen ay sonunda ülserden öldüğünü, benim geçmişimi sorgulamayacaklarını, hayatla ilgili sıkıntımın olmayacağını, hiçbir şey yapmama gerek olmadığını, buna karşılık, birçok konuda gözümün arkada kalabileceğini ama hemen Tokyo'dan ayrılıp, memlekette rehabilitasyon yaşantıma başlamamı istediklerini söyledi. Tokyo'da yaptıklarımla ilgili konuları çoğunlukla dil balığının halletmiş olduğunu, kafama takmamam gerektiğini, her zamanki ciddi, gergin ses tonuyla anlattı.

Memleketimin dağ ve derelerini gözümün önünde görür gibi olup, hafifçe başımla onayladım.

Tam bir çılgın.

Babamın öldüğünü öğrendikten sonra, iyice kendimi salıvermiş gibi olmuştum. Babam artık yok, yüreğimden bir an bile silinmeyen o korkutucu varlık artık yok. Dert küpüm boşalmıştı sanki. Belki de dert küpümün o kadar ağır olması, o babamın sorumluluğuydu. Sanki direncim kaybolmuştu. Acı çekme yeteneğimi bile yitirmiştim.

Ağabeyim bana verdiği sözü tamı tamına yerine getirdi. Doğup büyüdüğüm kasabadan trenle dört, beş saat güneyde kalan bir yerde, Tohoku Bölgesi'nde nadir görülen ılıman bir sahildeki kaplıcada, köyün dışında bir yerde genişçe, ama oldukça eski olduğu belli, duvarları dökülmeye başlamış, sütunlarını böceklerin yediği, onarılması hemen hemen imkânsız bir evi benim için satın alıp, altmış yaşlarında kızıl saçlı çirkin bir hizmetçiyi yanıma bıraktılar.

Ondan sonra üç yıldan biraz fazla geçti. O sürede, Tetsu adlı o yaşlı hizmetçinin defalarca tuhaf tacizine uğradım. Arada sırada karı-koca kavgası gibi şeyler yapmaya başlamıştık. Hastalığım bir ilerliyor, bir geriliyor, zayıflıyor, şişmanlıyordum. Kan tükürünce Tetsu'yu karmotin alsın diye köydeki eczaneye gönderdiğimde, her zamanki kutusundan farklı bir kutudaki karmotini getirdi. Ben de pek önemsemedim, yatmadan önce on draje içtiğim halde bir türlü uyku tutmayınca, tuhaf olduğunu düşünmeye başlamıştım ki, karnım tuhaflaştı ve tuvalete gittim. Şiddetli bir ishale tutulmuştum. Üstelik daha sonra da üç kez tuvalete çıktım. Şüphelerimi yenemeyip, ilaç kutusuna iyice baktım. Henomotin adlı muhsil ilacıydı.

Sırt üstü yatarak, karnıma sıcak su torbası koydum. Tetsu'yu azarlamayı düşünüyordum.

"Baksana bu karmotin değil. Henomotin adlı..." demek üzereyken hıhhıh hıı diye güldüm.

'Çılgın.' Sanırım bu bir komedi sözcüğü. Uyumak için muhsil ilacı içiyorum, üstelik ilacın adı da henomotin.

Şu an ben ne mutluyum ne de mutsuz.

Sadece her şey geçip gidiyor.

Benim şimdiye kadar pandomim sayesinde yaşamayı sürdürdüğüm bu 'İnsan' dünyasında, gerçek olduğunu düşündüğüm tek şey bu.

Sadece her şey geçip gidiyor.

Bu sene otuz yedi yaşında olacağım. Saçlarımdaki aklar iyice çoğaldı diye insanlar beni kırkımı geçtim sanıyor.

Sonlarken

Bu anıları yazan çılgını ben doğrudan tanımıyorum. Ancak, anlatıda geçen Kyohaşi'deki tezgâhlı barın işletmecisi kadını biraz biliyorum. Ufak tefek, solgun yüzlü, ince gözlü, yüksek burunlu, güzel bir kadın demektense, güzel bir genç çocuk demenin daha doğru olacağı kadar sert mizaçlı bir kadındı. Bu anılarda, sanırım, ağırlıklı olarak 1930'lu yılların başındaki Tokyo ortamı yansıtılıyor. Ben, o Kyohaşi'deki tezgâhlı bara arkadaşlarımla iki üç kez giderek viski soda içtiğim, şu Japon askeri kanadının ulu orta azmaya başladığı 1935 sıralarıydı. O yüzden, bu anıları yazan adamla karşılaşamadım.

Fakat bu yılın Şubat ayında, Çiba İli Funabaşi şehrinde büyük şehirden uzak yaşayan bir dostumu ziyarete gittim O dostum, üniversite yıllarından bir okul arkadaşımdı ve bir kız üniversitesinde ders veriyordu. Aslında ben, bu arkadaşıma bir akrabamın çöpçatanlığını rica etmiştim, o iş de söz konusu olunca, gitmişken evdekilere de taze deniz ürünleri getiririm düşüncesiyle, sırt çantamı omuzlayarak Funabaşi'ye uğradım.

Funabaşi şehri, bulanık denize bakan oldukça büyük bir şehirdi. Şehir sakinlerine numarasını söyleyerek sorduğumda bile oranın yeni sakinlerinden olan arkadaşı-

mın evini bilen çıkmadı. Soğuğun üstüne, sırt çantamı da omuzladığım için, sırtım ağrımaya başlayınca, pikaptan gelen keman sesinin peşine düşerek bir kafenin kapısından içeri giriverdim.

Kafeyi işleten kadını bir yerden anımsıyordum. Sorduğumda, gerçekten de on yıl önce Kyohaşi'deki küçük barı işleten kadındı. Kadın da beni anında anımsamış gibiydi. Karşılıklı, abartılı bir şaşkınlıkla güldük ve böyle anlarda adet olduğu üzere, o hava saldırılarındaki alevlerin içinde kalma deneyimlerimizi, böbürlenircesine anlattık.

"Ama sen hiç değişmemişsin."

"Yok ya, artık teyzeyim. Vücudum darmadağın. Esas sen çok genç kalmışsın."

"Hiç de değil, üç çocuğum var. Bugün onlar için bir şeyler aldım..."diye, uzun bir aradan sonra bir araya gelen dostların yapacakları türden konuşmalardan sonra, ortak tanıdıklarımızın daha sonra neler yaptıklarından konuştuk. O arada, aniden Madam ses tonunu değiştirerek, benim Yozo'yu tanıyıp tanımadığımı sordu. Tanımadığımı söyleyince, Madam iç tarafa geçerek, üç defteri ve üç fotoğrafı getirip bana verirken,

"Belki de bir romana konu olabilir" dedi.

İnsanların dayattığı malzemelerle yazı yazamadığım için, hemen o an geri vermeyi düşündüm ama (üç resim, tuhaflıklarını girişte de belirtmiştim), resimler beni cezbedince, defteri almaya karar verdim. Dönüşte tekrar oraya uğrayacağımı, hangi semt, hangi numaradaki kim olduğunu, kız üniversitesinde ders veren hocayı tanıyıp tanımadığını sorduğumda, yeni sakinler biliyorlardı.

Arada sırada bu kafede göründüğünü söylediler. Hemen yakınlardaydı.

O gece, arkadaşlarımla az bir içki içip, orada kaldım ama sabaha kadar gözlerimi kırpmadan o defteri okuyarak geceyi geçirdim.

Anılarda yazılanlar eski olaylardı ama günümüz insanı okuduğunda bile ilgi duyacaklarına şüphe yok. Gelişigüzel şeklini değiştirmektense, bu haliyle, herhangi bir dergiden rica ederek bastırmanın daha anlamlı olacağını düşündüm.

Çocukların hediyesi olan deniz ürünleri, sadece kurutulmuş şeylerdi. Sırt çantamı omuzlayarak arkadaşımdan izin isteyip, o kafeye uğradım.

"Dün için teşekkürler, bu arada ..." diye söze girdim. "Bu defter bir süre daha bende kalabilir mi?"

"Aa, elbette."

"Bu adam hala hayatta mı?"

"Hmm, bunu hiç bilemiyorum. On yıl kadar önce Kyohaşi'daki bara o notlar ve fotoğraflar bir paket halinde gönderilmişti. Gönderenin Yozo olduğuna şüphe yok ama o pakette onun ne adresi, ne de adı vardı. Hava akınlarında başka şeylerin arasına karışarak, tuhaf bir şekilde kurtulmuş. Ben de geçenlerde ilk kez okudum..."

"Ağladın mı?"

"Hayır, ağlamaktan ziyade... Olmuyor işte, bir insan o hale gelince olmuyor işte."

"Ondan sonra, on yıl geçtiğine göre artık ölmüştür belki de. Bunu sana bir teşekkür olsun diye göndermiş olmalı. Biraz böbürlenerek yazdığı kısımlar da var ama

feci yıkımlar yaşamışa benziyor. Eğer bunların tamamı gerçekse, ben de bu adamın arkadaşı olsaydım, alıp sinir hastalıkları hastanesine götürmeyi isteyebilirdim."

"Suç onun babasında." Hiçbir anlamı yokmuşçasına söylemişti. "Bizim bildiğimiz Yozo, çok saf, düşünceli, eğer içki içmezse, hayır, hayır, içse de... Melek gibi bir çocuktu."